

Bruxelles, 5 iulie 2023
(OR. en)

11485/23
ADD 3

LIMITE

COLAC 81
POLCOM 146
SERVICES 27
FDI 15

PROPUNERE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	5 iulie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 431 final– ANNEX 1 – PART 3/4
Subiect:	ANEXĂ la propunerea de DECIZIE A CONSILIULUI privind semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea provizorie a Acordului-cadru avansat dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte

---

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2023) 431 final– ANNEX 1 – PART 3/4.

Anexă: COM(2023) 431 final– ANNEX 1 – PART 3/4

Bruxelles, 5.7.2023
COM(2023) 431 final

ANNEX 1 – PART 3/4

ANEXĂ

la

Propunerea de DECIZIE A CONSILIULUI

privind semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea provizorie a Acordului-cadru avansat dintre Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de o parte, și Republica Chile, pe de altă parte

CAPITOLUL 17

INVESTIȚIILE

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 17.1

Domeniu de aplicare

Prezentul capitol nu se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la instituțiile financiare ale celeilalte părți, la investitorii celeilalte părți și la investițiile acestora în instituții financiare de pe teritoriul părții respective, astfel cum sunt definite la articolul 25.2.

ARTICOLUL 17.2

Definiții

- (1) În sensul prezentului capitol și al anexelor 17-A, 17-B și 17-C:
- (a) „activități desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă activități, inclusiv servicii prestate, care nu sunt desfășurate pe bază comercială și nici în concurență cu unul sau mai mulți operatori economici;
  - (b) „servicii de reparare și de întreținere a aeronavelor” înseamnă activități de acest fel atunci când sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă retrasă din serviciu și nu includ așa-numita întreținere la linie;
  - (c) „servicii privind sistemele informatizate de rezervare (SIR)” înseamnă serviciile furnizate de sisteme informatizate care conțin informații despre orarele transportatorilor aerieni, locurile disponibile, tarife și regulile de stabilire a prețurilor, prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;
  - (d) „investiție reglementată” înseamnă o investiție care este deținută sau controlată, direct sau indirect, de unul sau mai mulți investitori ai unei părți pe teritoriul celeilalte părți, realizată în conformitate cu legislația aplicabilă și care există la data intrării în vigoare a prezentului acord sau a fost stabilită ulterior;

- (e) „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu:
- (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți sau
  - (ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;
- (f) „activități economice” înseamnă activități cu caracter industrial, comercial sau profesional sau activități artizanale, inclusiv prestarea de servicii, cu excepția activităților desfășurate în exercitarea autorității guvernamentale;
- (g) „întreprindere” înseamnă o persoană juridică, o sucursală sau o reprezentanță înființată prin stabilire;
- (h) „stabilire” înseamnă înființarea, inclusiv achiziționarea¹ unei întreprinderi de către un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți;
- (i) „monedă liber convertibilă” înseamnă o monedă care poate fi convertită în monede, care este tranzacționată pe scară largă pe piețele valutare internaționale și utilizată pe scară largă în tranzacțiile internaționale;

---

¹ Se consideră că termenul „achiziționare” include participarea la capitalul unei persoane juridice în vederea stabilirii sau menținerii unor legături economice durabile.

- (j) „servicii de handling la sol” înseamnă furnizarea la un aeroport, pe bază de comision sau contract, a următoarelor servicii: reprezentarea, administrarea și supravegherea companiei aeriene; handlingul pasagerilor; handlingul bagajelor; servicii la rampă; servicii de catering; handlingul mărfurilor și al poștei aeriene; alimentarea cu combustibil a unei aeronave, întreținerea și curățarea aeronavelor; transportul de suprafață și exploatarea zborurilor, administrarea echipajului și planificarea zborurilor; serviciile de handling la sol nu includ: handlingul propriu; securitatea; întreținerea la linie; repararea și întreținerea aeronavelor sau gestionarea sau exploatarea infrastructurii aeroportuare centralizate esențiale, cum ar fi instalațiile pentru degivrare, sistemele de distribuție a combustibilului, sistemele de handling al bagajelor și sistemele fixe de transport din interiorul aeroportului;
- (k) „investiție” înseamnă orice activ pe care un investitor îl deține sau îl controlează, direct sau indirect, care are caracteristicile unei investiții, inclusiv o anumită durată, angajarea de capital sau de alte resurse, așteptarea unui câștig sau a unui profit sau asumarea riscului; formele pe care le poate lua o investiție includ:
- (i) o întreprindere;
  - (ii) părți sociale, acțiuni și alte forme de participare la capital în cadrul unei întreprinderi;
  - (iii) obligațiuni, obligațiuni negarantate și alte titluri de creanță ale unei întreprinderi;
  - (iv) contracte futures, opțiuni și alte instrumente derivate;

- (v) concesiuni, licențe, autorizații, permise și alte drepturi similare conferite în temeiul dreptului intern¹;
- (vi) contracte la cheie, de construcție, de management, de producție, de concesiune sau de finanțare participativă cu participare la profit și alte contracte similare, inclusiv cele care implică prezența proprietății unui investitor pe teritoriul unei părți;
- (vii) drepturi de proprietate intelectuală;
- (viii) orice alte bunuri mobile sau imobile, corporale sau necorporale și drepturi de proprietate conexe, cum ar fi contractele de leasing, ipotecile, drepturile de retenție și gajurile;

pentru mai multă certitudine:

- (i) veniturile care sunt investite sunt tratate ca investiții și orice modificare a formei în care activele sunt investite sau reinvestite nu afectează calificarea lor drept investiții, cu condiția ca forma luată de o investiție sau reinvestire să își mențină conformitatea cu definiția investiției;
- (ii) investiția nu include un ordin sau o hotărâre pronunțată în cadrul unei acțiuni judiciare sau administrative;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, dacă o concesiune, o licență, o autorizație, un permis sau un instrument similar prezintă caracteristicile unei investiții depinde, printre altele, de factori precum natura și amploarea drepturilor pe care titularul le are în temeiul legislației părții respective.

- (l) „investitor al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care dorește să stabilească, stabilește sau a stabilit o întreprindere în conformitate cu litera (h);
- (m) „persoană juridică a unei părți” înseamnă¹:
- (i) pentru partea UE:
- (A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale² pe teritoriul Uniunii Europene și
- (B) companiile de transport maritim stabilite în afara Uniunii Europene și controlate de persoane fizice ale unui stat membru, ale căror nave sunt înregistrate într-un stat membru și arborează pavilionul acestuia;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, companiile de transport maritim menționate în prezenta definiție sunt considerate persoane juridice ale unei părți doar în ceea ce privește activitățile pe care le desfășoară în legătură cu furnizarea de servicii de transport maritim.

² În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), partea UE consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

- (ii) pentru Chile:
- (A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile și
  - (B) companiile de transport maritim stabilite în afara Republicii Chile și controlate de persoane fizice ale Republicii Chile, ale căror nave sunt înregistrate în Republica Chile și arborează pavilionul acesteia;
- (n) „exploatare” înseamnă conducerea, administrarea, menținerea, folosirea, beneficierea, vânzarea sau o altă formă de cedare a unei întreprinderi de către un investitor al unei părți pe teritoriul celeilalte părți;
- (o) „venituri” înseamnă toate sumele generate de o investiție sau o reinvestire sau care sunt obținute din acestea, inclusiv profiturile, dividendele, câștigurile de capital, redevențe, dobânzile, plățile în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală, plățile în natură și orice alte venituri legale;
- (p) „vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian” înseamnă posibilitățile pe care le are transportatorul aerian în cauză de a-și vinde și de a-și comercializa liber serviciile de transport aerian, inclusiv toate aspectele comercializării, cum ar fi cercetarea de piață, publicitatea și distribuția; aceste activități nu includ stabilirea prețurilor pentru serviciile de transport aerian și nici condițiile aplicabile și
- (q) „serviciu” înseamnă orice serviciu, indiferent de sector, cu excepția serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale;
- (r) „tribunal” înseamnă un tribunal de primă instanță instituit în temeiul articolului 17.34.

ARTICOLUL 17.3

Dreptul de reglementare

Părțile își afirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

ARTICOLUL 17.4

Relația cu alte capitole

- (1) În cazul unei neconcordanțe între prezentul capitol și capitolul 25, acesta din urmă prevalează în ceea ce privește dispozițiile neconcordante.
- (2) O cerință a unei părți ca un furnizor de servicii al celeilalte părți să constituie o obligațiune sau o altă formă de garanție financiară, ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a unui serviciu pe teritoriul său, nu este suficientă pentru ca prezentul capitol să se aplice respectivei furnizării transfrontaliere a serviciului în cauză. Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte cu privire la obligațiunea sau garanția financiară constituită, dacă o astfel de obligațiune sau garanție financiară este o investiție reglementată.

ARTICOLUL 17.5

Refuzul acordării de avantaje

Oricare dintre părți poate refuza acordarea avantajelor care decurg din prezentul capitol unui investitor al celeilalte părți sau unei investiții reglementate dacă partea respectivă adoptă sau menține măsuri legate de menținerea păcii și securității internaționale, inclusiv de protecția drepturilor omului, care:

- (a) interzic tranzacțiile cu investitorul sau cu investiția reglementată în cauză sau
- (b) ar fi încălcate sau eludate dacă avantajele oferite de prezentul capitol ar fi acordate investitorului sau investiției reglementate respective, inclusiv dacă măsurile interzic tranzacțiile cu o persoană care deține sau controlează investitorul sau investiția reglementată.

ARTICOLUL 17.6

Subcomitetul pentru servicii și investiții

Subcomitetul pentru servicii și investiții („subcomitetul”) este instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1). Atunci când abordează aspecte legate de investiții, subcomitetul monitorizează și asigură punerea în aplicare corespunzătoare a prezentului capitol și a anexelor 17-A, 17-B și 17-C.

SECȚIUNEA B

LIBERALIZAREA INVESTIȚIILOR ȘI NEDISCRIMINAREA

ARTICOLUL 17.7

Domeniu de aplicare

- (1) Prezenta secțiune se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care au un impact asupra stabilirii unei întreprinderi sau a exploatării unei investiții reglementate în toate activitățile economice de către un investitor al celeilalte părți pe teritoriul său.
- (2) Prezenta secțiune nu se aplică:
  - (a) serviciilor audiovizuale;
  - (b) cabotajului maritim național¹; sau

---

¹ Fără a se aduce atingere domeniului activităților care pot fi considerate cabotaj în conformitate cu legislația națională relevantă, cabotajul maritim național, în conformitate cu prezentul capitol, reglementează transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct situat în Chile sau într-un stat membru și un alt port sau punct situat în Chile sau în același stat membru, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, precum și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat în Chile sau într-un stat membru.

- (c) serviciilor aeriene interne și internaționale sau serviciilor conexe în sprijinul serviciilor aeriene¹, regulate sau neregulate, și serviciilor direct legate de exercitarea drepturilor de trafic, altele decât:
- (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;
  - (ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;
  - (iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare (SIR) și
  - (iv) serviciile de handling la sol.
- (3) Articolele 17.8, 17.9, 17.11 , 17.12 și 17.13 nu se aplică în ceea ce privește achizițiile publice.
- (4) Articolele 17.8, 17.9, 17.11 și 17.13 nu se aplică în ceea ce privește subvențiile acordate de o parte, inclusiv împrumuturile, garanțiile și asigurările care beneficiază de sprijin guvernamental.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene includ următoarele servicii: transportul aerian; serviciile furnizate folosind o aeronavă al căror scop principal nu este transportul de mărfuri sau de pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, pulverizare, supraveghere, cartografiere, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatare forestieră și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție; închirierea de aeronave cu echipaj și serviciile de exploatare a aeroporturilor.

ARTICOLUL 17.8

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de către întreprinderi care constituie o investiție reglementată, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni teritoriale, o măsură care:

- (a) limitează numărul de întreprinderi care pot desfășura o anumită activitate economică, sub formă de contingente numerice, monopoluri sau drepturi exclusive sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor, sub forma contingentelor numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (c) limitează numărul total de operațiuni sau cantitatea totală a producției, exprimate în unități numerice determinate, sub forma contingentelor sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice¹;
- (d) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care un investitor al celeilalte părți poate desfășura o activitate economică sau

---

¹ Literalele (a), (b) și (c) nu se referă la măsurile adoptate pentru a limita producția unui produs agricol sau pescăresc.

- (e) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector sau pe care le poate angaja o întreprindere și care sunt necesare pentru desfășurarea unei activități economice și direct legate de aceasta, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.

ARTICOLUL 17.9

Tratament național

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor care reprezintă o investiție reglementată, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare¹, propriilor investitori și întreprinderilor acestora.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și investițiilor reglementate, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare², propriilor investitori și investițiilor acestora.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

- (3) Tratamentul acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă:
- (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul de guvernare respectiv pentru investitorii din Chile și pentru investițiile acestora pe teritoriul său;
  - (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă pentru investitorii statului membru respectiv și pentru investițiile acestora pe teritoriul său¹.

ARTICOLUL 17.10

Achiziții publice

- (1) Fiecare parte se asigură că întreprinderilor celeilalte părți stabilite pe teritoriul său li se acordă un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor întreprinderi în ceea ce privește orice măsură referitoare la achiziționarea de bunuri sau servicii de către o entitate contractantă în scopuri guvernamentale.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, tratamentul acordat de o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru include nivelul regional și local de guvernare, după caz.

(2) Aplicarea obligației de tratament național prevăzută la prezentul articol continuă să se supună excepțiilor de securitate și de ordin general prevăzute la articolul 28.3.

ARTICOLUL 17.11

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și întreprinderilor care reprezintă o investiție reglementată, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare¹, investitorilor unei țări terțe și întreprinderilor acestora.

(2) Fiecare parte acordă investitorilor celeilalte părți și investițiilor reglementate, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare², investitorilor unei țări terțe și investițiilor acestora.

(3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să acorde investitorilor celeilalte părți sau investițiilor reglementate avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

(4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatele (1) și (2) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor în materie de investiții, prevăzute în alte tratate internaționale de investiții și în alte acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

ARTICOLUL 17.12

Cerințe de performanță

- (1) O parte nu poate, în legătură cu stabilirea unei întreprinderi sau cu exploatarea unei investiții a unei părți sau a unei țări terțe pe teritoriul său, să impună sau să aplice vreo cerință sau să execute vreun angajament:
- (a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;
  - (b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
  - (c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;

- (d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu întreprinderea respectivă;
- (e) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;
- (f) de a transfera tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;
- (g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective bunurile pe care le produce sau serviciile pe care le prestează către o anumită piață regională sau către piața mondială;
- (h) de a stabili pe teritoriul său sediul central al investitorului respectiv pentru o anumită regiune a lumii mai vastă decât teritoriul părții respective sau pentru piața mondială;
- (i) de a angaja un anumit număr sau procent de cetățeni ai țării respective;
- (j) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului sau

- (k) în ceea ce privește contractele de licență existente în momentul în care este impusă sau aplicată cerința sau este executat angajamentul ori în ceea ce privește eventualele contracte de licență viitoare¹ încheiate în mod liber între investitor și o persoană fizică sau juridică sau orice altă entitate de pe teritoriul său, dacă cerința este impusă sau dacă angajamentul este executat într-un mod care interferează direct cu contractul de licență respectiv prin exercitarea autorității guvernamentale extrajudiciare a unei părți, de a adopta:
- (i) o anumită rată sau un quantum al redevenței sub un anumit nivel în temeiul unui contract de licență sau
  - (ii) o anumită durată a unui contract de licență.
- (2) Pentru mai multă certitudine, alineatul (1) litera (k) nu se aplică atunci când contractul de licență este încheiat între investitor și o parte.
- (3) Niciuna dintre părți nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei întreprinderi a unei părți sau a unei țări terțe, de respectarea vreuneia dintre următoarele cerințe:
- (a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;

---

¹ Un contract de licență menționat la prezentul alineat înseamnă un contract privind acordarea de licențe pentru tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe care fac obiectul unui drept de proprietate.

- (b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul lor sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul lor;
- (c) de a corela în orice fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea fluxurilor de intrări de valută străină asociate cu întreprinderea respectivă;
- (d) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care întreprinderea respectivă le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută sau
- (e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(4) Alineatul (3) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei întreprinderi de către un investitor al unei părți sau al unei țări terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.

- (5) Alineatul (1) literele (f) și (k) nu se aplică dacă:
- (a) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolul 31 sau 31a din Acordul TRIPS ori adoptă sau menține măsuri care impun divulgarea unor date sau informații proprietare care intră sub incidența articolului 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta sau
  - (b) cerința este impusă sau executarea angajamentului este cerută de o instanță judecătorească, de un tribunal administrativ sau de o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a legislației concurenței a părții respective.
- (6) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul (3) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească bunurile sau serviciile pentru a putea fi incluse în programe de promovare a exportului și de ajutor extern.
- (7) Alineatul (3) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul pe care trebuie să îl aibă bunurile pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.

- (8) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să permită furnizarea transfrontalieră a unui anumit serviciu în cazul în care partea respectivă adoptă sau menține, în legătură cu furnizarea serviciului respectiv, restricții sau interdicții care sunt conforme cu rezervele, condițiile sau calificările specificate cu privire la un sector, un subsector sau o activitate dintre cele enumerate în anexele 17-A, 17-B și 17-C.
- (9) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 17.13

Membrii echipei de conducere și consiliile de administrație

O parte nu impune ca o întreprindere a părții respective care este o investiție reglementată să numească persoane fizice de o anumită cetățenie în calitate de membri ai consiliilor de administrație sau într-o funcție de conducere superioară, cum ar fi cea de cadru de conducere sau de director.

ARTICOLUL 17.14

Măsuri neconforme

- (1) Articolele 17.9, 17.11, 17.12 și 17.13 nu se aplică:
- (a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:
- (i) pentru partea UE:
- (A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
  - (B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
  - (C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1 sau
  - (D) o administrație publică de nivel local și
- (ii) pentru Chile:
- (A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2;

- (B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2 sau
- (C) o administrație publică de nivel local;
- (b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) sau
- (c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat, în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 17.9, 17.11 17.12 sau 17.13.
- (2) Articolele 17.9, 17.11, 17.12 și 17.13 nu se aplică măsurilor luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în lista sa din anexa 17-B.
- (3) Niciuna dintre părți nu solicită, în temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare a prezentului acord și care face obiectul uneia dintre rezervele sale prevăzute în anexa 17-B, unui investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o investiție reglementată existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.
- (4) Articolul 17.8 nu se aplică niciunei măsuri a unei părți care este conformă cu angajamentele prevăzute în anexa 17-C.

(5) Articolele 17.9 și 17.11 nu se aplică niciunei măsuri a unei părți care constituie o excepție sau o derogare de la articolul 3 sau 4 din Acordul TRIPS, astfel cum se prevede în mod expres la articolele 3-5 din acordul menționat.

(6) Pentru mai multă certitudine, articolele 17.9 și 17.11 nu se interpretează ca împiedicând o parte să impună cerințe privind informațiile, inclusiv în scopuri statistice, în legătură cu stabilirea sau exploatarea de către investitori ai celeilalte părți sau de către investiții reglementate, cu condiția ca acest lucru să nu reprezinte o modalitate de eludare a obligațiilor care îi revin părții respective în temeiul articolelor menționate.

SECȚIUNEA C

PROTECȚIA INVESTIȚIILOR

ARTICOLUL 17.15

Domeniu de aplicare

Prezenta secțiune se aplică măsurilor adoptate sau menținute de o parte care au un impact asupra:

(a) investițiilor reglementate și

- (b) investitorilor unei părți în ceea ce privește exploatarea unei investiții reglementate.

ARTICOLUL 17.16

Investiții și măsuri de reglementare

- (1) Articolul 17.3 se aplică prezentei secțiuni în conformitate cu prezentul articol.
- (2) Prezenta secțiune nu se interpretează ca un angajament al unei părți de a nu își modifica cadrul juridic și de reglementare, inclusiv într-un mod care ar putea afecta exploatarea investițiilor reglementate sau a așteptărilor investitorului referitoare la profituri.
- (3) Pentru mai multă certitudine, simplul fapt că o subvenție sau un grant nu a fost acordat, reînnoit sau menținut sau că a fost modificat sau redus de către o parte nu constituie o încălcare a obligațiilor prevăzute în prezenta secțiune, chiar dacă acest lucru provoacă pierderi sau daune investiției reglementate:
- (a) în absența unui angajament specific în temeiul legii sau a unui contract de a emite, reînnoi sau menține subvenția sau grantul în cauză sau
- (b) în conformitate cu clauzele sau condițiile pentru acordarea, reînnoirea, modificarea, reducerea sau menținerea subvenției sau a grantului.

(4) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție din prezenta secțiune nu se interpretează ca împiedicând o parte să întrerupă acordarea unei subvenții¹ sau să solicite rambursarea acesteia, în cazul în care o astfel de acțiune a fost dispusă de una dintre autoritățile sale competente², sau ca impunând părții respective să despăgubească investitorul în consecință.

ARTICOLUL 17.17

Tratamentul investitorilor și al investițiilor reglementate

(1) Fiecare parte acordă pe teritoriul său investițiilor reglementate și investitorilor celeilalte părți și investitorilor, în ceea ce privește investițiile reglementate ale acestora, un tratament corect și echitabil, precum și protecție și securitate deplină în conformitate cu alineatele (2)-(6).

---

¹ În cazul părții UE, „subvenția” include „ajutorul de stat”, astfel cum este definit în dreptul Uniunii.

² În cazul părții UE, autoritățile competente abilitate să dispună acțiunile menționate la prezentul alineat sunt Comisia Europeană sau o instanță sau un tribunal dintr-un stat membru, atunci când aplică dreptul Uniunii Europene privind ajutoarele de stat.

(2) O parte încalcă obligația de tratament corect și echitabil menționată la alineatul (1) dacă o măsură sau o serie de măsuri constituie¹:

- (a) denegarea de dreptate în cadrul procedurilor penale, civile sau administrative;
- (b) încălcarea fundamentală a garanțiilor procedurale în cadrul procedurilor judiciare și administrative;
- (c) caracterul arbitrar vădit;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a determina dacă o măsură sau o serie de măsuri constituie o încălcare a tratamentului corect și echitabil, tribunalul ia în considerare, printre altele, următoarele:

- (i) în ceea ce privește literele (a) și (b), dacă măsura sau seria de măsuri implică abateri grave care aduc atingere corectitudinii judiciare; simplul fapt că contestarea de către un investitor a măsurii atacate în cadrul unei proceduri interne a fost respinsă sau a eșuat în alt mod nu constituie în sine o denegare de dreptate în sensul literei (a);
- (ii) în ceea ce privește literele (c) și (d), dacă măsura sau seria de măsuri nu a fost în mod vădit întemeiată pe argumente sau fapte sau dacă a fost în mod vădit întemeiată pe motive nelegitime, cum ar fi prejudecata sau favorizarea unei părți; doar ilegalitatea sau doar aplicarea inconsecventă sau discutabilă a unei politici sau proceduri nu constituie, în sine, un caracter arbitrar evident în sensul literei (c); în schimb, respingerea totală și nejustificată a unui act cu putere de lege ori a unei norme administrative, o măsură nejustificată sau un comportament care vizează în mod specific investitorul sau investiția reglementată a acestuia cu scopul de a cauza prejudicii poate constitui un caracter arbitrar sau discriminatoriu evident în sensul literelor (c) și (d);
- (iii) în ceea ce privește litera (e), dacă o parte a acționat *ultra vires*, dacă episoadele de presupusă hărțuire sau constrângere au fost repetate și susținute.

- (d) discriminarea specifică din motive vădit abuzive, cum ar fi sexul, rasa sau convingerile religioase sau
- (e) tratamentul abuziv al investitorilor, cum ar fi acțiunile coercitive, constrângerea, hărțuirea.
- (3) La stabilirea încălcării menționate la alineatul (2), tribunalul poate lua în considerare declarațiile specifice și lipsite de ambiguitate făcute unui investitor de către o parte, pe care investitorul s-a bazat în mod rezonabil pentru a decide să realizeze sau să mențină investiția reglementată, dar pe care partea le-a retras ulterior.
- (4) Protecția și securitatea deplină se referă la obligațiile părții în ceea ce privește securitatea fizică a investitorilor și a investițiilor reglementate¹.
- (5) Pentru mai multă certitudine, încălcarea unei alte dispoziții a prezentului acord sau a oricărui alt acord internațional nu constituie o încălcare a prezentului articol.
- (6) Faptul că o măsură încalcă dreptul intern al unei părți nu constituie în sine, o încălcare a prezentului articol. Pentru a constata dacă măsura încalcă prezentul articol, tribunalul ia în considerare dacă o parte nu a acționat în mod inconsecvent cu alineatele (1)-(4).

---

¹ Pentru mai multă certitudine, protecția și securitatea deplină se referă la obligațiile unei părți de a acționa atât cât este necesar și justificat pentru a proteja securitatea fizică a investitorilor și a investițiilor reglementate.

ARTICOLUL 17.18

Tratamentul în caz de tulburări civile

- (1) Investitorii unei părți ale cărei investiții reglementate suferă pierderi ca urmare a unui război sau a unui alt conflict armat, a unei revoluții sau a altor tulburări civile sau a unei stări de urgență națională¹ pe teritoriul celeilalte părți beneficiază de un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat de partea respectivă propriilor investitori sau investitorilor oricărei țări terțe, în ceea ce privește restituirea, despăgubirile, compensațiile sau alte forme de soluționare.
- (2) Fără a se aduce atingere alineatului (1), investitorilor unei părți care, în una dintre situațiile menționate la alineatul respectiv, suferă pierderi pe teritoriul celeilalte părți, li se acordă de către partea respectivă o restituire sau o compensație promptă, adecvată și eficace, în cazul în care aceste pierderi rezultă din:
- (a) rechiziționarea investiției reglementate sau a unei părți din aceasta de către forțele armate sau autoritățile celeilalte părți sau
  - (b) distrugerea investiției reglementate sau a unei părți a acesteia de către forțele armate sau autoritățile celeilalte părți, care nu a fost impusă de necesitatea situației.
- (3) Valoarea despăgubirii menționate la alineatul (2) din prezentul articol se stabilește în conformitate cu articolul 17.19 alineatul (2), de la data rechiziționării sau a distrugerii până la data plății efective.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, simpla declarare a stării de urgență la nivel național nu constituie în sine o încălcare a acestei dispoziții.

ARTICOLUL 17.19

Exproprierea¹

- (1) O parte nu naționalizează sau nu expropriează o investiție reglementată, în mod direct sau indirect, prin măsuri cu efect echivalent naționalizării sau exproprierii („expropriere”), cu excepția:
- (a) celor care deserveșc un scop public;
  - (b) celor efectuate în mod nediscriminatoriu;
  - (c) celor efectuate în schimbul plății unei compensații prompte, adecvate și efective și
  - (d) celor care asigură respectarea garanțiilor procedurale.
- (2) Compensația menționată la alineatul (1) litera (c) trebuie:
- (a) să fie plătită fără întârziere;
  - (b) să fie echivalentă cu valoarea justă de piață a investiției expropriate la momentul imediat anterior datei la care a avut loc exproprierea („data exproprierii”) sau la care exproprierea iminentă a devenit cunoscută, luându-se în considerare data care survine mai întâi;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol se interpretează în conformitate cu anexa 17-D.

- (c) să fie pe deplin realizabilă și liber transferabilă în orice monedă liber convertibilă și
- (d) să includă dobânda la o rată comercială normală de la data exproprierii până la data plății.
- (3) Investitorul afectat are dreptul, în temeiul legislației părții care face exproprierea, la o examinare promptă a cererii sale și a evaluării investiției sale de către o autoritate judiciară sau o altă autoritate independentă a părții respective, în conformitate cu principiile stabilite la prezentul articol.
- (4) Prezentul articol nu se aplică eliberării de licențe obligatorii acordate în legătură cu drepturile de proprietate intelectuală sau revocării, limitării sau creării unor astfel de drepturi, în măsura în care o astfel de eliberare, revocare, limitare sau creare este conformă cu Acordul TRIPS¹.

ARTICOLUL 17.20

Transferuri²

- (1) Fiecare parte permite ca toate transferurile legate de o investiție reglementată să fie efectuate într-o monedă liber convertibilă, în mod liber și fără întârziere și la cursul de schimb al pieței, în vigoare la data transferului. Astfel de transferuri includ:
- (a) aporturi la capital;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, revocarea drepturilor de proprietate intelectuală menționate la prezentul alineat include anularea sau revocarea unor astfel de drepturi, iar limitarea drepturilor de proprietate intelectuală include, de asemenea, excepții de la astfel de drepturi.

² Pentru mai multă certitudine, prezentul articol face obiectul anexei 17-E.

- (b) profituri, dividende, câștiguri de capital și alte venituri, încasări din vânzarea integrală sau parțială a investiției sau din lichidarea parțială sau totală a investiției reglementate;
  - (c) dobânzi, redevențe, comisioane de gestiune, taxe de asistență tehnică și alte taxe;
  - (d) plăți efectuate în baza unui contract încheiat de investitorul celeilalte părți sau prin investiția sa reglementată, inclusiv plățile efectuate în temeiul unui acord de împrumut;
  - (e) venituri și alte remunerații ale personalului angajat din străinătate care prestează activități legate de o investiție reglementată;
  - (f) plățile efectuate în conformitate cu articolele 17.18 și 17.19; și
  - (g) plăți care decurg din aplicarea secțiunii D.
- (2) O parte nu poate solicita investitorilor săi să transfere sau să îi sancționeze pe investitorii săi pentru netransferarea veniturilor, câștigurilor, profiturilor sau a altor sume derivate sau care pot fi atribuite investițiilor reglementate pe teritoriul celeilalte părți.

ARTICOLUL 17.21

Subrogare

În cazul în care o parte sau orice agenție desemnată de partea respectivă efectuează o plată către un investitor al părții respective în temeiul unei garanții, al unui contract de asigurare sau al unei alte forme de despăgubire pe care a încheiat -o cu privire la o investiție reglementată, cealaltă parte pe teritoriul căreia a fost efectuată investiția reglementată recunoaște subrogarea sau transferul oricăror drepturi pe care investitorul le-ar fi deținut în temeiul prezentului capitol în ceea ce privește investiția reglementată în absența subrogării, iar investitorul nu urmărește aceste drepturi în măsura subrogării.

ARTICOLUL 17.22

Denunțare

(1) În cazul în care prezentul acord este denunțat în temeiul articolului 41.14, prezenta secțiune și secțiunea D continuă să producă efecte, pentru o perioadă suplimentară de cinci ani de la data denunțării, în ceea ce privește investițiile efectuate înainte de data rezilierii.

(2) Perioada menționată la alineatul (1) se prelungește cu o singură perioadă suplimentară de cinci ani, cu condiția să nu fie în vigoare niciun alt acord privind protecția investițiilor între părți.

(3) Prezentul articol nu se aplică în cazul în care aplicarea provizorie a prezentului acord încetează și acordul nu intră în vigoare.

ARTICOLUL 17.23

Relația cu alte acorduri

(1) La data intrării în vigoare a prezentului acord, acordurile dintre statele membre și Chile enumerate în anexa 17-F, inclusiv drepturile și obligațiile care decurg din acestea, încetează să mai producă efecte și sunt înlocuite și se abrogă prin prezenta parte a acordului.

(2) În cazul aplicării provizorii a secțiunilor C și D din prezentul capitol în conformitate cu articolul 41.5 alineatul (2), aplicarea acordurilor enumerate în anexa 17-F, inclusiv a drepturilor și a obligațiilor care decurg din acestea, se suspendă de la data de la care părțile aplică cu titlu provizoriu secțiunile C și D din prezentul capitol în conformitate cu articolul 41.5. În cazul în care aplicarea provizorie încetează și prezentul acord nu intră în vigoare, suspendarea încetează, iar acordurile enumerate în anexa 17-F își reiau efectele.

(3) Fără a se aduce atingere alineatelor (1) și (2), o cerere poate fi introdusă în temeiul unui acord enumerat în anexa 17-F, în conformitate cu normele și procedurile stabilite în acordul respectiv, cu condiția ca:

- (a) creanța să rezulte dintr-o presupusă încălcare a acordului respectiv care a avut loc înainte de data suspendării acordului în temeiul alineatului (2) sau, în cazul în care acordul nu este suspendat în temeiul alineatului (2), înainte de data intrării în vigoare a prezentului acord și
- (b) să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data suspendării acordului în temeiul alineatului (2) sau, în cazul în care acordul nu este suspendat în temeiul alineatului (2), de la data intrării în vigoare a prezentului acord până la data depunerii cererii.

(4) Fără a se aduce atingere alineatelor (1) și (2), în cazul în care aplicarea cu titlu provizoriu a secțiunilor C și D din prezentul capitol încetează și prezentul acord nu intră în vigoare, se poate depune o cerere în temeiul prezentului acord, în conformitate cu normele și procedurile stabilite în prezentul acord, cu condiția ca:

- (a) cererea să fie rezultatul unei presupuse încălcări a prezentului acord care a avut loc în perioada de aplicare provizorie a secțiunilor C și D din prezentul capitol și
- (b) să nu fi trecut mai mult de trei ani de la data încetării aplicării provizorii până la data introducerii cererii.

(5) În sensul prezentului articol, definiția „intrării în vigoare a prezentului acord” prevăzută la articolul 41.5 nu se aplică.

ARTICOLUL 17.24

Conduita profesională responsabilă

(1) Fără a se aduce atingere capitolului 33, fiecare parte încurajează investițiile reglementate să includă în politicile lor interne principiile și orientările recunoscute la nivel internațional privind responsabilitatea socială a întreprinderilor sau conduita responsabilă în afaceri, cum ar fi Orientările OCDE pentru întreprinderile multinaționale, Declarația tripartită de principii a OIM privind întreprinderile multinaționale și politica socială și Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului.

(2) Părțile reafirmă importanța desfășurării de către investitori a unui proces de diligență necesară pentru a identifica, a preveni, a atenua și a ține seama de riscurile de mediu și sociale și de impactul investițiilor lor.

SECȚIUNEA D

SOLUȚIONAREA LITIGIILOR ÎN MATERIE DE INVESTIȚII ȘI SISTEMUL JURISDICȚIONAL ÎN MATERIE DE INVESTIȚII

SUBSECȚIUNEA 1

DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

ARTICOLUL 17.25

Domeniu de aplicare și definiții

- (1) Prezenta secțiune se aplică unui litigiu între, pe de o parte, un reclamant al unei părți și, pe de altă parte, cealaltă parte, care rezultă dintr-o presupusă încălcare în temeiul articolului 17.9 alineatul (2) sau al articolului 17.11 alineatul (2) sau al secțiunii C, care ar cauza pierderi sau prejudicii reclamantului sau întreprinderii sale stabilite pe plan local.
- (2) Prezenta secțiune se aplică, de asemenea, cererilor reconvenționale în conformitate cu articolul 17.31.
- (3) O creanță cu privire la restructurarea datoriei unei părți se decide în conformitate cu anexa 17-G.

- (4) În sensul prezentei secțiuni:
- (a) „reclamant” înseamnă un investitor al unei părți care este parte la un litigiu în materie de investiții cu cealaltă parte și care intenționează să introducă sau a introdus o cerere, în temeiul prezentei secțiuni, fie:
- (i) în nume propriu sau
- (ii) în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local pe care o deține sau o controlează; societatea stabilită pe plan local este tratată ca un cetățean al unui alt stat contractant în sensul articolului 25 alineatul (2) litera (b) din Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții dintre state și persoane ale altor state din 18 martie 1965 (Convenția ICSID);
- (b) „părțile la litigiu” înseamnă reclamantul și pârâtul;
- (c) „Norme privind instrumentul suplimentar ICSID” înseamnă Normele privind Facilitatea suplimentară pentru administrarea procedurilor de către Secretariatul Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții;
- (d) „Convenția ICSID” înseamnă Convenția pentru soluționarea diferendelor cu privire la investiții dintre state și resortisanții altor state, încheiată la Washington la 18 martie 1965;
- (e) „întreprindere stabilită pe plan local” înseamnă o persoană juridică stabilită pe teritoriul unei părți și deținută sau controlată de un investitor al celeilalte părți¹;

---

¹ O persoană juridică este: (i) deținută de o persoană a celeilalte părți dacă peste 50 % din participația în capitalurile proprii ale acesteia este deținută în mod real de o persoană a părții respective; (ii) controlată de o persoană a celeilalte părți, în cazul în care această persoană are competența de a numi majoritatea administratorilor săi sau de a conduce în alt mod din punct de vedere juridic acțiunile sale.

- (f) „Convenția de la New York” înseamnă Convenția Organizației Națiunilor Unite pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, încheiată la New York la 10 iunie 1958;
- (g) „parte care nu participă la litigiu” înseamnă Chile, atunci când pârâtul este partea UE sau partea UE, atunci când Chile este pârâtul;
- (h) „procedură”, cu excepția cazului în care se prevede altfel, înseamnă o procedură în fața tribunalului sau a tribunalului de apel în temeiul prezentei secțiuni;
- (i) „pârât” înseamnă Chile sau, în cazul părții UE, fie Uniunea Europeană, fie statul membru în cauză, astfel cum se stabilește în temeiul articolului 17.28;
- (j) „finanțare de către terți” înseamnă orice finanțare acordată unei părți la litigiu, de către o persoană care nu este parte la litigiu, pentru a finanța parțial sau integral costul procedurii în schimbul unei remunerații care depinde de rezultatul litigiului sau sub forma unei donații sau a unei subvenții¹;
- (k) „Regulile de arbitraj UNCITRAL” înseamnă Regulile de arbitraj ale Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru dreptul comercial internațional și
- (l) „Regulile de transparență UNCITRAL” înseamnă Regulile de transparență UNCITRAL în arbitrajul între state și investitorii străini în temeiul tratatelor.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, o astfel de finanțare poate fi furnizată, direct sau indirect, unei părți la litigiu, unei întreprinderi afiliate sau reprezentantului acesteia.

SUBSECȚIUNEA 2

SOLUȚIONAREA ALTERNATIVĂ A LITIGIILOR ȘI CONSULTĂRI

ARTICOLUL 17.26

Mediere

- (1) Părțile la litigiu pot conveni, în orice moment, să recurgă la mediere.
- (2) Recurgerea la mediere este voluntară și nu aduce atingere poziției juridice a vreuneia dintre părțile la litigiu.
- (3) Procedurile de mediere sunt reglementate de normele prevăzute în anexa 17-H și, dacă sunt disponibile, de normele privind medierea adoptate de subcomitet¹. Subcomitetul depune toate eforturile pentru a se asigura că normele privind medierea sunt adoptate cel târziu în prima zi a aplicării cu titlu provizoriu sau a intrării în vigoare a prezentului acord, după caz, și, în orice caz, în termen de cel mult doi ani de la data respectivă.
- (4) La data intrării în vigoare a prezentului acord, subcomitetul întocmește o listă de șase persoane cu o înaltă ținută morală și cu competență recunoscută în domeniul dreptului, al comerțului, al industriei sau al finanțelor, pe care se poate conta pentru a exercita o judecată independentă și care sunt dispuse și capabile să servească drept mediatori.

---

¹ Orice termen menționat în anexa 17-H poate fi modificat prin acordul părților la litigiu.

(5) Mediatorul este numit de comun acord de părțile la litigiu. Părțile la litigiu pot solicita în comun președintelui tribunalului să numească un mediator de pe lista stabilită în conformitate cu prezentul articol sau, în absența unei liste, dintre persoanele propuse de oricare dintre părți. Mediatorii respectă *mutatis mutandis* anexa 17-I.

(6) După ce părțile la litigiu convin să recurgă la mediere, termenele prevăzute la articolul 17.27 alineatul (5), articolul 17.27 alineatul (8), articolul 17.54 alineatul (10) și articolul 17.55 alineatul (5) se suspendă de la data la care s-a convenit să se recurgă la mediere până la data la care oricare dintre părțile la litigiu decide să pună capăt medierii, printr-o notificare scrisă adresată mediatorului și celeilalte părți la litigiu. La cererea ambelor părți la litigiu, tribunalul sau tribunalul de apel suspendă procedura.

ARTICOLUL 17.27

Consultări și soluționarea pe cale amiabilă

(1) Un litigiu poate și ar trebui, în măsura posibilului, să fie soluționat pe cale amiabilă prin negocieri, bune oficii sau mediere și, dacă este posibil, înainte de depunerea unei cereri de consultare în temeiul prezentului articol. O astfel de soluționare poate fi convenită în orice moment, inclusiv după începerea procedurilor.

(2) O soluție convenită de comun acord între părțile la litigiu în temeiul alineatului (1) se notifică părții care nu participă la litigiu în termen de 15 zile de la găsirea de comun acord a unei soluții. Fiecare parte la litigiu trebuie să respecte și să se conformeze oricărei soluții stabilite de comun acord la care s-a ajuns în conformitate cu prezentul articol sau cu articolul 17.26. Subcomitetul supraveghează punerea în aplicare a unei astfel de soluții stabilite de comun acord, iar partea la soluția convenită de comun acord raportează periodic subcomitetului cu privire la punerea în aplicare a soluției respective.

(3) În cazul în care un litigiu nu poate fi soluționat în conformitate cu alineatul (1) din prezentul articol, un reclamant al unei părți care invocă o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și care intenționează să depună o cerere de despăgubire prezintă celeilalte părți o cerere de consultare.

(4) Cererea conține următoarele informații:

- (a) numele și adresa reclamantului și, în cazul în care o astfel de cerere este introdusă în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, numele, adresa și locul de constituire ale întreprinderii stabilite pe plan local;
- (b) o descriere a investiției, precum și a dreptului de proprietate și de control asupra acesteia;
- (c) dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) despre care se presupune că au fost încălcate;
- (d) temeiul juridic și factual al cererii, inclusiv măsura despre care se presupune că este incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1);

- (e) obiectul cererii și valoarea estimată a daunelor pretinse și
  - (f) informații privind beneficiarul real și structura corporativă a reclamantului și dovezi care să stabilească faptul că reclamantul este un investitor al celeilalte părți și că deține sau controlează investiția și, în cazul în care acționează în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, că deține sau controlează întreprinderea stabilită pe plan local.
- (5) Cu excepția cazului în care părțile la litigiu convin asupra unei perioade mai lungi, consultările încep în termen de 60 de zile de la data depunerii cererii de consultări.
- (6) Dacă părțile la litigiu nu convin altfel, locul de desfășurare a consultărilor este:
- (a) Santiago, în cazul în care consultările se referă la o presupusă încălcare de către Chile;
  - (b) Bruxelles, în cazul în care consultările se referă la o presupusă încălcare de către Uniunea Europeană sau
  - (c) capitala statului membru în cauză, în cazul în care consultările se referă exclusiv la o presupusă încălcare de către statul membru respectiv.
- (7) Părțile la litigiu pot conveni să organizeze consultări prin videoconferință sau prin alte mijloace, dacă este cazul.

- (8) Cererea de consultare se depune:
- (a) în termen de trei ani de la data la care reclamantul sau, dacă reclamantul acționează în numele întreprinderii stabilite pe plan local, data la care întreprinderea stabilită pe plan local a luat cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință pentru prima dată de măsura despre care se presupune că este incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și de pierderea sau prejudiciul despre care se presupune că a fost suferit ca urmare a acesteia sau
  - (b) în termen de doi ani de la data la care reclamantul sau, dacă reclamantul acționează în numele întreprinderii stabilite pe plan local, data la care întreprinderea stabilită pe plan local încetează să mai formuleze pretenții sau să mai intenteze o acțiune în fața unui tribunal sau a unei instanțe naționale în temeiul legislației unei părți și, în orice caz, în termen de cel mult cinci ani de la data la care reclamantul sau, dacă reclamantul acționează în numele întreprinderii stabilite pe plan local, data la care întreprinderea stabilită pe plan local a luat cunoștință sau ar fi trebuit să ia cunoștință pentru prima dată de măsura despre care se presupune că este incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și de pierderea sau prejudiciul presupus a fi fost suferit ca urmare a acesteia.
- (9) În cazul în care reclamantul nu a depus o cerere în temeiul articolului 17.30 în termen de 18 luni de la depunerea cererii de consultare, se consideră că reclamantul și-a retras cererea de consultări și, dacă este cazul, notificarea prin care se solicită stabilirea pârâtului în temeiul articolului 17.28 și nu poate depune o cerere în temeiul prezentei secțiuni cu privire la aceeași presupusă încălcare. Acest termen poate fi prelungit prin acordul părților la litigiu implicate în consultări.

(10) O încălcare continuă nu poate reînnoi sau întrerupe perioadele prevăzute la alineatul (8).

(11) În cazul în care cererea de consultări se referă la o presupusă încălcare a acordului de către partea UE, aceasta se trimite Uniunii Europene. În cazul în care se identifică o presupusă încălcare a acordului de către un stat membru, cererea de consultări se trimite, de asemenea, statului membru în cauză.

SUBSECȚIUNEA 3

DEPUNEREA UNEI CERERI ȘI CONDIȚII ANTERIOARE

ARTICOLUL 17.28

Cererea de stabilire a pârâtului

(1) În cazul în care litigiul nu poate fi soluționat în termen de 90 de zile de la depunerea cererii de consultări, cererea se referă la o presupusă încălcare a acordului de către partea UE, iar reclamantul intenționează să inițieze proceduri în temeiul articolului 17.30, reclamantul transmite Uniunii Europene o notificare prin care solicită stabilirea pârâtului.

(2) Notificarea identifică măsurile cu privire la care reclamantul intenționează să inițieze o procedură. În cazul în care este identificată o măsură a unui stat membru, o astfel de notificare se trimite, de asemenea, statului membru în cauză.

- (3) După ce a luat o decizie, partea UE informează reclamantul cât mai curând posibil și, în orice caz, nu mai târziu de 60 de zile de la data primirii notificării menționate la alineatul (1), dacă Uniunea Europeană sau un stat membru este pârâtu¹.
- (4) În cazul în care reclamantul nu a fost informat cu privire la stabilirea pârâtului în termen de 60 de zile de la transmiterea comunicării menționate la alineatul (3), pârâtu este:
- (a) statul membru, dacă măsura sau măsurile identificate în notificarea menționată la alineatul (1) sunt exclusiv măsuri ale unui stat membru sau
  - (b) Uniunea Europeană, în cazul în care măsura sau măsurile identificate în notificarea menționată la alineatul (1) includ măsuri ale Uniunii Europene.
- (5) În cazul în care reclamantul introduce o cerere în temeiul articolului 17.30, el face acest lucru pe baza constatărilor comunicate, menționate la alineatul (3) din prezentul articol, și, în cazul în care nicio astfel de constatare nu a fost comunicată reclamantului, în temeiul alineatului (4).

---

¹ Pentru mai multă certitudine, partea UE face o astfel de stabilire exclusiv în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 912/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 iulie 2014 de instituire a unui cadru pentru gestionarea răspunderii financiare legate de instanțele de soluționare a litigiilor între investitori și stat, stabilite prin acordurile internaționale la care Uniunea Europeană este parte (JO UE L 257, 28.8.2014, p. 121).

(6) În cazul în care fie Uniunea Europeană, fie un stat membru acționează în calitate de pârât în urma unei constatări efectuate în temeiul alineatului (3), nici Uniunea Europeană, nici statul membru în cauză nu pot invoca inadmisibilitatea cererii, lipsa de competență a tribunalului sau nu pot invoca în alt mod faptul că cererea sau hotărârea este nefondată sau nulă pe motiv că pârâtul ar trebui sau ar fi trebuit să fie Uniunea Europeană, mai degrabă decât statul membru, sau viceversa.

(7) Tribunalul și instanța de apel sunt obligate să se bazeze pe hotărârea luată în conformitate cu alineatul (3) și, în cazul în care o astfel de hotărâre nu a fost comunicată reclamantului, în temeiul alineatului (4).

(8) Nicio dispoziție a prezentului acord sau a normelor aplicabile privind soluționarea litigiilor nu împiedică schimbul tuturor informațiilor referitoare la un litigiu între Uniunea Europeană și statul membru în cauză.

ARTICOLUL 17.29

Cerințe pentru depunerea unei cereri

- (1) Înainte de a depune o cerere, reclamantul:
  - (a) retrage orice cerere sau procedură pendinte în fața oricărei instanțe naționale sau internaționale în temeiul dreptului intern sau internațional cu privire la orice măsură presupusă a constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1);

- (b) prezintă o renunțare scrisă prin care se angajează să nu inițieze nicio plângere sau procedură în fața vreunei instanțe naționale sau internaționale în temeiul dreptului intern sau internațional cu privire la orice măsură care se presupune că ar constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1);
- (c) dă o declarație conform căreia nu va executa nicio hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni înainte ca aceasta să devină definitivă în conformitate cu articolul 17.56 și că nu va sesiza niciun tribunal sau nicio instanță națională sau internațională pentru a contesta o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni sau pentru a cere revizuirea, abrogarea, anularea, reexaminarea sau nici nu va iniția nicio altă procedură similară în fața unei instanțe sau a unui tribunal sau nicio instanță națională sau internațională cu privire la o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni.

(2) Tribunalul respinge o cerere formulată de un reclamant care a introdus o altă cerere la tribunal sau la orice altă instanță sau alt tribunal național sau internațional cu privire la aceeași măsură precum cea presupusă a fi incompatibilă cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1), cu excepția cazului în care reclamantul își retrage cererea pendinte. Prezentul alineat nu se aplică în cazul în care reclamantul depune o cerere la o instanță națională, solicitând măsuri reparatorii provizorii sau pronunțarea unei hotărâri declarative.

(3) În sensul prezentului articol, un reclamant include investitorul și, în cazul în care investitorul a acționat în numele întreprinderii stabilite pe plan local, întreprinderea stabilită pe plan local. În plus, în sensul alineatului (1) litera (a) și al alineatului (2), reclamantul include, de asemenea:

- (a) dacă cererea este depusă de un investitor care acționează în nume propriu, toate persoanele care, direct sau indirect, au o participație în capitalurile proprii ale investitorului sau sunt controlate de acesta și susțin că au suferit aceeași pierdere sau același prejudiciu¹ ca investitorul sau
- (b) dacă cererea este înaintată de un investitor care acționează în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local tuturor persoanelor care, direct sau indirect, au o participație în capitalurile proprii sau sunt controlate de întreprinderea stabilită pe plan local și susțin că au suferit aceleași pierderi sau prejudicii² ca și întreprinderea stabilită pe plan local.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, aceeași pierdere sau același prejudiciu înseamnă pierderea sau prejudiciul care decurge din aceeași măsură și pe care persoana încearcă să o recupereze în aceeași calitate ca reclamantul (de exemplu, în cazul în care reclamantul acționează în calitate de acționar, această dispoziție ar acoperi o persoană afiliată care urmărește, de asemenea, recuperarea în calitate de acționar).

² Pentru mai multă certitudine, aceeași pierdere sau același prejudiciu înseamnă pierderea sau prejudiciul care decurge din aceeași măsură și pe care persoana încearcă să o recupereze în aceeași calitate ca reclamantul (de exemplu, în cazul în care reclamantul acționează în calitate de acționar, această dispoziție ar acoperi o persoană afiliată care urmărește, de asemenea, recuperarea în calitate de acționar).

ARTICOLUL 17.30

Depunerea unei cereri

(1) În cazul în care litigiul nu poate fi soluționat în termen de șase luni de la depunerea cererii de consultări și, dacă este cazul, au trecut cel puțin trei luni de la depunerea notificării prin care se solicită o stabilire a pârâtului în conformitate cu articolul 17.28, reclamantul poate depune o cerere la tribunal, cu condiția ca acesta să îndeplinească cerințele prevăzute la prezentul articol și la articolul 17.32.

(2) O cerere poate fi înaintată tribunalului în temeiul unuia dintre următoarele seturi de norme privind soluționarea litigiilor:

- (a) Convenția ICSID, cu condiția ca atât pârâtul, cât și statul reclamantului să fie părți la Convenția ICSID;
- (b) regulile privind mecanismul suplimentar ICSID, cu condiția ca pârâtul sau statul reclamantului să fie parte la Convenția ICSID;
- (c) Regulile de arbitraj UNCITRAL sau
- (d) orice alte norme convenite de părțile la litigiu la cererea reclamantului.

- (3) Normele privind soluționarea litigiilor menționate la alineatul (2) se aplică sub rezerva normelor prevăzute în prezenta secțiune, astfel cum sunt completate de orice norme adoptate de subcomitet.
- (4) Toate cererile identificate de reclamant în prezentarea cererii sale în temeiul prezentului articol se bazează pe informațiile identificate în cererea sa de consultare în temeiul articolului 17.27 alineatul (4) literele (c) și (d).
- (5) Cererile prezentate în numele unei categorii compuse din mai mulți reclamanți neidentificați sau prezentate de un reprezentant care intenționează să desfășoare procedurile în interesul mai multor reclamanți identificați sau neidentificați care delegă toate deciziile referitoare la procedură în numele lor nu sunt admisibile.
- (6) Pentru mai multă certitudine, un reclamant nu poate depune o cerere în temeiul prezentei secțiuni în cazul în care investiția sa a fost realizată prin declarații false frauduloase, disimulare, corupție sau conduită care constituie un abuz de procedură.

ARTICOLUL 17.31

Cereri reconvenționale

- (1) Pârâtul poate introduce o cerere reconvențională ca urmare a nerespectării de către reclamant a unei obligații internaționale aplicabile pe teritoriul ambelor părți¹, care decurge din temeiul de fapt al cererii².
- (2) Cererea reconvențională se depune cel târziu până la data depunerii cererii reconvenționale sau a memoriului în apărare al pârâtului sau într-o etapă ulterioară a procedurii, în cazul în care tribunalul decide că întârzierea a fost justificată în circumstanțele date.
- (3) Pentru mai multă certitudine, consimțământul reclamantului cu privire la procedurile prevăzute în prezenta secțiune, astfel cum se menționează la articolul 17.32, include depunerea de cereri reconvenționale de către pârât.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, obligațiile menționate la prezentul alineat se bazează pe angajamentele juridice la care părțile au consimțit.

² La cererea uneia dintre părți, Consiliul mixt emite interpretări obligatorii în temeiul articolului 17.38 alineatul (6) pentru a clarifica domeniul de aplicare al obligațiilor internaționale menționate la prezentul alineat.

ARTICOLUL 17.32

Consimțământ

- (1) Pârâtul consimte la introducerea unei cereri în temeiul prezentei secțiuni.
- (2) Consimțământul vizat la alineatul (1) și introducerea unei cereri conform prezentei secțiuni sunt considerate a îndeplini cerințele prevăzute:
  - (a) la articolul 25 din Convenția ICSID și în regulile privind mecanismul suplimentar ICSID, în ceea ce privește acordul scris al părților la litigiu și
  - (b) la articolul II din Convenția de la New York, pentru un acord în scris.
- (3) Se consideră că reclamantul își dă consimțământul în conformitate cu procedurile prevăzute în prezenta secțiune la momentul depunerii cererii în temeiul articolului 17.30.

ARTICOLUL 17.33

Finanțare din partea terților

- (1) În cazul în care o parte la litigiu a primit sau primește finanțare din partea terților sau a solicitat să primească finanțare din partea terților, partea la litigiu care beneficiază de aceasta comunică celeilalte părți la litigiu și formațiunii tribunalului sau, în cazul în care formațiunea tribunalului nu este înființată, președintelui tribunalului, numele și adresa finanțatorului terț și, dacă este cazul, ale beneficiarului real final și ale structurii corporative.
- (2) Partea la litigiu face divulgarea în temeiul alineatului (1) în momentul depunerii unei cereri sau, în cazul în care finanțarea de către un terț este organizată după depunerea unei cereri, fără întârziere, de îndată ce se încheie acordul sau se face donația sau grantul. Partea la litigiu notifică de îndată tribunalului orice modificare a informațiilor divulgate.
- (3) Tribunalul poate dispune divulgarea de informații suplimentare cu privire la mecanismul de finanțare și la finanțatorul terț, în cazul în care consideră că acest lucru este necesar în orice etapă a procedurii.

SUBSECȚIUNEA 4

SISTEMUL JURISDICȚIONAL ÎN MATERIE DE INVESTIȚII

ARTICOLUL 17.34

Tribunalul de primă instanță

- (1) Se înființează un tribunal de primă instanță (denumit în continuare „tribunalul”) pentru a soluționa cererile introduse în temeiul articolului 17.30.
- (2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, Comitetul mixt numește nouă judecători în cadrul tribunalului. Trei dintre judecători sunt cetățeni ai unui stat membru, trei sunt cetățeni ai Republicii Chile și trei sunt cetățeni ai unor țări terțe. La numirea judecătorilor, Comitetul mixt este încurajat să ia în considerare necesitatea de a asigura diversitatea și o reprezentare de gen echitabilă.
- (3) Comitetul mixt poate decide să mărească sau să reducă numărul judecătorilor cu multipli de trei. Numirile suplimentare se fac în conformitate cu criteriile prevăzute la alineatul (2).

(4) Judecătorii trebuie să dețină calificările cerute în țările în care sunt resortisanți pentru a fi numiți în funcții judiciare sau să fie juriști cu competență recunoscută. Aceștia trebuie să aibă o expertiză confirmată în drept public internațional. Se recomandă ca judecătorii să aibă expertiză în dreptul comercial internațional și în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale de investiții sau din acorduri comerciale internaționale.

(5) Judecătorii sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Cu toate acestea, mandatul celor cinci judecători (doi resortisanți ai unui stat membru, doi resortisanți ai Republicii Chile și un resortisant al unei țări terțe) din cei nouă judecători numiți imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie stabiliți prin tragere la sorți, se extinde la opt ani. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. Un judecător numit pentru a înlocui un alt judecător, al cărui mandat nu a expirat, rămâne în funcție pe perioada rămasă din mandatul predecesorului. Un judecător care își exercită funcția în cadrul unei formațiuni a tribunalului la expirarea mandatului său poate, cu autorizarea președintelui tribunalului, să își exercite în continuare funcția în cadrul formațiunii până la încheierea lucrărilor formațiunii respective și, numai în acest scop, poate fi considerat în continuare judecător al tribunalului.

(6) Tribunalul are un președinte și un vicepreședinte responsabil cu aspectele organizatorice, cu sprijinul secretariatului. Președintele și vicepreședintele sunt selectați prin tragere la sorți pentru un mandat de doi ani dintre judecătorii resortisanți ai unor țări terțe. Aceștia își exercită mandatul prin rotație, prin tragere la sorți de către copreședinții Comitetului mixt. Vicepreședintele acționează în calitate de președinte atunci când președintele nu este disponibil.

- (7) Tribunalul judecă cauzele în formațiuni alcătuite din trei judecători, dintre care unul este resortisant al unui stat membru, unul resortisant al Republicii Chile și unul resortisant al unei țări terțe. Formațiunea este prezidată de judecătorul resortisant al unei țări terțe.
- (8) Atunci când se introduce o cerere în temeiul articolului 17.30, președintele tribunalului stabilește componența formațiunii tribunalului care judecă cauza prin rotație, asigurându-se că componența formațiunilor este aleatorie și imprevizibilă, oferind în același timp șanse egale tuturor judecătorilor să își exercite funcția.
- (9) Fără a se aduce atingere alineatului (7) din prezentul articol, părțile la litigiu pot conveni ca o cauză să fie judecată de un singur judecător care este resortisant al unei țări terțe, care urmează să fie numit de președintele tribunalului. Pârâțul ia în considerare în spirit pozitiv o astfel de cerere din partea reclamantului, în special în cazul în care despăgubirile sau daunele-interese solicitate au o valoare relativ scăzută. O astfel de cerere ar trebui formulată în același timp cu depunerea cererii în temeiul articolului 17.30.
- (10) Tribunalul își stabilește propriile proceduri de lucru, după ce discută cu părțile.
- (11) Judecătorii sunt disponibili în orice moment și în termen scurt și rămân la curent cu activitățile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei părți a acordului.
- (12) Pentru a asigura disponibilitatea acestora, judecătorilor li se plătește un onorariu lunar care urmează să fie stabilit prin decizie a Comitetului mixt. Președintele tribunalului și, dacă este cazul, vicepreședintele primesc un onorariu echivalent cu onorariul stabilit în conformitate cu articolul 17.35 alineatul (11) pentru fiecare zi lucrată în exercitarea funcțiilor de președinte al tribunalului în temeiul prezentei secțiuni.

(13) Onorariul lunar se plătește de către părți, ținând seama de nivelurile lor de dezvoltare respective, într-un cont gestionat de secretariatul Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții („ICSID”). În cazul în care una dintre părți nu plătește onorariul lunar, cealaltă parte poate alege să plătească. Orice astfel de arierate rămân exigibile, cu dobânda corespunzătoare. Comitetul mixt revizuieste periodic cuantumul și repartizarea taxelor respective și poate recomanda ajustări relevante.

(14) Cu excepția cazului în care Comitetul mixt adoptă o decizie în temeiul alineatului 15 din prezentul articol, cuantumul celorlalte onorarii și cheltuieli ale judecătorilor dintr-o formațiune a tribunalului se stabilește în conformitate cu regulamentul 14 punctul 1 din Regulamentele administrative și financiare ale Convenției ICSID în vigoare la data depunerii cererii și se alocă de către tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 17.54 alineatele (5), (6) și (7).

(15) În urma unei decizii a Comitetului mixt, onorariul lunar și alte onorarii și cheltuieli pot fi transformate permanent într-un salariu obișnuit. În acest caz, judecătorii își exercită funcțiile cu normă întreagă, iar Comitetul mixt stabilește remunerația acestora și aspectele organizatorice conexe. Judecătorii care primesc un salariu obișnuit nu pot exercita nicio activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția cazului în care președintele tribunalului acordă în mod excepțional o derogare.

(16) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului și îi furnizează un sprijin adecvat. Cheltuielile pentru un astfel de sprijin sunt alocate de tribunal între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 17.54 alineatele (5), (6) și (7).

ARTICOLUL 17.35

Tribunalul de apel

- (1) Se înființează un tribunal de apel permanent pentru judecarea apelurilor împotriva hotărârilor pronunțate de tribunal.
- (2) La intrarea în vigoare a prezentului acord, Comitetul mixt numește șase membri ai tribunalului de apel. Doi dintre membri trebuie să fie cetățeni ai unui stat membru, doi trebuie să fie cetățeni ai Republicii Chile și doi trebuie să fie cetățeni ai unor țări terțe. La numirea membrilor tribunalului de apel, Comitetul mixt este încurajat să ia în considerare necesitatea de a asigura diversitatea și o reprezentare de gen echitabilă.
- (3) Comitetul mixt poate decide să mărească numărul membrilor tribunalului de apel cu multipli de trei. Numirile suplimentare se fac în conformitate cu criteriile prevăzute la alineatul (2).
- (4) Membrii tribunalului de apel trebuie să dețină calificările necesare în țările în care sunt resortisanți pentru a fi numiți în cele mai înalte funcții judiciare sau să fie juriști cu competențe recunoscute. Aceștia trebuie să aibă expertiză confirmată în drept public internațional. Se recomandă ca judecătorii să aibă expertiză în dreptul comercial internațional și în soluționarea litigiilor care decurg din acorduri internaționale de investiții sau din acorduri comerciale internaționale.

(5) Membrii tribunalului de apel sunt numiți pentru un mandat de cinci ani. Cu toate acestea, mandatul a trei dintre cei șase membri numiți imediat după intrarea în vigoare a prezentului acord, care urmează să fie stabilit prin tragere la sorți, se prelungește la opt ani. De îndată ce devin vacante, locurile vor fi reocupate. Un membru numit pentru a înlocui un alt membru, al cărui mandat nu a expirat, rămâne în funcție pe perioada rămasă din mandatul predecesorului. Un membru care face parte dintr-o formațiune a tribunalului de apel la expirarea mandatului său are posibilitatea, cu autorizarea președintelui tribunalului, să își exercite în continuare funcția în formațiune până la încheierea procedurilor formațiunii respective și, numai în acest scop, poate fi considerat în continuare membru al tribunalului de apel.

(6) Tribunalul de apel are un președinte și un vicepreședinte responsabil cu aspectele organizatorice, cu sprijinul secretariatului. Președintele și vicepreședintele sunt selectați prin tragere la sorți pentru o perioadă de doi ani, din rândul membrilor care sunt cetățeni ai unor țări terțe. Aceștia își exercită mandatul prin rotație, prin tragere la sorți de către copreședinții Comitetului mixt. Vicepreședintele acționează în calitate de președinte atunci când președintele nu este disponibil.

(7) Tribunalul de apel judecă recursurile în formațiuni alcătuite din trei membri, dintre care unul este cetățean al unui stat membru, unul cetățean al Republicii Chile și unul cetățean al unei țări terțe. Formațiunea este prezidată de membrul care este cetățean al unei țări terțe.

(8) Președintele tribunalului de apel stabilește componența formațiunii care audiază prin rotație fiecare recurs, asigurându-se că componența fiecărei formațiuni este aleatorie și imprevizibilă, oferind în același timp șanse egale tuturor membrilor de a-și exercita funcția.

- (9) Tribunalul de apel își stabilește propriile proceduri de lucru, după ce discută cu părțile.
- (10) Toți membrii care fac parte din tribunalul de apel sunt disponibili în orice moment și în termen scurt și rămân la curent cu activitățile de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei părți a acordului.
- (11) Pentru a asigura disponibilitatea acestora, membrii tribunalului de apel primesc un onorariu lunar și primesc un onorariu pentru fiecare zi lucrată în calitate de membru, care urmează să se stabilească prin decizie a Comitetului mixt. Președintele tribunalului și, dacă este cazul, vicepreședintele primesc un onorariu pentru fiecare zi lucrată în exercitarea funcțiilor de președinte al tribunalului de apel în temeiul prezentei secțiuni.
- (12) Remunerația membrilor este plătită de către părți, ținând seama de nivelurile lor de dezvoltare respective, într-un cont gestionat de secretariatul ICSID. În cazul în care una dintre părți nu plătește onorariul lunar, cealaltă parte poate alege să plătească. Orice astfel de arierate rămân exigibile, cu dobânda corespunzătoare. Comitetul mixt revizuieste periodic cuantumul și repartizarea taxelor respective și poate recomanda ajustări relevante.
- (13) În urma unei decizii a Comitetului mixt, onorariul lunar și onorariile pentru zilele lucrate pot fi transformate permanent într-un salariu obișnuit. În acest caz, membrii tribunalului de apel își exercită funcțiile cu normă întreagă, iar Comitetul mixt le stabilește remunerația și aspectele organizatorice conexe. Membrii care primesc un salariu obișnuit nu pot exercita nicio activitate profesională, remunerată sau nu, cu excepția cazului în care președintele tribunalului de apel acordă în mod excepțional o derogare.

(14) Secretariatul ICSID asigură secretariatul tribunalului de apel și îi furnizează un sprijin adecvat. Cheltuielile pentru un astfel de sprijin sunt alocate de tribunalul de apel între părțile la litigiu în conformitate cu articolul 17.54 alineatele (5), (6) și (7).

ARTICOLUL 17.36

Norme etice

(1) Judecătorii tribunalului și membrii tribunalului de apel sunt aleși din rândul unor persoane a căror independență este mai presus de orice îndoială. Aceștia nu trebuie să aibă nicio legătură cu nicio administrație publică¹. Ei nu trebuie să accepte instrucțiuni de la nicio administrație publică sau de la nicio organizație cu privire la aspecte legate de litigiu. Ei nu participă la soluționarea unor litigii care ar putea crea un conflict de interese direct sau indirect. Aceștia se conformează anexei 17-I. La numire, ei se abțin să acționeze în calitate de avocat sau de expert sau de martor numit de o parte în orice litigiu aflat pe rol sau nou în materie de investiții, în temeiul prezentului acord sau al oricărui alt acord sau sistem juridic național.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, faptul că o persoană primește un venit de la administrația publică sau că a fost angajată anterior de administrația publică sau că are o relație de familie cu un funcționar public nu o face, în sine, neeligibilă.

(2) În cazul în care o parte la litigiu consideră că un judecător sau un membru al tribunalului de apel nu îndeplinește condițiile prevăzute la alineatul (1), aceasta trimite președintelui tribunalului sau președintelui tribunalului de apel, după caz, o cerere de recuzare în ceea ce privește numirea. Cererea de recuzare se transmite în termen de 15 zile de la data la care componența formațiunii tribunalului sau a tribunalului de apel a fost comunicată părții la litigiu sau în termen de 15 zile de la data la care faptele relevante au fost aduse la cunoștința acesteia, în cazul în care faptele respective nu puteau fi cunoscute, în mod rezonabil, în momentul constituirii formațiunii. Cererea de recuzare indică motivele care stau la baza contestării.

(3) Dacă, în termen de 15 zile de la data cererii de recuzare, judecătorul sau membrul recuzat al tribunalului de apel alege să nu demisioneze din formațiunea respectivă, președintele tribunalului sau, după caz, președintele tribunalului de apel, după audierea părților la litigiu și după ce a oferit judecătorului sau membrului tribunalului de apel posibilitatea de a formula observații, emite o decizie în termen de 45 de zile de la primirea cererii de recuzare și înștiințează imediat părțile la litigiu și pe ceilalți judecători sau membri ai formațiunii.

(4) În cazul cererilor de recuzare împotriva numirii președintelui tribunalului în cadrul unei formațiuni, decizia este luată de președintele tribunalului de apel și invers.

(5) La recomandarea motivată a președintelui tribunalului de apel¹, părțile pot decide, printr-o decizie a Comitetului mixt, să revoce un judecător al tribunalului sau un membru al tribunalului de apel în cazul în care conduita lor este incompatibilă cu obligațiile prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol și este incompatibil cu statutul lor de membru în continuare al tribunalului sau al tribunalului de apel. În cazul în care este vorba despre conduita președintelui tribunalului de apel, președintele tribunalului emite recomandarea motivată. Articolul 17.34 alineatul (2) și articolul 17.35 alineatul (2) se aplică *mutatis mutandis* pentru ocuparea posturilor vacante care pot apărea în temeiul prezentului alineat.

ARTICOLUL 17.37

Mecanismele multilaterale de soluționare a litigiilor

Părțile depun eforturi pentru a coopera în vederea instituirii unui tribunal multilateral pentru investiții pentru soluționarea litigiilor în materie de investiții. La intrarea în vigoare între părți a unui acord internațional care prevede un astfel de mecanism multilateral aplicabil litigiilor în temeiul prezentei părți a prezentului acord, părțile relevante din prezenta secțiune încetează să se aplice. Comitetul mixt poate adopta o decizie care să precizeze măsurile tranzitorii necesare.

---

¹ Această recomandare nu aduce atingere capacității Comitetului mixt de a atrage atenția președintelui tribunalului de apel asupra conduitei unui judecător al tribunalului sau a unui membru al tribunalului de apel care ar putea încălca obligațiile prevăzute la alineatul (1) și ar putea fi incompatibilă cu continuarea statutului lor de membru al tribunalului sau al tribunalului de apel.

SUBSECȚIUNEA 5

DESFĂȘURAREA PROCEDURII

ARTICOLUL 17.38

Dreptul aplicabil și normele de interpretare

- (1) Tribunalul stabilește dacă măsura cu privire la care reclamantul formulează o cerere este incompatibilă cu oricare dintre dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1).
- (2) Atunci când se pronunță, tribunalul aplică prezentul acord și alte norme de drept internațional aplicabile între părți. Acesta interpretează dispozițiile prezentului acord în conformitate cu normele obișnuite de interpretare a dreptului internațional public, codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor.
- (3) Pentru mai multă certitudine, la determinarea consecvenței unei măsuri cu dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1), tribunalul ia în considerare, după caz, legislația unei părți ca element de fapt. În acest scop, tribunalul urmărește interpretarea obișnuită acordată unei astfel de legislații de către instanțele sau autoritățile părții respective și orice înțeles dat unei astfel de legislații de către tribunal nu este obligatoriu pentru instanțele judecătorești sau autoritățile părții respective.

(4) Pentru mai multă certitudine, tribunalul nu are competența de a determina legalitatea unei măsuri, presupusă a constitui o încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1), în conformitate cu dreptul intern al unei părți la litigiu.

(5) Pentru mai multă certitudine, în cazul în care un investitor al unei părți depune o plângere în temeiul prezentei secțiuni, inclusiv o cerere prin care se pretinde că o parte a încălcat articolul 17.17, investitorului îi revine sarcina de a-și dovedi afirmațiile, în conformitate cu principiile generale de drept internațional aplicabile litigiului.

(6) În cazul în care apar motive serioase de îngrijorare cu privire la chestiuni de interpretare referitoare la secțiunea C¹ sau D, Consiliul mixt poate adopta decizii de interpretare a prezentului acord. Orice astfel de interpretare este obligatorie pentru tribunal și pentru tribunalul de apel. Consiliul mixt poate decide că o interpretare are efect obligatoriu cu începere de la o anumită dată.

ARTICOLUL 17.39

Interpretarea anexelor

(1) În urma unei cereri de consultări în temeiul articolului 17.27 alineatul (3), pârâțul poate solicita în scris subcomitetului să stabilească dacă și, în caz afirmativ, care este gradul în care măsura care face obiectul cererii de consultări intră în domeniul de aplicare al unei măsuri neconforme prevăzute în anexa 17-A sau 17-B.

---

¹ Astfel cum se menționează la articolul 17.25.

- (2) Această cerere adresată subcomitetului se transmite cât mai curând posibil după primirea cererii de consultare. La cererea subcomitetului, termenele menționate la articolul 17.27 alineatul (5), la articolul 17.27 alineatul (8), la articolul 17.54 alineatul (10) și la articolul 17.55 alineatul (5) se suspendă.
- (3) Subcomitetul încearcă, cu bună-credință, să adopte decizia solicitată. Orice astfel de decizie se transmite cu promptitudine părților la litigiu.
- (4) În cazul în care subcomitetul nu a luat o decizie în termen de trei luni de la data solicitării, suspendarea acestor perioade de timp încetează să se aplice.

ARTICOLUL 17.40

Alte cereri

În cazul în care se introduc cereri în temeiul prezentei secțiuni și în temeiul capitolului 38 sau al unui alt acord internațional cu privire la aceeași presupusă încălcare a dispozițiilor menționate la articolul 17.25 alineatul (1) și există un potențial de suprapunere a despăgubirilor sau cealaltă cerere internațională ar putea avea un impact semnificativ asupra soluționării cererii introduse în temeiul prezentei secțiuni, tribunalul ia în considerare, dacă este cazul, după audierea părților la litigiu, procedurile în temeiul capitolului 38 sau al unui alt acord internațional în decizia, ordinul sau hotărârea sa. În acest scop, tribunalul poate, de asemenea, să suspende judecarea cauzei. Atunci când acționează în temeiul prezentului articol, tribunalul respectă articolul 17.54 alineatul (10).

ARTICOLUL 17.41

Prevenirea eludării

Pentru mai multă certitudine, tribunalul își declină competența dacă litigiul a luat naștere sau era previzibil în mod rezonabil în momentul în care reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției care face obiectul litigiului sau s-a implicat în restructurarea unei întreprinderi și, de asemenea, tribunalul stabilește, pe baza împrejurărilor de fapt ale cauzei, că reclamantul a dobândit dreptul de proprietate sau controlul asupra investiției sau s-a implicat în restructurarea unei întreprinderi cu scopul principal de a introduce cererea în temeiul prezentei secțiuni. Posibilitatea de a-și declina competența în astfel de circumstanțe nu aduce atingere altor obiecții legate de competență care pot fi luate în considerare de tribunal.

ARTICOLUL 17.42

Cereri vădit neîntemeiate

- (1) În termen de cel mult 30 de zile de la constituirea formațiunii tribunalului în temeiul articolului 17.34 alineatul (7) și, în orice caz, înainte de prima sesiune a formațiunii tribunalului, sau în termen de 30 de zile de la data la care pârâtul a luat cunoștință de faptele pe care se întemeiază obiecția, pârâtul poate formula o obiecție susținând că cererea este vădit neîntemeiată.
- (2) Pârâtul precizează cât mai exact posibil motivele care stau la baza obiecției.

(3) După ce a acordat părților la litigiu posibilitatea de a-și prezenta observațiile cu privire la obiecție, tribunalul pronunță, în prima sesiune a formațiunii tribunalului sau imediat după aceea, o decizie sau o hotărâre provizorie cu privire la obiecție, precizând motivele care stau la baza acesteia. În cazul în care obiecția este primită după prima sesiune a formațiunii tribunalului, tribunalul emite o astfel de decizie sau hotărâre provizorie cât mai curând posibil, dar nu mai târziu de 120 de zile de la formularea obiecției. Atunci când se pronunță cu privire la obiecție, tribunalul consideră că faptele invocate de reclamant sunt adevărate și poate, de asemenea, să ia în considerare orice fapte relevante care nu sunt contestate.

(4) Decizia tribunalului nu aduce atingere dreptului unei părți la litigiu de a se opune, în temeiul articolului 17.43 sau în cursul procedurii, fondului juridic al unei cereri și nu aduce atingere competenței tribunalului de a aborda alte obiecții cu titlu preliminar.

ARTICOLUL 17.43

Cereri neîntemeiate de drept

(1) Fără a se aduce atingere competenței tribunalului de a aborda alte obiecții cu titlu preliminar sau dreptului unui pârât de a prezenta astfel de obiecții în orice moment oportun, tribunalul instrumentează și soluționează cu titlu preliminar orice obiecție prezentată de pârât care susține, de drept, că o cerere sau orice parte a acesteia, prezentată în temeiul prezentei secțiuni, nu este o cerere pentru care poate fi pronunțată o sentință în favoarea reclamantului în temeiul articolului 17.54, chiar dacă s-a plecat de la premisa că faptele invocate de reclamant sunt adevărate. Tribunalul poate examina, de asemenea, orice alte fapte pertinente care nu fac obiectul litigiului.

(2) O obiecție în temeiul alineatului (1) din prezentul articol se înaintează tribunalului cât mai curând posibil după constituirea formațiunii tribunalului și, în orice caz, nu mai târziu de data fixată de tribunal pentru ca pârâtul să își prezinte cererea reconvențională sau memoriul în apărare. O obiecție în temeiul alineatului (1) nu poate fi formulată atât timp cât o procedură în temeiul articolului 17.42 este pendinte, cu excepția cazului în care tribunalul acordă permisiunea de a formula o obiecție în temeiul prezentului articol, după ce a ținut seama în mod corespunzător de circumstanțele cauzei.

(3) La primirea unei obiecții în temeiul alineatului (1) și cu excepția cazului în care consideră că obiecția este în mod vădit nefondată, tribunalul suspendă orice procedură pe fond, stabilește un calendar de examinare a obiecției în conformitate cu orice calendar pe care l-a stabilit pentru examinarea oricărei alte chestiuni preliminare și pronunță o decizie sau o hotărâre provizorie cu privire la obiecție, precizând motivele care stau la baza acesteia.

ARTICOLUL 17.44

Transparență

(1) Regulile de transparență UNCITRAL se aplică *mutatis mutandis* litigiilor în temeiul prezentei secțiuni, cu următoarele norme suplimentare.

- (2) Următoarele documente sunt incluse în lista documentelor menționate la articolul 3 alineatul (1) din Regulile de transparență UNCITRAL: acordul de mediere menționat la articolul 17.26, cererea de consultare menționată la articolul 17.27, notificarea prin care se solicită stabilirea pârâtului și stabilirea pârâtului menționată la articolul 17.28, cererea de recuzare și decizia cu privire la recuzare menționate la articolul 17.36, precum și cererea de conexare menționată la articolul 17.53.
- (3) Pentru mai multă certitudine, probele pot fi puse la dispoziția publicului în conformitate cu articolul 3 alineatul (3) din Regulile de transparență UNCITRAL.
- (4) Fără a se aduce atingere articolului 2 din Regulile de transparență UNCITRAL, partea UE sau Chile, după caz, pune la dispoziția publicului, în timp util și înainte de constituirea formațiunii, cererea de consultări menționată la articolul 17.27, comunicarea prin care s-a solicitat stabilirea pârâtului și decizia privind stabilirea pârâtului menționate la articolul 17.28, sub rezerva ocultării informațiilor confidențiale sau protejate¹. Aceste documente pot fi puse la dispoziția publicului prin comunicarea către registrul menționat în Regulile de transparență UNCITRAL.
- (5) Orice parte la litigiu care intenționează să utilizeze în cadrul unei audieri informații desemnate ca fiind confidențiale sau protejate informează tribunalul.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, informații confidențiale sau protejate înseamnă informațiile definite și stabilite în conformitate cu articolul 7 din Regulile de transparență UNCITRAL.

(6) Orice parte la litigiu care susține că anumite informații constituie informații confidențiale sau protejate trebuie să le denumească în mod clar ca atare atunci când sunt transmise tribunalului.

(7) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție din prezenta secțiune nu impune pârâtului să refuze accesul publicului la informațiile care trebuie divulgate în temeiul legislației sale.

ARTICOLUL 17.45

Măsuri provizorii

Tribunalul poate dispune măsuri de protecție provizorii pentru a proteja drepturile unei părți la litigiu sau pentru a se asigura de competența deplină a tribunalului, inclusiv un ordin de a păstra elementele de probă aflate în posesia sau sub controlul unei părți la litigiu sau de protejare a competenței tribunalului. Tribunalul nu poate dispune sechestrarea bunurilor și nici nu poate împiedica aplicarea tratamentului presupus a constitui o încălcare.

ARTICOLUL 17.46

Suspendarea acțiunii

În cazul în care, în urma introducerii unei cereri în temeiul prezentei secțiuni, reclamantul nu ia nicio măsură în cadrul acțiunii în cursul unei perioade de 180 de zile consecutive sau al unor perioade convenite de părțile la litigiu, se consideră că reclamantul și-a retras cererea și a suspendat acțiunea. Tribunalul, la cererea pârâtului și după notificarea părților la litigiu, ia act de suspendarea acțiunii printr-un ordin și pronunță o hotărâre cu privire la cheltuielile de judecată. După pronunțarea unui astfel de ordin, tribunalul nu mai are competență. Reclamantul nu poate introduce ulterior o cerere cu același obiect.

ARTICOLUL 17.47

Garanție pentru cheltuieli de judecată

(1) Pentru mai multă certitudine, la cererea pârâtului, tribunalul poate dispune ca reclamantul să furnizeze o garanție pentru toate sau o parte din cheltuielile de judecată, în cazul în care există motive întemeiate să se creadă că reclamantul riscă să nu poată onora o eventuală hotărâre privind cheltuielile de judecată pronunțată împotriva sa.

(2) În cazul în care garanția pentru cheltuieli de judecată nu este furnizată integral în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii tribunalului sau în orice alt termen stabilit de tribunal, tribunalul informează părțile la litigiu în acest sens. Tribunalul poate dispune suspendarea sau închiderea procedurii.

(3) Tribunalul ia în considerare toate probele furnizate în legătură cu circumstanțele menționate la alineatul (1), inclusiv existența unei finanțări din partea unor terți.

ARTICOLUL 17.48

Partea care nu participă la litigiu

- (1) În termen de 30 de zile de la primire sau imediat după soluționarea unui litigiu având ca obiect informații confidențiale sau protejate, pârâtul furnizează părții care nu participă la litigiu:
- (a) cererea de consultări menționată la articolul 17.27, comunicarea prin care se solicită stabilirea pârâtului menționată la articolul 17.28, cererea menționată la articolul 17.30 și orice alte documente anexate la aceste documente;
  - (b) la cererea părții care nu participă la litigiu:
    - (i) memorii, memoriale, note informative, cereri și alte documente prezentate tribunalului de o parte la litigiu;
    - (ii) observațiile scrise prezentate tribunalului de către un terț;

- (iii) procese-verbale sau transcrieri ale audierilor tribunalului, în cazul în care sunt disponibile și
- (iv) ordine, hotărâri și decizii ale tribunalului și
- (c) la cerere și pe cheltuiala părții care nu participă la litigiu, toate sau o parte dintre probele care au fost prezentate tribunalului.
- (2) Partea care nu participă la litigiu are dreptul de a participa la o audiere organizată în temeiul prezentei secțiuni.
- (3) Tribunalul acceptă sau, după consultarea părților la litigiu, poate invita partea care nu participă la litigiu să prezinte observații scrise sau orale cu privire la aspecte legate de interpretarea prezentului acord. Tribunalul se asigură că părților la litigiu li se acordă o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la orice comunicare a părții care nu participă la litigiu.

ARTICOLUL 17.49

Intervenția terților

- (1) Tribunalul permite oricărei persoane care poate dovedi un interes direct și actual în circumstanțele specifice ale litigiului („intervenientul”) să intervină în calitate de terț. Intervenția se limitează la sprijinirea, în totalitate sau parțial, a situației juridice a uneia dintre părțile la litigiu.

- (2) Cererea de intervenție trebuie depusă în termen de 90 de zile de la data publicării cererii în conformitate cu articolul 17.30. Tribunalul se pronunță cu privire la cerere în termen de 90 de zile, după ce a acordat părților la litigiu posibilitatea de a-și prezenta observațiile.
- (3) În cazul în care cererea de intervenție este admisă, intervenientul primește o copie a fiecărui ordin procedural notificat sau comunicat părților la litigiu, cu excepția, dacă este cazul, a informațiilor confidențiale sau protejate. Intervenientul poate depune un memoriu în intervenție într-un termen stabilit de tribunal după comunicarea ordinelor procedurale. Părțile la litigiu au posibilitatea de a răspunde la memoriul în intervenție. Intervenientului i se permite să participe la audierile organizate în temeiul prezentei secțiuni și să facă o declarație orală.
- (4) În cazul exercitării unei căi de atac, intervenientul are dreptul să intervină în fața tribunalului de apel. Alineatul (3) se aplică *mutatis mutandis*.
- (5) Dreptul de intervenție conferit de prezentul articol nu aduce atingere posibilității tribunalului de a accepta observații de tip *amicus curiae* din partea unor terți care au un interes semnificativ în cadrul procedurilor, în conformitate cu articolul 4 din Regulile de transparență UNCITRAL.
- (6) Pentru mai multă certitudine, faptul că o persoană este creditor al reclamantului nu este considerat suficient în sine pentru a stabili că are un interes direct și actual în circumstanțele specifice ale litigiului.

ARTICOLUL 17.50

Rapoarte ale experților

Fără a se aduce atingere numirii altor tipuri de experți, atunci când acest lucru este autorizat de normele aplicabile menționate la articolul 17.30 alineatul (2), un tribunal, la cererea unei părți la litigiu sau din proprie inițiativă, după consultarea părților la litigiu, poate numi unul sau mai mulți experți care să îi raporteze în scris cu privire la orice aspect de fapt privind mediul, sănătatea, siguranța sau alte aspecte ridicate de o parte la litigiu în cadrul procedurii.

ARTICOLUL 17.51

Despăgubiri și alte compensații

Tribunalul nu acceptă ca mijloc de apărare valabil sau ca o cerere similară faptul că reclamantul sau întreprinderea stabilită pe plan local a primit sau va primi o despăgubire sau o altă compensație în temeiul unui contract de asigurare sau de garanție în ceea ce privește întreaga despăgubire solicitată sau o parte din aceasta în cadrul unui litigiu inițiat în temeiul prezentei secțiuni.

ARTICOLUL 17.52

Rolul părților

(1) O parte nu poate introduce o acțiune internațională cu privire la un litigiu înaintat în temeiul articolului 17.30, cu excepția cazului în care cealaltă parte nu a respectat și nu s-a conformat hotărârii pronunțate în litigiul respectiv. Acest lucru nu exclude posibilitatea soluționării litigiilor în temeiul capitolului 38 cu privire la o măsură cu aplicare generală, chiar dacă se presupune că măsura respectivă a încălcat prezentul acord în ceea ce privește o investiție specifică cu privire la care a fost inițiat un litigiu în temeiul articolului 17.30. Acest lucru nu aduce atingere articolului 17.48.

(2) Alineatul (1) nu exclude schimburile informale cu scopul unic de a facilita soluționarea litigiului.

ARTICOLUL 17.53

Conexare

(1) În cazul în care două sau mai multe cereri care au fost prezentate separat în temeiul prezentei secțiuni au în comun o chestiune de drept sau de fapt și rezultă din aceleași fapte și circumstanțe, pârâtul poate adresa președintelui tribunalului o cerere de examinare conexată a tuturor acestor cereri sau a unei părți a acestora. Cererea trebuie să precizeze:

(a) numele și adresele părților la litigiile a căror conexare este solicitată;

(b) sfera de aplicare a conexării solicitate și

(c) motivele care stau la baza solicitării.

(2) De asemenea, pârâtul transmite cererea fiecărui reclamant în cadrul cererilor pe care pârâtul dorește să le conexeze.

(3) În cazul în care toate părțile la litigiu din cadrul cererilor care urmează să fie conexate convin asupra examinării conexe a cererilor, părțile la litigiu înaintează o cerere comună președintelui tribunalului în conformitate cu alineatul (1). Cu excepția cazului în care președintele tribunalului stabilește că cererea este în mod vădit nefondată, președintele tribunalului constituie, în termen de 30 de zile de la primirea unei astfel de cereri, o nouă formațiune („formațiunea însărcinată cu conexarea”) a tribunalului, în conformitate cu articolul 17.34, care are competență asupra unora sau a tuturor cererilor, integral sau parțial, care fac obiectul cererii respective.

(4) În cazul în care părțile la litigiu menționate la alineatul (3) din prezentul articol nu ajung la un acord privind conexarea în termen de 30 de zile de la primirea cererii de conexare menționate la alineatul (1) din prezentul articol de către ultimul reclamant care trebuie să o primească, președintele tribunalului constituie o formațiune a tribunalului însărcinată cu conexarea în conformitate cu articolul 17.34. Formațiunea însărcinată cu conexarea își asumă competența asupra unora sau a tuturor cererilor, integral sau parțial, în cazul în care, după examinarea punctelor de vedere ale părților la litigiu, consideră că cererile depuse în temeiul articolului 17.30 au în comun o chestiune de drept sau de fapt și decurg din aceleași evenimente sau circumstanțe, iar consolidarea ar servi cel mai bine intereselor soluționării echitabile și eficiente a cererilor, inclusiv interesului de a asigura coerența hotărârilor.

- (5) În cazul în care reclamantii nu au convenit asupra normelor de soluționare a litigiilor din lista prevăzută la articolul 17.30 alineatul (2) în termen de 30 de zile de la data primirii cererii de examinare conexată de către ultimul reclamant care trebuie să o primească, examinarea conexată a cererilor este prezentată formațiunii tribunalului însărcinate cu conexarea, în conformitate cu Regulile de arbitraj UNCITRAL, sub rezerva normelor prevăzute în prezenta secțiune.
- (6) Formațiunile tribunalului constituite în temeiul articolului 17.34 își cedează competența în ceea ce privește cererile sau părți ale acestora pentru care este competentă formațiunea însărcinată cu conexarea, iar procedurile acestor formațiuni se suspendă. Hotărârea formațiunii însărcinate cu conexarea a tribunalului în ceea ce privește părțile cererilor pentru care și-a asumat competența este obligatorie pentru formațiunile care au competență pentru judecarea celorlalte cereri, de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 17.56.
- (7) Un reclamant a cărui cerere face obiectul conexării își poate retrage cererea sau partea acesteia care face obiectul conexării din procedura de soluționare a litigiilor în temeiul prezentului articol, iar o astfel de cerere sau parte a acesteia nu poate fi prezentată din nou în temeiul articolului 17.30.
- (8) La cererea pârâtului, formațiunea însărcinată cu conexarea a tribunalului poate decide, pe aceeași bază și cu același efect ca la alineatele (3)-(6), dacă are competență asupra unei cereri care intră în domeniul de aplicare al alineatului (1) sau asupra unei părți a acesteia, care este introdusă după inițierea procedurii de conexare.

(9) La cererea unuia dintre reclamanți, formațiunea tribunalului însărcinată cu conexarea poate lua măsuri pentru a păstra confidențialitatea informațiilor confidențiale sau protejate ale reclamantului față de alți reclamanți. Aceste măsuri pot consta în transmiterea către ceilalți reclamanți a unor versiuni oculate ale documentelor care conțin informații confidențiale sau protejate sau în desfășurarea anumitor părți ale audierii cu ușile închise.

ARTICOLUL 17.54

Hotărârea provizorie

(1) În cazul în care tribunalul concluzionează că pârâtul a încălcat oricare dintre dispozițiile menționate la articolul 17.25 alineatul (1) invocate de reclamant, tribunalul poate, pe baza unei cereri din partea reclamantului și după audierea părților la litigiu, să decidă numai:

- (a) daune-interese și orice dobânzi aplicabile și
- (b) restituirea proprietății, caz în care hotărârea prevede faptul că pârâtul poate plăti daune-interese și orice dobânzi aplicabile în locul restituirii, stabilite într-un mod compatibil cu articolul 17.19.

În cazul în care cererea a fost depusă în numele unei întreprinderi stabilite pe plan local, orice hotărâre în temeiul prezentului alineat prevede că:

- (a) orice daune și dobânzi se plătesc întreprinderii stabilite pe plan local;
- (b) orice restituire a proprietății de realizează către întreprinderea stabilită pe plan local.

Pentru mai multă certitudine, tribunalul nu poate acorda alte căi de atac decât cele menționate la primul paragraf și nici nu poate dispune abrogarea, încetarea sau modificarea măsurii în cauză.

(2) Daunele-interese nu trebuie să fie mai mari decât pierderea suferită de reclamant sau, în cazul în care reclamantul a acționat în numele întreprinderii stabilite pe plan local, de întreprinderea stabilită pe plan local, ca urmare a încălcării dispozițiilor relevante menționate la articolul 17.25 alineatul (1), din care se scad orice daune-interese anterioare sau despăgubiri deja acordate de partea în cauză. Tribunalul stabilește aceste daune-interese pe baza observațiilor părților la litigiu și ia în considerare, dacă este cazul, culpa contributivă, intenționată sau din neglijență, sau lipsa atenuării daunelor.

(3) Pentru mai multă certitudine, în cazul în care un investitor al unei părți depune o cerere în temeiul articolului 17.30, acesta poate recupera numai pierderile sau daunele pe care le-a suferit în calitate sa de investitor al unei părți.

(4) Tribunalul nu dispune acordarea de daune-interese punitive.

- (5) Tribunalul dispune ca partea care a căzut în pretenții să suporte cheltuielile de judecată. În situații excepționale, tribunalul poate repartiza aceste cheltuieli între părțile la litigiu, dacă stabilește că repartizarea este adecvată circumstanțelor cazului.
- (6) Tribunalul alocă, de asemenea, alte costuri rezonabile, inclusiv cheltuielile rezonabile de reprezentare și asistență juridică, care urmează să fie suportate de partea la litigiu care cade în pretenții atunci când respinge o cerere și pronunță o hotărâre în temeiul articolului 17.42 sau 17.43. În alte circumstanțe, tribunalul stabilește alocarea altor costuri rezonabile, inclusiv a costurilor rezonabile de reprezentare și asistență juridică între părțile la litigiu, având în vedere rezultatul procedurii și alte circumstanțe relevante, cum ar fi conduita părților la litigiu.
- (7) În cazul în care numai anumite părți din cereri au avut câștig de cauză, cheltuielile de judecată se ajustează proporțional cu numărul sau cu importanța părților care au avut câștig de cauză.
- (8) Tribunalul de apel dispune cu privire la cheltuieli în conformitate cu prezentul articol.
- (9) În termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord, Comitetul mixt adoptă norme suplimentare privind taxele pentru a stabili valoarea maximă a cheltuielilor cu reprezentarea și asistența juridică, care pot fi suportate de anumite categorii de părți la litigiu care au căzut în pretenții, ținând seama de resursele financiare ale acestora.

(10) Tribunalul pronunță o hotărâre provizorie în termen de 24 de luni de la data introducerii cererii. În cazul în care acest termen nu poate fi respectat, tribunalul adoptă o decizie în acest sens, care precizează părților la litigiu motivele acestei întârzieri și indică o dată estimată pentru emiterea hotărârii provizorii.

ARTICOLUL 17.55

Procedura căii de atac

(1) Oricare dintre părțile la litigiu poate contesta o hotărâre provizorie în fața tribunalului de apel, în termen de 90 de zile de la pronunțarea acesteia. Motivele invocate în recurs sunt:

- (a) o eroare a tribunalului în ceea ce privește interpretarea sau aplicarea dreptului aplicabil;
- (b) faptul că tribunalul a săvârșit o eroare vădită în aprecierea faptelor, inclusiv, dacă este cazul, în aprecierea legislației unei părți sau
- (c) cele prevăzute la articolul 52 din Convenția ICSID, în măsura în care nu intră sub incidența literei (a) sau (b).

(2) Tribunalul de apel respinge recursul în cazul în care constată că acesta nu este fondat. Tribunalul de apel poate, de asemenea, să respingă recursul în regim de urgență în cazul în care este evident că recursul este în mod vădit nefondat.

- (3) În cazul în care tribunalul de apel constată că apelul este întemeiat, decizia tribunalului de apel modifică sau infirmă, în întregime sau parțial, constatările și concluziile juridice ale hotărârii provizorii. Decizia precizează cu exactitate modul în care a modificat sau inversat constatările și concluziile relevante ale tribunalului.
- (4) În cazul în care faptele stabilite de tribunal permit acest lucru, tribunalul de apel aplică propriile constatări și concluzii juridice faptelor respective și pronunță o hotărâre definitivă. Dacă acest lucru nu este posibil, tribunalul de apel trimite cauza spre rejudecare tribunalului.
- (5) Ca regulă generală, procedura de recurs nu trebuie să depășească 180 de zile de la data la care o parte la litigiu notifică în mod oficial decizia sa de a face recurs până la data la care tribunalul de apel emite hotărârea. Atunci când tribunalul de apel consideră că nu poate pronunța hotărârea în termen de 180 de zile, acesta informează în scris părțile la litigiu cu privire la motivele întârzierii și indică termenul în care estimează că o pronunță. În niciun caz, procedura nu poate depăși 270 de zile.
- (6) Partea la litigiu care face recurs furnizează o garanție pentru costurile procedurii de apel.
- (7) Articolele 17.33, 17.44, 17.45, 17.46, 17.48 și, dacă este cazul, alte dispoziții ale prezentei secțiuni se aplică *mutatis mutandis* în ceea ce privește procedura căii de atac.

ARTICOLUL 17.56

Hotărârea definitivă

- (1) O hotărâre provizorie pronunțată în temeiul prezentei secțiuni devine definitivă dacă niciuna dintre părțile la litigiu nu a introdus o cale de atac împotriva hotărârii provizorii în temeiul articolului 17.55.
- (2) În cazul în care o hotărâre provizorie a fost atacată, iar tribunalul de apel a respins calea de atac în temeiul articolului 17.55, hotărârea provizorie devine definitivă la data respingerii căii de atac de către tribunalul de apel.
- (3) În cazul în care o hotărâre provizorie a fost atacată, iar tribunalul de apel a pronunțat o hotărâre definitivă, hotărârea provizorie, astfel cum a fost modificată sau anulată de tribunalul de apel, devine definitivă la data pronunțării hotărârii definitive a tribunalului de apel.
- (4) În cazul în care o hotărâre provizorie a fost atacată, iar tribunalul de apel a modificat sau a anulat constatările și concluziile juridice ale hotărârii provizorii și a trimis cauza spre rejudecare tribunalului, tribunalul își revizuieste hotărârea provizorie, după audierea părților la litigiu, dacă este cazul, pentru a reflecta constatările și concluziile tribunalului de apel. Tribunalul este obligat să respecte constatările făcute de tribunalul de apel. Tribunalul depune toate eforturile pentru a pronunța hotărârea revizuită în termen de 90 de zile de la primirea hotărârii tribunalului de apel. Hotărârea provizorie revizuită devine definitivă după 90 de zile de la data emiterii sale.

(5) Hotărârea definitivă include orice decizie definitivă a tribunalului de apel pronunțată în temeiul articolului 17.55.

ARTICOLUL 17.57

Executarea hotărârilor

(1) O hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni nu este executorie înainte ca aceasta să devină definitivă în temeiul articolului 17.56. Hotărârile definitive pronunțate în temeiul prezentei secțiuni sunt obligatorii între părțile la litigiu și nu pot face obiectul unei căi de atac, al unei revizuirii, anulări, abrogări sau al oricărei alte căi de atac¹.

(2) Fiecare parte recunoaște o hotărâre pronunțată în temeiul prezentei secțiuni ca fiind obligatorie și asigură executarea obligației pecuniare pe teritoriul său ca și cum ar fi o hotărâre definitivă a unui tribunal sau a unei instanțe naționale a părții respective.

(3) Executarea hotărârii este reglementată de actele cu putere de lege și normele administrative referitoare la executarea hotărârilor sau a sentințelor care sunt în vigoare în țara în care se solicită executarea.

(4) Pentru mai multă certitudine, articolul 41.10 nu împiedică recunoașterea, executarea și asigurarea respectării hotărârilor pronunțate în temeiul prezentei secțiuni.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, acest lucru nu împiedică o parte la litigiu să solicite tribunalului să revizuiască o hotărâre sau să interpreteze o hotărâre în conformitate cu normele aplicabile privind soluționarea litigiilor, în cazul în care această posibilitate este disponibilă în temeiul normelor aplicabile.

(5) În sensul articolului 1 din Convenția de la New York, hotărârile definitive pronunțate în temeiul prezentei secțiuni sunt hotărâri arbitrale referitoare la cereri care se consideră că decurg dintr-o relație sau o tranzacție comercială.

(6) Pentru mai multă certitudine și sub rezerva alineatului (1) din prezentul articol, în cazul în care o cerere a fost supusă soluționării litigiilor în temeiul articolului 17.30 alineatul (2) litera (a), o hotărâre definitivă emisă în temeiul prezentei secțiuni se califică drept hotărâre în temeiul secțiunii 6 din Convenția ICSID.

CAPITOLUL 18

COMERȚUL TRANSFRONTALIER CU SERVICII

ARTICOLUL 18.1

Domeniu de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au efecte asupra comerțului transfrontalier cu servicii desfășurat de furnizorii de servicii ai celeilalte părți. Printre aceste măsuri se numără cele care afectează:

(a) producerea, distribuția, comercializarea, vânzarea și furnizarea unui serviciu;

- (b) achiziționarea, utilizarea sau plata unui serviciu;
  - (c) utilizarea și accesul la servicii pe care una dintre părți le solicită a fi oferite publicului, în general, în legătură cu furnizarea unui serviciu, inclusiv rețelele de distribuție, transport sau telecomunicații și
  - (d) furnizarea unei obligațiuni sau a altei forme de garanție financiară, ca o condiție pentru furnizarea unui serviciu.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică pentru:
- (a) serviciile financiare, astfel cum sunt definite la articolul 25.2;
  - (b) serviciile audiovizuale;
  - (c) cabotajul maritim național¹;

---

¹ Fără a se aduce atingere domeniului activităților care pot fi considerate cabotaj în conformitate cu legislația națională relevantă, cabotajul maritim național, în conformitate cu prezentul capitol, reglementează transportul de pasageri sau de mărfuri între un port sau un punct situat în Chile sau într-un stat membru și un alt port sau punct situat în Chile sau în același stat membru, inclusiv pe platforma sa continentală, astfel cum prevede Convenția Națiunilor Unite privind dreptul mării, precum și traficul care începe și se termină în același port sau punct situat în Chile sau într-un stat membru.

- (d) serviciile aeriene interne și internaționale sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene¹, regulate sau neregulate, și serviciile direct legate de exercitarea drepturilor de trafic, altele decât:
- (i) serviciile de reparare și de întreținere a aeronavelor pe durata cărora aeronava respectivă este retrasă din exploatare;
  - (ii) vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian;
  - (iii) serviciile privind sistemele informatizate de rezervare (SIR) și
  - (iv) serviciile de handling la sol;
- (e) achizițiilor publice și
- (f) subvențiilor sau granturilor acordate de o parte sau de o întreprindere deținută de stat, inclusiv împrumuturilor, garanțiilor și asigurărilor care beneficiază de sprijin guvernamental.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, serviciile aeriene sau serviciile conexe în sprijinul serviciilor aeriene includ următoarele servicii: transportul aerian; serviciile furnizate folosind o aeronavă al căror scop principal nu este transportul de mărfuri sau de pasageri – cum ar fi zboruri de stingere a incendiilor, pregătire pentru zbor, turism, pulverizare, supraveghere, cartografiere, fotografiere, salturi cu parașuta, remorcarea planoarelor, transport cu elicopterul pentru exploatare forestieră și construcții și alte servicii aeriene agricole, industriale și de inspecție; închirierea de aeronave cu echipaj și serviciile de exploatare a aeroporturilor.

ARTICOLUL 18.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 17-A, 17-B și 17-C:

- (a) „servicii de reparare și de întreținere a aeronavelor” înseamnă activități de acest fel atunci când sunt efectuate asupra unei aeronave sau a unei părți dintr-o aeronavă retrasă din serviciu și nu includ așa-numita întreținere la linie;
- (b) „servicii privind sistemele informatizate de rezervare (SIR)” înseamnă serviciile furnizate de sisteme informatizate care conțin informații despre orarele transportatorilor aerieni, locurile disponibile, tarife și regulile de stabilire a prețurilor, prin intermediul cărora pot fi făcute rezervări sau pot fi eliberate bilete;
- (c) „comerț transfrontalier cu servicii” sau „furnizare transfrontalieră de servicii” înseamnă furnizarea unui serviciu:
  - (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți sau
  - (ii) pe teritoriul unei părți către un consumator de servicii al celeilalte părți;

- (d) „întreprindere” înseamnă o persoană juridică, o sucursală sau o reprezentanță înființată prin stabilire;
- (e) „servicii de handling la sol” înseamnă furnizarea la un aeroport, pe bază de comision sau contract, a următoarelor servicii: reprezentarea, administrarea și supravegherea companiei aeriene; handlingul pasagerilor; handlingul bagajelor; servicii la rampă; serviciile de catering, cu excepția preparării alimentelor; handlingul mărfurilor și al poștei aeriene; alimentarea cu combustibil a unei aeronave; întreținerea și curățarea aeronavelor; transportul de suprafață și exploatarea zborurilor, administrarea echipajului și planificarea zborurilor; serviciile de handling la sol nu includ: handlingul propriu; securitatea; întreținerea la linie; repararea și întreținerea aeronavelor sau gestionarea sau exploatarea infrastructurii aeroportuare centralizate esențiale, cum ar fi instalațiile pentru degivrare, sistemele de distribuție a combustibilului, sistemele de handling al bagajelor și sistemele fixe de transport din interiorul aeroportului;

(f) „persoană juridică a unei părți” înseamnă¹:

(i) pentru partea UE:

(A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale² pe teritoriul Uniunii Europene și

(B) companiile de transport maritim stabilite în afara Uniunii Europene și controlate de persoane fizice ale unui stat membru, ale căror nave sunt înregistrate într-un stat membru și arborează pavilionul acestuia;

(ii) pentru Chile:

(A) o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile și

(B) companiile de transport maritim stabilite în afara Republicii Chile și controlate de persoane fizice ale Republicii Chile, ale căror nave sunt înregistrate în Republica Chile și arborează pavilionul acesteia;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, companiile de transport maritim menționate în prezenta definiție sunt considerate persoane juridice ale unei părți doar în ceea ce privește activitățile pe care le desfășoară în legătură cu furnizarea de servicii de transport maritim.

² În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), partea UE consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

- (g) „vânzarea și comercializarea serviciilor de transport aerian” înseamnă posibilitățile pe care le are transportatorul aerian în cauză de a-și vinde și de a-și comercializa liber serviciile de transport aerian, inclusiv toate aspectele comercializării, cum ar fi cercetarea de piață, publicitatea și distribuția; aceste activități nu includ stabilirea prețurilor pentru serviciile de transport aerian și nici condițiile aplicabile;
- (h) „serviciu” înseamnă orice serviciu, indiferent de sector, cu excepția serviciilor furnizate în exercitarea autorității guvernamentale;
- (i) „serviciu prestat în exercitarea autorității guvernamentale” înseamnă orice serviciu care nu este prestat nici pe bază comercială, nici în concurență cu unul sau mai mulți furnizori de servicii și
- (j) „furnizor de servicii al unei părți” înseamnă orice persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu.

ARTICOLUL 18.3

Dreptul de reglementare

Părțile își reafirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

ARTICOLUL 18.4

Tratament național

- (1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor servicii și propriilor furnizori de servicii.
- (2) Tratamentul acordat de una dintre părți în temeiul alineatului (1) înseamnă:
- (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul respectiv al administrației serviciilor proprii și furnizorilor de servicii proprii;
  - (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă serviciilor proprii și furnizorilor de servicii proprii.
- (3) Oricare dintre părți poate să îndeplinească cerința de la alineatul (1) acordând serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament identic din punct de vedere formal cu cel acordat propriilor servicii și furnizori de servicii sau diferit din punct de vedere formal de tratamentul acordat propriilor servicii și furnizori de servicii.
- (4) Se consideră că un tratament identic din punct de vedere formal sau diferit din punct de vedere formal este mai puțin favorabil dacă modifică condițiile de concurență în favoarea serviciilor sau a furnizorilor de servicii ai unei părți în comparație cu furnizorii de servicii ai celeilalte părți.

(5) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând unei părți să compenseze dezavantajele concurențiale inerente care decurg din caracterul străin al serviciilor relevante sau al furnizorilor de servicii relevanți.

ARTICOLUL 18.5

Clauza națiunii celei mai favorizate

(1) Fiecare parte acordă serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, serviciilor și furnizorilor de servicii dintr-o țară terță.

(2) Alineatul (1) nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să acorde serviciilor și furnizorilor de servicii ai celeilalte părți avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, sau din măsuri prudențiale.

(3) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatul (1) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor prevăzute în alte tratate internaționale și în alte acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” conform alineatului (1) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

ARTICOLUL 18.6

Prezența locală

Niciuna dintre părți nu impune unui furnizor de servicii al celeilalte părți să stabilească sau să mențină o întreprindere sau să fie rezident pe teritoriul său ca o condiție pentru furnizarea transfrontalieră a serviciilor.

ARTICOLUL 18.7

Accesul pe piață

În sectoarele sau subsectoarele în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni regionale, măsuri care:

- (a) impun limitări cu privire la:
  - (i) numărul de furnizori de servicii, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
  - (ii) valoarea totală a tranzacțiilor cu servicii sau a activelor sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

- (iii) numărul total de operațiuni de servicii sau cantitatea totală de servicii furnizate exprimată în unități numerice determinate sub formă de contingente sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice¹ sau
  - (iv) numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector de servicii sau pe care un furnizor de servicii le poate angaja și care sunt necesare pentru furnizarea unui serviciu specific și se ocupă direct de acest serviciu, sub forma contingentelor numerice sau a cerințelor unui test privind necesitățile economice sau
- (b) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de asocieri în participațiune prin care un furnizor de servicii poate furniza un serviciu.

---

¹ Acest punct nu reglementează măsurile unei părți care limitează factorii de producție pentru furnizarea de servicii.

ARTICOLUL 18.8

Măsuri neconforme

- (1) Articolele 18.4, 18.5 și 18.6 nu se aplică:
- (a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:
- (i) pentru partea UE:
- (A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
  - (B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1;
  - (C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-1 sau
  - (D) o administrație publică de nivel local și
- (ii) pentru Chile:
- (A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2;

- (B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în apendicele 17-A-2 sau
- (C) o administrație publică de nivel local;
- (b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) sau
- (c) unei modificări a unei măsuri neconforme menționate la litera (a) de la prezentul alineat, în cazul în care modificarea nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolele 18.4, 18.5 și 18.6.
- (2) Articolele 18.4, 18.5 și 18.6 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute în anexa 17-B.
- (3) Articolul 18.7 nu se aplică niciunei măsuri luate de o parte în ceea ce privește sectoarele, subsectoarele sau activitățile angajate, astfel cum se prevede în anexa 17-C.

ARTICOLUL 18.9

Refuzul acordării de avantaje

Oricare dintre părți poate refuza acordarea avantajelor care decurg din prezentul capitol unui furnizor de servicii al celeilalte părți dacă partea respectivă adoptă sau menține măsuri legate de menținerea păcii și securității internaționale, inclusiv de protecția drepturilor omului, care:

- (a) interzic tranzacțiile cu furnizorul de servicii respectiv sau cu o persoană care îl deține sau îl controlează sau
- (b) ar fi încălcate sau eludate dacă avantajele care decurg din prezentul capitol ar fi acordate furnizorului de servicii respectiv.

ARTICOLUL 18.10

Subcomitetul pentru servicii și investiții

(1) Subcomitetul pentru servicii și investiții („subcomitetul”) este instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1). Atunci când abordează aspecte legate de servicii, subcomitetul monitorizează și asigură punerea în aplicare corespunzătoare a capitolelor 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24 și 26 și a anexelor 17-A, 17-B, 17-C, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A și 21-B.

CAPITOLUL 19

PREZENȚA TEMPORARĂ A PERSOANELOR FIZICE ÎN SCOPURI DE AFACERI

ARTICOLUL 19.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică măsurilor luate de una dintre părți cu privire la desfășurarea de activități economice prin intrarea și șederea temporară pe teritoriul părții respective a unor persoane fizice ale celeilalte părți care sunt persoane aflate în vizită de afaceri în vederea stabilirii, investitori, persoane transferate în cadrul aceleiași companii, persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt, furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică sectoarelor menționate la articolul 18.1 alineatul (2) literele (b), (c) și (d).
- (3) Prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de una dintre părți care au efecte asupra persoanelor fizice ale celeilalte părți care intenționează să intre pe piața sa a forței de muncă sau măsurilor privind cetățenia, naționalitatea, reședința sau angajarea pe bază de contract cu durată nedeterminată.
- (4) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică o parte să aplice măsuri pentru reglementarea admiterii sau a șederii temporare a persoanelor fizice ale celeilalte părți pe teritoriul său, inclusiv măsurile necesare pentru a proteja integritatea frontierei sale și pentru a asigura trecerea ordonată a frontierei sale de către persoanele fizice, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care să anuleze sau să reducă avantajele ce decurg pentru cealaltă parte din prezenta parte a prezentului acord.

- (5) Simplul fapt că o parte impune obținerea unei vize de către persoanele celeilalte părți nu se consideră că ar anula sau ar afecta avantajele de care beneficiază cealaltă parte în temeiul prezentei părți a prezentului acord.
- (6) În măsura în care în prezentul capitol nu sunt asumate angajamente, toate cerințele prevăzute în legislația unei părți cu privire la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice continuă să se aplice, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative privind perioada de ședere.
- (7) Fără a se aduce atingere prezentului capitol, toate cerințele prevăzute în legislația unei părți privind munca și măsurile de securitate socială continuă să se aplice, inclusiv actele cu putere de lege și normele administrative privind salariile minime și acordurile salariale colective.
- (8) Angajamentele în temeiul prezentului capitol privind intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice în scopuri profesionale nu se aplică în cazurile în care intenția sau efectul intrării și al șederii temporare este de a perturba sau de a influența în alt mod rezultatul unui litigiu sau al unei negocieri în materie de muncă sau de conducere sau angajarea unei persoane fizice care este implicată în acel litigiu.

ARTICOLUL 19.2

Definiții

- (1) Definițiile de la articolele 17.2 și 18.2 se aplică prezentului capitol și anexelor 19-A, 19-B și 19-C, cu excepția definiției investitorului de la articolul 17.2 alineatul (1) litera (j).

- (2) În sensul prezentului capitol și al anexelor 19-A, 19-B și 19-C:
- (a) „vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi” înseamnă persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care:
- (i) sunt reprezentanți ai unui furnizor de servicii sau de bunuri al unei părți în scopul negocierii vânzării de servicii sau de bunuri sau al încheierii de acorduri de vânzare de servicii sau bunuri pentru furnizorul respectiv, inclusiv: participarea la reuniuni sau conferințe; participarea la consultări cu colegii din mediul de afaceri, preluarea de comenzi sau negocierea de contracte cu o întreprindere situată pe teritoriul celeilalte părți;
  - (ii) nu sunt angajate în prestarea unui serviciu în cadrul unui contract încheiat între o întreprindere fără prezență comercială pe teritoriul părții unde persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt se află în situație de ședere temporară și un consumator din teritoriul respectiv și
  - (iii) nu sunt comisionari;
- (b) „persoane aflate în vizită de afaceri în scopuri de stabilire” înseamnă persoane fizice care ocupă un post de conducere în cadrul unei persoane juridice a unei părți, care sunt responsabile cu stabilirea unei întreprinderi a persoanei juridice respective pe teritoriul celeilalte părți, care nu oferă sau furnizează servicii și nici nu se implică în alte activități economice decât cele necesare în scop de stabilire și care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată în cealaltă parte;
- (c) „furnizori de servicii pe bază de contract” înseamnă persoane fizice angajate de o persoană juridică a unei părți, care nu este stabilită pe teritoriul celeilalte părți și nu este o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal și nici nu acționează prin intermediul unei astfel de agenții, și care a încheiat un contract de bună-credință cu un consumator final din cealaltă parte în vederea furnizării de servicii în cealaltă parte, pentru executarea contractului de furnizare de servicii fiind necesară prezența temporară a angajaților săi pe teritoriul părții

respective¹;

- (d) „profesioniști independenți” înseamnă persoane fizice implicate în furnizarea unui serviciu și care sunt stabilite în calitate de lucrători care desfășoară activități independente pe teritoriul unei părți, dar nu și pe teritoriul celeilalte părți și care au încheiat cu un consumator final din cealaltă parte un contract de bună-credință (altfel decât printr-o agenție de servicii de plasare și furnizare de personal) în vederea furnizării de servicii în cealaltă parte, pentru care este necesară prezența lor temporară pe teritoriul celeilalte părți²;
- (e) „instalatori și personal responsabil cu întreținerea” înseamnă persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru obligația contractuală a unui vânzător sau locator, care prestează servicii sau instruiesc lucrători în vederea prestării de servicii, în temeiul unei garanții sau al unui alt contract de prestări de servicii accesoriu vânzării sau închirierii de echipamente sau utilaje comerciale sau industriale, inclusiv servicii informatice și conexe, achiziționate sau închiriate de la o întreprindere situată în afara teritoriului părții în care se solicită intrarea și șederea temporară, pe întreaga durată a garanției sau a contractului de servicii;
- (f) „persoane transferate în cadrul aceleiași companii” înseamnă persoane fizice care au fost angajate de o persoană juridică a unei părți sau au fost parteneri ai acesteia timp de cel puțin un an, care sunt transferate temporar la o întreprindere a persoanei juridice respective de pe teritoriul celeilalte părți și care se încadrează în una dintre următoarele categorii:
  - (i) directori;
  - (ii) specialiști;
  - (iii) angajați stagiaari;
- (g) „investitor” înseamnă o persoană fizică ce stabilește pe teritoriul celeilalte părți o

---

¹ Contractul de furnizare de servicii menționat la literele (b) și (c) trebuie să respecte cerințele prevăzute în legislația părții în care se execută contractul.

² Contractul de furnizare de servicii menționat la literele (b) și (c) trebuie să respecte cerințele prevăzute în legislația părții în care se execută contractul.

întreprindere în cadrul căreia persoana fizică respectivă sau persoana juridică ce angajează persoana fizică a angajat sau este în curs de a angaja un capital considerabil și care dezvoltă sau administrează funcționarea întreprinderii în cauză într-o funcție de supraveghere sau de execuție;

- (h) „directori sau cadre de conducere” înseamnă persoane fizice care ocupă posturi de conducere în cadrul unei persoane juridice a unei părți, care asigură în principal managementul întreprinderii pe teritoriul celeilalte părți¹, sub supraveghere generală sau îndrumare în principal din partea cadrelor de conducere superioare, a consiliului de administrație sau a acționarilor ori a echivalenților acestora, și ale căror responsabilități includ:
- (i) conducerea întreprinderii sau a unui departament ori a unei subdiviziuni a acesteia;
  - (ii) să asigure supravegherea și controlul activității desfășurate de alți membri ai personalului care exercită funcții de supraveghere, de specialitate sau de conducere; și
  - (iii) exercitarea autorității personale de a recruta și a concedia personalul sau de a face recomandări privind recrutarea, concedierea personalului sau luarea altor măsuri privind personalul;
- (i) „persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt” înseamnă persoane fizice care solicită intrarea și șederea temporară pe teritoriul celeilalte părți, care nu sunt implicate în vânzări directe către publicul larg, care nu primesc remunerație dintr-o sursă situată pe teritoriul celeilalte părți și care se încadrează în una dintre următoarele categorii:
- (i) vânzători de servicii sau bunuri pentru întreprinderi;
  - (ii) instalatori și personal responsabil cu întreținerea;
- (j) „specialiști” înseamnă persoane fizice care lucrează în cadrul unei persoane juridice a unei

---

¹ Pentru mai multă certitudine, această definiție nu exclude directorii care, deși nu îndeplinesc direct sarcini legate de furnizarea efectivă a serviciilor, îndeplinesc sarcini care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor, în cursul executării atribuțiilor lor descrise în prezenta definiție.

părți și care dețin cunoștințe de specialitate esențiale pentru domeniile de activitate, tehnicile sau gestionarea întreprinderii; la evaluarea cunoștințelor de specialitate ale specialiștilor, se ține seama nu doar de cunoștințele specifice întreprinderii, ci și de măsura în care persoana respectivă are un grad înalt de calificare, inclusiv experiență profesională corespunzătoare pentru un anumit tip de muncă sau activitate care necesită cunoștințe tehnice specifice, precum și de eventuala apartenență la o profesie acreditată; și

- (k) „angajați stagiați” înseamnă persoane fizice care dețin o diplomă universitară și care sunt transferate temporar în scopul dezvoltării profesionale sau pentru a dobândi o formare în tehnici sau metode de afaceri¹.

ARTICOLUL 19.3

Persoane transferate în cadrul aceleiași companii, persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și investitori

- (1) Sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante precizate în anexa 19-A, fiecare parte:
- (a) permite intrarea și șederea temporară a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii, a persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și a investitorilor celeilalte părți;
  - (b) permite angajarea pe teritoriul său a persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii ale celeilalte părți;

---

¹ Întreprinderii-gazdă i se poate solicita să depună, spre aprobare prealabilă, un program de formare care să acopere durata șederii, demonstrând că scopul șederii este formarea profesională. Pentru AT, CZ, DE, FR, ES, HU și LT, formarea trebuie să aibă legătură cu diploma universitară obținută.

- (c) nu menține și nu adoptă limitări sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice cu privire la numărul total de persoane fizice dintr-un anumit sector cărora li se permite intrarea în calitate de persoane aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii sau de investitori sau care pot fi angajate ca persoane transferate în cadrul aceleiași companii, nici pentru o subdiviziune teritorială, nici pentru întregul său teritoriu și
  - (d) acordă persoanelor transferate în cadrul aceleiași companii, persoanelor aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii și investitorilor celeilalte părți, în ceea ce privește șederea lor temporară pe teritoriul său, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor persoane fizice.
- (2) Durata admisibilă a șederii este:
- (a) pentru Chile, o perioadă de până la doi ani care poate fi prelungită, fără a fi necesară solicitarea unei reședințe permanente, cu condiția ca condițiile pe care se bazează șederea să fie prezente în continuare și
  - (b) pentru partea UE, o perioadă de până la trei ani pentru directori și specialiști; de până la un an pentru angajații stagiați și investitori și de până la 90 de zile în cursul oricărei perioade de șase luni pentru persoanele aflate în vizită de afaceri în scopul stabilirii.

ARTICOLUL 19.4

Persoane aflate în vizită de afaceri pe termen scurt

- (1) Sub rezerva excluderilor din domeniul de aplicare prevăzut la articolul 17.7 alineatul (2) și sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante specificate în anexa 19-A, o parte permite intrarea și șederea temporară a persoanelor aflate în vizită de afaceri pe termen scurt fără cerința deținerii unui permis de muncă, fără efectuarea unui test privind necesitățile economice și fără alte proceduri de aprobare prealabilă cu intenție similară.
- (2) Dacă persoanele aflate în vizită de afaceri pe termen scurt ale unei părți sunt implicate în furnizarea unui serviciu către un consumator pe teritoriul părții în care se află temporar, partea respectivă le acordă, în ceea ce privește furnizarea serviciului respectiv, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor furnizori de servicii.
- (3) Durata admisibilă a șederii este de până la 90 de zile în cursul unei perioade de 12 luni.

ARTICOLUL 19.5

Furnizori de servicii pe bază de contract și profesioniști independenți

- (1) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a furnizorilor de servicii pe bază de contract ai celeilalte părți în sectoarele, subsectoarele și activitățile specificate în anexa 19-B, sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante specificate în aceasta și cu condiția:
- (a) ca persoanele fizice să fie implicate în furnizarea unui serviciu în calitate de angajați ai unei persoane juridice care a obținut un contract de servicii pentru cel mult 12 luni;
  - (b) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să fi fost angajate ca salariați ai persoanei juridice menționate la litera (a) timp de cel puțin un an imediat înainte de data depunerii unei cereri de intrare pe teritoriul celeilalte părți și să dețină, la data cererii de intrare, cel puțin trei ani de experiență profesională, dobândită după împlinirea vârstei majoratului, în sectorul de activitate care face obiectul contractului;
  - (c) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să dețină:
    - (i) o diplomă universitară sau o calificare care atestă cunoștințe de un nivel echivalent¹; și
    - (ii) calificări profesionale, dacă acestea sunt necesare pentru exercitarea unei activități în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este prestat serviciul;

---

¹ În cazul în care diploma sau calificarea nu a fost obținută pe teritoriul părții în care este furnizat serviciul, partea respectivă poate să examineze dacă aceasta este echivalentă cu o diplomă universitară solicitată pe teritoriul său.

- (d) ca persoana fizică să nu primească altă remunerație pentru furnizarea serviciilor pe teritoriul celeilalte părți în afară de cea plătită de persoana juridică ce angajează persoana fizică și
  - (e) ca accesul acordat în temeiul prezentului articol să se refere numai la activitatea de servicii care face obiectul contractului și să nu confere dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este prestat serviciul.
- (2) Fiecare parte permite intrarea și șederea temporară pe teritoriul său a profesioniștilor independenți ai celeilalte părți în sectoarele, subsectoarele și activitățile specificate în anexa 19-B, sub rezerva condițiilor și a calificărilor relevante specificate în aceasta și cu condiția:
- (a) ca contractul încheiat să nu aibă o durată mai mare de 12 luni;
  - (b) ca persoanele fizice să dețină, la data depunerii cererii de intrare și de ședere temporară, cel puțin șase ani de experiență profesională în sectorul de activitate care face obiectul contractului;
  - (c) ca persoanele fizice care intră pe teritoriul celeilalte părți să dețină:
    - (i) o diplomă universitară sau o calificare care atestă cunoștințe de un nivel echivalent¹; și

---

¹ În cazul în care diploma sau calificarea nu a fost obținută pe teritoriul părții în care este furnizat serviciul, partea respectivă poate să examineze dacă aceasta este echivalentă cu o diplomă universitară solicitată pe teritoriul său.

- (ii) calificări profesionale, dacă acestea sunt necesare pentru exercitarea unei activități în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în care este prestat serviciul;
- (d) ca accesul acordat în temeiul prezentului articol să se refere numai la activitatea de servicii care face obiectul contractului și să nu confere dreptul de a utiliza gradul profesional al părții în care este prestat serviciul.
- (3) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține limitări cu privire la numărul total de furnizori de servicii pe bază de contract sau de profesioniști independenți ai celeilalte părți cărora li se permit intrarea și șederea temporară, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice.
- (4) O parte acordă furnizorilor de servicii pe bază de contract și profesioniștilor independenți ai celeilalte părți, în ceea ce privește furnizarea acestor serviciiilor pe teritoriul său, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare, propriilor furnizori de servicii.
- (5) Durata admisibilă a șederii este:
- (a) pentru partea UE, o perioadă cumulată de maximum șase luni în orice perioadă de 12 luni sau durata contractului, oricare dintre acestea este mai mică și
- (b) pentru Chile, o perioadă de până la un an care poate fi prelungită cu perioade ulterioare, cu condiția ca condițiile pe care se bazează șederea să rămână în vigoare.

ARTICOLUL 19.6

Măsuri neconforme

În cazul în care măsura relevantă afectează intrarea sau șederea temporară a persoanelor fizice în scopuri de afaceri, articolul 19.3 alineatul (1) literele (c) și (d) și articolul 19.5 alineatele (3) și (4) nu se aplică:

- (a) unei măsuri neconforme existente luate de oricare dintre părți la nivelul:
  - (i) pentru partea UE:
    - (A) Uniunii Europene, astfel cum se specifică în apendicele 17-A-1;
    - (B) administrației publice centrale a unui stat membru, astfel cum se specifică în apendicele 17-A-1;
    - (C) unei administrații publice regionale a unui stat membru, astfel cum se specifică în apendicele 17-A-1 sau
    - (D) unei administrații publice locale, alta decât cea menționată la litera (C) și
  - (ii) pentru Chile:
    - (A) administrației publice centrale, astfel cum se specifică în apendicele 17-A-2;

- (B) unei subdiviziuni regionale, astfel cum se specifică în apendicele 17-A-2 sau
- (C) unei administrații publice locale;
- (b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a);
- (c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la literele (a) și (b), în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 19.3 alineatul (1) literele (c) și (d) și cu articolul 19.5 alineatele (3) și (4) sau
- (d) unei măsuri luate de una dintre părți, care este conformă cu o condiție sau o calificare prevăzută în anexa 17-B.

ARTICOLUL 19.7

Transparență

- (1) Fiecare parte pune la dispoziția publicului informații referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice ale celeilalte părți, menționate la articolul 19.1 alineatul (1).

(2) Informațiile menționate la alineatul (1) din prezentul articol includ, dacă este cazul, următoarele informații:

- (a) categoriile de vize, permise sau orice tip similar de autorizație privind intrarea și șederea temporară;
- (b) documentația necesară și condițiile care trebuie îndeplinite;
- (c) metoda de depunere a cererii și opțiuni pentru locul de depunere a acesteia, precum oficiile consulare sau online;
- (d) taxele și un calendar orientativ pentru prelucrarea cererilor;
- (e) durata maximă a șederii pentru fiecare tip de autorizație menționat la litera (a) de la prezentul alineat;
- (f) condițiile pentru orice prelungire sau reînnoire posibilă;
- (g) regulile referitoare la însoțitori aflați în întreținere;
- (h) procedurile de control sau de contestare disponibil(e); și
- (i) legislația cu aplicabilitate generală referitoare la intrarea și șederea temporară a persoanelor fizice.

(3) În ceea ce privește informațiile menționate la alineatele (1) și (2) din prezentul articol, fiecare parte depune eforturi pentru a informa prompt cealaltă parte cu privire la introducerea oricăror noi cerințe sau proceduri și la orice modificări ale cerințelor sau procedurilor care au efecte asupra eficacității cererilor de acordare a intrării, a șederii temporare și, dacă este cazul, a permisiunii de a lucra pe teritoriul părții respective.

ARTICOLUL 19.8

Neaplicarea soluționării litigiilor

Capitolul 38 nu se aplică în ceea ce privește refuzul de a acorda intrarea și șederea temporară, cu excepția cazului în care chestiunea implică un model de practică.

CAPITOLUL 20

REGLEMENTAREA INTERNĂ

ARTICOLUL 20.1

Domeniu de aplicare și definiții

(1) Prezentul capitol se aplică măsurilor adoptate de părți cu privire la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, la cerințele și procedurile în materie de calificare, la formalitățile și la standardele tehnice¹ care au efecte asupra:

- (a) furnizării transfrontaliere de servicii;
- (b) a furnizării unui serviciu sau a desfășurării oricărei alte activități economice prin stabilirea unei întreprinderi sau exploatarea unei investiții reglementate sau
- (c) a furnizării unui serviciu prin șederea temporară a categoriilor de persoane fizice ale unei părți pe teritoriul celeilalte părți, astfel cum sunt definite la articolul 19.1.

(2) Prezentul capitol se aplică numai sectoarelor pentru care o parte și-a asumat angajamente specifice în temeiul capitolelor 17, 18 și 19 și în cazul în care aceste angajamente specifice sunt aplicabile.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, în ceea ce privește măsurile referitoare la standardele tehnice, prezentul capitol se aplică doar măsurilor care au efecte asupra comerțului cu servicii.

(3) Fără a se aduce atingere alineatului (2), prezentul capitol nu se aplică cerințelor și procedurilor de acordare a licențelor, cerințelor și procedurilor de calificare și standardelor tehnice referitoare la:

- (a) fabricarea de produse chimice de bază și de alte produse chimice;
- (b) fabricarea de produse din cauciuc;
- (c) fabricarea de produse din plastic;
- (d) fabricarea de motoare, generatoare și transformatoare electrice;
- (e) fabricarea de acumulatori, pile și baterii de pile electrice și
- (f) reciclarea deșeurilor și a resturilor metalice și nemetalice.

(4) Fără a se aduce atingere alineatului (1), prezentul capitol nu se aplică măsurilor luate de o parte în cazul în care acestea constituie limitări care fac obiectul programării în temeiul articolelor 17.5 și 17.6, al articolului 17.11 alineatul (1), al articolului 17.11 alineatul (2), al articolelor 18.4, 18.6, 18.7, al articolului 18.8 alineatul (1), al articolului 18.8 alineatul (2), al articolului 19.3 alineatul (1), al articolului 19.4 alineatul (2), al articolului 19.5 alineatul (1) și al articolului 19.6.

(5) În sensul prezentului capitol:

- (a) „autorizație” înseamnă o permisiune de a desfășura oricare dintre activitățile menționate la alineatul (1) literele (a), (b) și (c), care rezultă dintr-o procedură pe care solicitantul trebuie să o respecte pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de acordare a licențelor, cu cerințele de calificare sau cu standardele tehnice;

- (b) „autoritate competentă” înseamnă o administrație publică sau autoritate centrală, regională sau locală ori un organism neguvernamental în exercitarea competențelor care îi sunt delegate de administrații publice sau autorități centrale, regionale sau locale, care este abilitat(ă) să ia decizii privind autorizarea furnizării unui serviciu, inclusiv prin stabilirea unei întreprinderi, sau privind autorizarea desfășurării unei alte activități economice;
- (c) „proceduri de acordare a licențelor” înseamnă norme administrative sau procedurale pe care trebuie să le respecte o persoană fizică sau juridică ce dorește o autorizație, inclusiv o modificare sau reînnoire a unei autorizații, pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de acordare a licențelor;
- (d) „cerințe de acordare a licențelor” înseamnă cerințe de fond, altele decât cerințele de calificare, pe care o persoană fizică sau juridică trebuie să le respecte pentru obținerea, modificarea sau reînnoirea unei autorizații;
- (e) „proceduri de calificare” înseamnă norme administrative sau procedurale pe care trebuie să le respecte o persoană fizică sau juridică pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de calificare, în vederea obținerii unei autorizații și
- (f) „cerințe de calificare” înseamnă cerințe de fond referitoare la competența unei persoane fizice de a furniza un serviciu și pe care o persoană fizică sau juridică trebuie să le respecte pentru obținerea, modificarea sau reînnoirea unei autorizații.
- (6) În sensul prezentului capitol, se aplică, de asemenea, definițiile prevăzute la articolele 17.2 și 18.2.

ARTICOLUL 20.2

Condițiile de acordare a licențelor și de calificare

- (1) Fiecare parte se asigură că măsurile referitoare la cerințele de acordare a licențelor, procedurile de acordare a licențelor, cerințele de calificare și procedurile de calificare se bazează pe criterii care împiedică autoritățile competente să își exercite competența de evaluare în mod arbitrar.
- (2) Criteriile menționate la alineatul (1) trebuie să fie:
- (a) clare;
  - (b) obiective și transparente¹ și
  - (c) accesibile în prealabil publicului și persoanelor interesate.
- (3) Fiecare parte își încurajează autoritățile competente ca, atunci când adoptă standarde tehnice, să adopte standarde tehnice elaborate prin proceduri deschise și transparente și încurajează organismele, inclusiv organizațiile internaționale relevante², desemnat pentru a elabora standarde tehnice să utilizeze proceduri deschise și transparente.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, aceste criterii pot include, printre altele, competența și capacitatea de a furniza un serviciu sau de a desfășura orice altă activitate economică, inclusiv de a face acest lucru într-un mod compatibil cu cerințele de reglementare ale unei părți, cum ar fi cerințele în materie de sănătate și de mediu. Autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată fiecărui criteriu.

² Termenul „organizații internaționale relevante” se referă la organismele internaționale din care pot face parte organismele relevante ale ambelor părți.

(4) Sub rezerva disponibilității, o autorizație se acordă de îndată ce se stabilește, pe baza unei examinări corespunzătoare, că au fost îndeplinite condițiile necesare pentru obținerea unei autorizații.

(5) În cazul în care numărul licențelor disponibile pentru o anumită activitate este limitat din cauza cantității reduse de resurse naturale disponibile sau din cauza capacității tehnice reduse, fiecare parte aplică o procedură de selecție a potențialilor candidați care să ofere garanții depline în ceea ce privește imparțialitatea și transparența, inclusiv, în special, comunicarea către public de informații adecvate privind lansarea, desfășurarea și încheierea procedurii.

(6) Sub rezerva alineatului (5), la stabilirea normelor pentru procedura de selecție, fiecare parte poate lua în considerare obiective de politică legitime, inclusiv considerente privind sănătatea, siguranța, protecția mediului și conservarea patrimoniului cultural.

ARTICOLUL 20.3

Procedurile de acordare a licențelor și de calificare

(1) Procedurile și formalitățile de acordare a licențelor și de calificare trebuie să fie clare și publicate în prealabil și nu trebuie să constituie în sine o restricționare a furnizării unui serviciu sau a desfășurării oricărei alte activități economice. Fiecare parte depune eforturi pentru ca aceste proceduri și formalități să fie cât mai simple cu putință și nu complică și nu întârzie în mod nejustificat furnizarea serviciului sau desfășurarea oricărei alte activități economice.

(2) În cazul în care este necesară o autorizație, fiecare parte publică sau pune în alt mod la dispoziția publicului, cu promptitudine, informațiile necesare pentru ca solicitantul să se conformeze cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ cel puțin următoarele, în cazul în care există:

- (a) cerințele și procedurile;
- (b) datele de contact ale autorităților competente relevante;
- (c) taxele;
- (d) standardele tehnice;
- (e) procedurile de contestare sau de control al deciziilor referitoare la cereri;
- (f) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării termenelor și condițiilor pentru licențe și calificări;
- (g) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor; și
- (h) calendarele orientative pentru prelucrarea unei cereri.

- (3) Orice taxă de autorizare¹ suportată de solicitanți trebuie să fie rezonabilă, transparentă și să nu restricționeze, în sine, furnizarea serviciului relevant sau desfășurarea activității economice relevante.
- (4) Fiecare parte se asigură că procedurile utilizate de autoritatea competentă și deciziile adoptate de aceasta în procesul de autorizare sunt imparțiale față de toți solicitanții. Autoritatea competentă ia decizia în mod independent și nu răspunde față de nicio persoană care furnizează serviciile sau care desfășoară activitățile economice pentru care este necesară autorizarea.
- (5) În cazul în care există anumite termene pentru solicitarea autorizării, solicitantului i se acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii. Dacă este posibil, autoritatea competentă ar trebui să accepte cererile în format electronic în aceleași condiții de autenticitate care se aplică cererilor pe suport de hârtie.
- (6) Autoritatea competentă procedează la prelucrarea unei cereri după depunerea acesteia, fără întârzieri nejustificate. Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili calendarul orientativ pentru prelucrarea unei cereri și, la cererea solicitantului și fără întârzieri nejustificate, se asigură că autoritatea competentă furnizează informații cu privire la stadiul cererii. Fiecare parte se asigură că prelucrarea unei cereri, inclusiv luarea unei decizii definitive, este finalizată într-un termen rezonabil de la data depunerii cererii complete.

---

¹ Taxele de autorizare nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

- (7) Într-un termen rezonabil după primirea unei cereri pe care o consideră incompletă, autoritatea competentă informează solicitantul în acest sens, îi precizează, în cazul în care acest lucru este realizabil, informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii și îi oferă ocazia de a corecta deficiențele.
- (8) Autoritatea competentă acceptă copii ale documentelor autentificate în conformitate cu legislația părții respective, în locul documentelor originale, cu excepția cazului în care autoritatea competentă solicită documente originale pentru a proteja integritatea procesului de autorizare.
- (9) În cazul în care o cerere este respinsă de autoritatea competentă, solicitantul trebuie să fie informat, fie la cererea sa, fie la inițiativa autorității competente, în scris și fără întârzieri nejustificate. În principiu, solicitantul trebuie să fie informat cu privire la motivele respingerii cererii și cu privire la termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva acestei decizii. Solicitantul trebuie să aibă posibilitatea, într-un termen rezonabil, să depună din nou o cerere.
- (10) Fiecare parte se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate și în conformitate cu termenele și condițiile specificate în aceasta.
- (11) În cazul în care pentru acordarea autorizației sunt necesare examinări, autoritatea competentă le programează la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitanții să depună cererea de susținere a examinării.

ARTICOLUL 20.4

Reexaminare

În cazul în care rezultatele negocierilor referitoare la articolul V alineatul (4) din GATS intră în vigoare, părțile examinează în comun aceste rezultate. În cazul în care examinarea comună estimează că încorporarea acestor rezultate în prezenta parte a prezentului acord ar îmbunătăți disciplinele cuprinse în acesta, părțile decid de comun acord dacă să includă aceste rezultate în prezenta parte a prezentului acord.

ARTICOLUL 20.5

Administrarea măsurilor cu aplicare generală

Fiecare parte se asigură că toate măsurile cu aplicare generală care au efecte asupra comerțului cu servicii sunt administrate în mod rezonabil, obiectiv și imparțial.

ARTICOLUL 20.6

Contestarea deciziilor administrative

Fiecare parte menține sau instituie instanțe sau proceduri judiciare, arbitrale sau administrative care asigură, la cererea unui investitor sau furnizor de servicii prejudiciat, examinarea cu promptitudine și, în cazuri justificate, luarea unor măsuri corective corespunzătoare în cazul unor decizii administrative care au efecte asupra stabilirii, a furnizării transfrontaliere de servicii sau a prezenței temporare a persoanelor fizice aflate în vizită de afaceri. În cazul în care aceste proceduri nu sunt independente de agenția însărcinată să adopte decizia administrativă în cauză, fiecare parte se asigură că procedurile respective permit o examinare obiectivă și imparțială.

CAPITOLUL 21

RECUNOAȘTEREA RECIPROCĂ A CALIFICĂRILOR PROFESIONALE

ARTICOLUL 21.1

Recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale

(1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică o parte să solicite ca persoanele fizice să dețină calificările necesare și experiența profesională specificată pe teritoriul pe care este desfășurată activitatea, pentru sectorul de activitate în cauză.

(2) Fiecare parte încurajează organismele profesionale sau autoritățile relevante pentru sectorul de activitate în cauză de pe teritoriul său să elaboreze și să prezinte Subcomitetului pentru servicii și investiții, menționat la articolul 18.10, recomandări comune privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale. Aceste recomandări comune trebuie să fie sprijinite de o evaluare bazată pe date concrete:

- (a) a valorii economice a unui acord preconizat privind recunoașterea reciprocă a calificărilor profesionale („acordul privind recunoașterea reciprocă”) și
- (b) a compatibilității regimurilor respective, și anume a măsurii în care cerințele aplicate de fiecare parte pentru autorizare, acordare de licențe, funcționare și certificare sunt compatibile.

(3) La primirea unei recomandări comune, Subcomitetul pentru servicii și investiții examinează coerența acesteia cu prezenta parte a prezentului acord într-un termen rezonabil. În urma acestei examinări, subcomitetul poate elabora și recomanda Consiliului mixt să adopte, în temeiul articolului 8.5 alineatul (1) litera (a), o decizie privind acordul de recunoaștere reciprocă pentru a stabili sau a modifica acordurile de recunoaștere reciprocă prevăzute în anexa 21-B¹.

(4) Un acord, astfel cum este menționat la alineatul (3) din prezentul articol, prevede condițiile de recunoaștere a calificărilor profesionale dobândite în partea UE și a calificărilor profesionale dobândite în Chile în legătură cu o activitate care face obiectul capitolelor 17, 18, 19 și 26.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, acordurile de recunoaștere reciprocă nu conduc la recunoașterea automată a calificărilor profesionale, ci stabilesc, în interesul reciproc al părților, condițiile pentru acordarea recunoașterii unor astfel de calificări de către autoritățile competente.

(5) Orientările referitoare la acordurile privind recunoașterea calificărilor profesionale prevăzute în anexa 21-A se iau în considerare la elaborarea recomandărilor comune menționate la alineatul (2) din prezentul articol și de către Consiliul mixt atunci când analizează oportunitatea adoptării acordului menționat la alineatul (3) din prezentul articol.

CAPITOLUL 22

SERVICIILE DE LIVRARE

ARTICOLUL 22.1

Domeniu de aplicare și definiții

- (1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare specific pentru toate serviciile de livrare.
- (2) În sensul prezentului capitol:
  - (a) „servicii de livrare” înseamnă serviciile poștale și de curierat sau express, inclusiv activitățile de colectare, sortare, transport și livrare a trimiterilor poștale;

- (b) „servicii de curierat rapid” înseamnă colectarea, sortarea, transportul și livrarea de trimiteri poștale cu o viteză mai mare și cu mai multă fiabilitate și pot include elemente cu valoare adăugată, cum ar fi colectarea de la punctul de origine, livrarea personală la destinatar, posibilitatea de urmărire a trimiterilor poștale, posibilitatea schimbării destinației și a destinatarului în timpul tranzitului sau confirmarea de primire;
- (c) „servicii de curier rapid internațional” înseamnă servicii de curierat rapid internațional furnizate prin intermediul Cooperativei de Servicii de Curier Rapid Internațional (Express Mail Service Cooperative – Cooperativa EMS), care este o asociație voluntară de operatori poștali desemnați în cadrul Uniunii Poștale Universale (UPU);
- (d) „licență” înseamnă o autorizație acordată unui furnizor individual de servicii de livrare de către o autoritate de reglementare competentă, care stabilește proceduri, obligații și cerințe specifice sectorului serviciilor de livrare;
- (e) „trimitere poștală” înseamnă o trimitere cu o greutate de până la 31,5 kg, adresată în forma finală în care trebuie să fie transportată de către orice tip de furnizor de servicii de livrare, public sau privat, și poate include trimiteri precum scrisori, colete, ziare sau cataloage;
- (f) „monopol poștal” înseamnă dreptul exclusiv de a furniza servicii de livrare specificate pe teritoriul unei părți în temeiul legislației părții respective și
- (g) „serviciu universal” înseamnă furnizarea permanentă a unui serviciu de livrare de calitate specificată la toate punctele de pe teritoriul unei părți, la prețuri rezonabile pentru toți utilizatorii.

ARTICOLUL 22.2

Serviciu universal

- (1) Fiecare parte are dreptul de a defini tipul de obligație de serviciu universal pe care dorește să o mențină. Fiecare parte care menține o obligație de serviciu universal o gestionează într-un mod transparent, nediscriminatoriu și neutru în raport cu toți furnizorii de servicii de livrare care trebuie să o respecte.
- (2) Dacă oricare dintre părți impune ca serviciile de curier rapid internațional la intrare să fie furnizate pe bază de serviciu universal, partea respectivă nu acordă tratament preferențial serviciilor respective în comparație cu alte servicii de curierat rapid internațional.

ARTICOLUL 22.3

Prevenirea practicilor care denaturează piața

Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal nu recurge la practici care denaturează piața, cum ar fi:

- (a) utilizarea încasărilor provenite din furnizarea unui serviciu care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol pentru a subvenționa încrucișat furnizarea unui serviciu de curierat rapid sau a oricărui serviciu de livrare neuniversal sau

- (b) o diferențiere nejustificată între clienți, cum ar fi întreprinderile, expeditorii de volume mari de corespondență sau consolidatorii, în ceea ce privește tarifele sau alte termene și condiții pentru furnizarea unui serviciu de livrare care face obiectul unei obligații de serviciu universal sau al unui monopol poștal.

ARTICOLUL 22.4

Licențe

- (1) Dacă una dintre părți prevede obligația deținerii unei licențe pentru furnizarea serviciilor de livrare, aceasta pune la dispoziția publicului:
- (a) toate cerințele în materie de acordare a licenței și perioada necesară în mod normal pentru luarea unei decizii cu privire la o cerere de licență și
  - (b) termenele și condițiile licenței.
- (2) Procedurile, obligațiile și cerințele pentru obținerea unei licențe trebuie să fie transparente, nediscriminatorii și bazate pe criterii obiective.

(3) În cazul în care o cerere de licență este respinsă de autoritatea de reglementare competentă, aceasta informează în scris solicitantul cu privire la motivele respingerii. Fiecare parte stabilește sau menține o procedură de atac prin intermediul unui organism independent de părțile implicate în procedura de solicitare a licenței. Acest organism poate fi un tribunal sau o instanță judecătorească.

ARTICOLUL 22.5

Independența autorităților de reglementare

- (1) Fiecare parte se asigură că nicio autoritate responsabilă cu reglementarea serviciilor de livrare nu răspunde în fața niciunui furnizor de servicii de livrare și că deciziile și procedurile pe care le adoptă autoritatea de reglementare sunt imparțiale, nediscriminatorii și transparente față de toți participanții la piață de pe teritoriul său.
- (2) Fiecare parte se asigură că autoritatea responsabilă cu reglementarea serviciilor de livrare își îndeplinește sarcinile în timp util și dispune de resurse financiare și umane adecvate.

CAPITOLUL 23

SERVICIILE DE TELECOMUNICAȚII

ARTICOLUL 23.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol stabilește principiile cadrului de reglementare pentru furnizarea de rețele și servicii de telecomunicații, liberalizate în temeiul capitolelor 17 și 18.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică serviciilor care furnizează sau exercită un control editorial asupra conținutului transmis prin intermediul rețelelor și serviciilor de telecomunicații.

ARTICOLUL 23.2

Definiții

În sensul prezentului capitol:

- (a) „facilități asociate” înseamnă serviciile, infrastructura fizică și alte instalații asociate cu o rețea sau un serviciu de telecomunicații, care permit sau sprijină furnizarea de servicii prin rețeaua sau serviciul respectiv sau care pot face acest lucru și poate include clădiri sau intrări în clădiri, cablajul clădirilor, antene, turnuri și alte construcții de sprijin, conducte, tuburi, piloni, guri de vizitare și dulapuri;
- (b) „infrastructură esențială” înseamnă infrastructura unei rețele publice sau ale unui serviciu public de telecomunicații care:
  - (i) este furnizată exclusiv sau predominant de un singur furnizor sau de un număr limitat de furnizori; și
  - (ii) nu poate fi înlocuită din punct de vedere economic sau tehnic pentru furnizarea unui serviciu;
- (c) „interconectare” înseamnă legătura rețelelor publice de telecomunicații utilizate de aceiași furnizori sau de furnizori diferiți de rețele sau servicii de telecomunicații pentru a permite utilizatorilor unui furnizor să comunice cu utilizatorii aceluiași furnizor sau ai unui alt furnizor ori să aibă acces la serviciile oferite de alți furnizori, indiferent dacă serviciile sunt furnizate de către furnizorii implicați în rețea sau de către orice alt furnizor care are acces la aceasta;

- (d) „servicii de acces la internet” înseamnă servicii publice de telecomunicații care asigură accesul la internet pe teritoriul unei părți și astfel asigură conectivitatea dintre, teoretic, toate punctele terminale conectate la internet, indiferent de tehnologia de rețea și de echipamentele terminale utilizate;
- (e) „circuit închiriat” înseamnă servicii sau infrastructură de telecomunicații între două sau mai multe puncte desemnate, inclusiv cele virtuale, care rezervă capacitate pentru utilizarea exclusivă de către un utilizator sau pentru punerea lor exclusiv la dispoziția acestuia;
- (f) „furnizor principal” înseamnă un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care are capacitatea de a influența în mod considerabil condițiile de participare (în ceea ce privește prețul și oferta), pe o piață relevantă a rețelelor și serviciilor de telecomunicații, ca urmare a controlului pe care îl deține asupra infrastructurii esențiale sau a utilizării poziției sale pe piața în cauză;
- (g) „elemente de rețea” înseamnă o infrastructură sau echipamente utilizate pentru furnizarea unui serviciu public de telecomunicații, inclusiv caracteristicile, funcțiile și capacitățile oferite prin intermediul infrastructurii sau al echipamentului în cauză;
- (h) „portabilitatea numerelor” înseamnă:
- (i) pentru partea UE, posibilitatea pe care o are un abonat care solicită acest lucru de a-și păstra numărul de telefon existent, în același loc în cazul abonaților de telefonie fixă, atunci când se transferă de la un furnizor de servicii publice de telecomunicații la un alt furnizor din aceeași categorie, fără a pierde din calitate, fiabilitate sau beneficii și

- (ii) pentru Chile, posibilitatea pe care o are un utilizator final de a-și păstra, la cerere, numărul de telefon existent atunci când se transferă de la un furnizor de servicii publice de telecomunicații la un altul, fără a pierde din calitate, fiabilitate sau beneficii;
- (i) „rețea publică de telecomunicații” înseamnă orice rețea de telecomunicații utilizată în întregime sau în principal pentru furnizarea de servicii publice de telecomunicații între punctele terminale ale rețelei;
- (j) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă orice serviciu de telecomunicații care este oferit publicului larg;
- (k) „abonat” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care este parte la un contract încheiat cu un furnizor de servicii publice de telecomunicații pentru furnizarea serviciilor respective;
- (l) „telecomunicații” înseamnă transmisia și recepția de semnale prin mijloace electromagnetice;
- (m) „rețea de telecomunicații” înseamnă sisteme de transmisie și, după caz, echipamente de comutare sau de rutare și alte resurse, inclusiv elemente de rețea inactive, care permit transmisia și recepția semnalelor prin fir, prin radio, prin mijloace optice sau prin alte mijloace electromagnetice;
- (n) „autoritate de reglementare din sectorul telecomunicațiilor” înseamnă organismul sau organismele însărcinate de una dintre părți cu reglementarea rețelelor și a serviciilor de telecomunicații care intră sub incidența prezentului capitol¹;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, autoritatea de reglementare din domeniul telecomunicațiilor include orice autoritate însărcinată de una dintre părți cu asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol.

- (o) „serviciu de telecomunicații” înseamnă un serviciu care constă în întregime sau în principal în transmiterea și recepția de semnale, inclusiv semnale de radiodifuziune, prin rețele de telecomunicații, inclusiv prin rețele utilizate pentru radiodifuziune;
- (p) „serviciu universal” înseamnă ansamblul minim de servicii de o anumită calitate care trebuie puse la dispoziția tuturor utilizatorilor pe teritoriul unei părți, indiferent de situarea lor geografică, la un preț accesibil și
- (q) „utilizator” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce utilizează o rețea sau un serviciu public de telecomunicații.

ARTICOLUL 23.3

Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor

- (1) Fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din domeniul telecomunicațiilor este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice furnizor de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații și că deciziile adoptate de autoritatea sa de reglementare în domeniul telecomunicațiilor și procedurile utilizate de aceasta sunt imparțiale față de toți participanții la piață.
- (2) Partea care păstrează proprietatea sau controlul asupra unor furnizori de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații asigură separarea structurală efectivă a funcției de reglementare a telecomunicațiilor de activitățile aferente dreptului de proprietate sau controlului.

- (3) În vederea asigurării independenței și imparțialității autorităților de reglementare din sectorul telecomunicațiilor, fiecare parte se asigură că autoritatea sa de reglementare din acest sector nu deține un interes financiar și nu menține un rol de exploatare sau de gestionare în cadrul vreunui furnizor de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații.
- (4) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețele, servicii sau echipamente de telecomunicații nu influențează deciziile și procedurile autorității de reglementare în domeniul telecomunicațiilor.
- (5) Fiecare parte acordă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de reglementare și de supraveghere, precum și resursele financiare și umane adecvate pentru a-și îndeplini sarcinile care îi sunt atribuite în vederea asigurării respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol. Această competență se exercită într-un mod transparent și în timp util. Sarcinile respective sunt făcute publice într-o formă ușor accesibilă și clară, în special în cazul în care sarcinile respective sunt atribuite mai multor organisme.
- (6) Fiecare parte conferă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a se asigura că furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații îi transmit cu promptitudine, la cerere, toate informațiile, inclusiv financiare, care sunt necesare pentru a permite autorității de reglementare din acest sector să își îndeplinească sarcinile în conformitate cu prezentul capitol. Orice informație furnizată trebuie să fie tratată în conformitate cu cerințele de confidențialitate.

(7) Fiecare parte se asigură că un utilizator sau un furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații care este afectat de o decizie emisă de autoritatea sa de reglementare din sectorul telecomunicațiilor are dreptul de a contesta decizia respectivă în fața unui organism independent de autoritatea în cauză și de celelalte părți afectate de decizia respectivă. Până la primirea rezultatului procedurii de atac, decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor rămâne valabilă, cu excepția cazului în care se acordă măsuri provizorii în conformitate cu legislația părții în cauză.

ARTICOLUL 23.4

Autorizația de a furniza rețele sau servicii de telecomunicații

(1) În cazul în care o parte solicită o autorizație pentru furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații, aceasta stabilește o perioadă rezonabilă necesară în mod normal autorității de reglementare din domeniul telecomunicațiilor pentru a decide cu privire la cererea de autorizare, comunică acest termen solicitantului în mod transparent și depune eforturi pentru a lua o decizie cu privire la cerere în termenul comunicat¹.

(2) Toate criteriile de autorizare și procedurile aplicabile trebuie să fie cât mai simple posibil, obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale. Toate obligațiile și condițiile impuse pentru autorizare sau aferente acestora trebuie să fie nediscriminatorii, transparente, proporționale și trebuie să vizeze serviciile furnizate.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu împiedică o parte să autorizeze furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații printr-o simplă notificare, fără a fi nevoită să aștepte o decizie a autorității de reglementare din domeniul telecomunicațiilor.

(3) Fiecare parte se asigură că un solicitant primește în scris motivele pentru respingerea sau revocarea unei autorizații sau pentru impunerea unor condiții specifice furnizorului. În cazul unui astfel de refuz, revocare sau impunere, un solicitant poate introduce o cale de atac în fața unui organism de soluționare a căilor de atac.

(4) Taxele administrative care se aplică furnizorilor, dacă există, trebuie să fie obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale cu costurile administrative generate în mod rezonabil de gestionarea, controlul și asigurarea respectării obligațiilor prevăzute în prezentul capitol¹.

ARTICOLUL 23.5

Interconectare

Fără a se aduce atingere articolului 23.9, fiecare parte se asigură că orice furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său are dreptul și, la cererea unui alt furnizor de rețele sau servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său, obligația de a negocia interconectarea în scopul furnizării de rețele sau servicii publice de telecomunicații pe teritoriul său.

---

¹ Taxele administrative nu includ plăți pentru drepturile de utilizare a resurselor limitate și contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

ARTICOLUL 23.6

Acces și utilizare

- (1) Fiecare parte se asigură că oricărui furnizor de servicii al celeilalte părți i se acordă acces la orice rețele sau servicii publice de telecomunicații și dreptul de utilizare a acestora conform unor termene și condiții rezonabile și nediscriminatorii¹. Această obligație se aplică, printre altele, prin intermediul alineatelor (2)-(5).
- (2) Fiecare parte se asigură că orice furnizor de servicii al celeilalte părți poate să acceseze și să utilizeze orice serviciu public de telecomunicații oferit în interiorul sau în afara granițelor sale, inclusiv circuite închiriate private, și în acest scop se asigură, sub rezerva alineatului (5), că furnizorului respectiv i se permite:
- (a) să achiziționeze sau să închirieze și să conecteze echipamente terminale sau alte echipamente utilizate ca interfață de rețea și care sunt necesare pentru furnizarea serviciilor sale;
  - (b) să interconecteze circuitele închiriate sau deținute de sectorul privat cu rețelele publice de telecomunicații ori cu circuitele închiriate sau deținute de un alt furnizor de servicii de telecomunicații și
  - (c) să utilizeze protocoalele de exploatare pe care le doresc pentru furnizarea oricăror servicii, altele decât cele necesare pentru a asigura disponibilitatea serviciilor de telecomunicații pentru publicul larg.

---

¹ În sensul prezentului articol, „nediscriminatoriu” înseamnă clauza națiunii celei mai favorizate și tratament național, astfel cum sunt definite la articolele 17.9, 17.11, 18.4 și 18.5, precum și conform unor termene și condiții care nu sunt mai puțin favorabile decât cele acordate oricărui alt utilizator de rețele sau servicii publice de telecomunicații similare în situații similare.

- (3) Fiecare parte se asigură că un furnizor de servicii al celeilalte părți poate utiliza rețelele sau serviciile publice de telecomunicații pentru transferul informațiilor în interiorul și în afara granițelor sale, inclusiv pentru comunicațiile interne ale furnizorului de servicii respectiv și pentru accesul la informațiile cuprinse în baze de date sau stocate sub altă formă care poate fi citită automat pe teritoriul oricărei părți.
- (4) Fără a se aduce atingere alineatului (3), o parte poate lua măsurile necesare pentru a garanta securitatea și confidențialitatea comunicațiilor, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie aplicate într-o manieră care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată asupra comerțului cu servicii.
- (5) Fiecare parte se asigură că accesul la rețelele și serviciile publice de telecomunicații și utilizarea acestora nu sunt supuse niciunei alte condiții pe teritoriul său în afara celor necesare:
- (a) pentru a garanta responsabilitățile de serviciu public ale furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații, în special capacitatea acestora de a-și pune serviciile la dispoziția publicului larg sau
  - (b) pentru a proteja integritatea tehnică a rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații.

ARTICOLUL 23.7

Soluționarea litigiilor în materie de telecomunicații

- (1) Fiecare parte se asigură că, în caz de litigiu între furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații în legătură cu drepturile sau obligațiile care decurg din prezentul capitol și la cererea oricăreia dintre părțile implicate în litigiu, autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor emite, într-un termen rezonabil, o decizie cu caracter obligatoriu pentru a soluționa litigiul.
- (2) Fiecare parte se asigură că decizia emisă de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor este pusă la dispoziția publicului, sub rezerva cerințelor privind secretul comercial prevăzute în actele cu putere de lege și normele sale administrative. Autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor furnizează părților la litigiu o expunere completă a motivelor pe care se întemeiază decizia. Părțile implicate în litigiu au dreptul de a ataca decizia respectivă, în conformitate cu articolul 23.3 alineatul (7).
- (3) Fiecare parte se asigură că procedura menționată la alineatele (1) și (2) nu împiedică niciuna dintre părțile implicate în litigiu să introducă o acțiune în fața unei autorități judiciare, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză.

ARTICOLUL 23.8

Garanții concurențiale aplicate furnizorilor principali

Fiecare parte adoptă sau menține măsuri adecvate pentru a nu permite furnizorilor de rețele sau servicii de telecomunicații care, separat sau împreună, constituie un furnizor principal să adopte sau să mențină practici anticoncurențiale, inclusiv:

- (a) practicarea unei subvenționări încrucișate anticoncurențiale;
- (b) utilizarea informațiilor obținute de la concurenți în scopuri anticoncurențiale și
- (c) nepunerea la dispoziția altor furnizori de servicii în timp util a informațiilor tehnice referitoare la instalațiile esențiale și a informațiilor relevante din punct de vedere comercial care le sunt necesare pentru furnizarea serviciilor.

ARTICOLUL 23.9

Interconectare cu furnizorii principali

- (1) Fiecare parte se asigură că furnizorii principali de rețele sau servicii publice de telecomunicații asigură interconectarea în orice punct care oferă această posibilitate tehnică din cadrul rețelei. Furnizorii principali asigură această interconectare:
- (a) în baza unor termene și condiții (inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificațiile, calitatea și întreținerea) nediscriminatorii și la o calitate care să nu fie mai puțin favorabilă decât cea asigurată pentru propriile servicii similare sau pentru servicii similare ale filialelor sale ori ale altor întreprinderi afiliate;
  - (b) cu promptitudine, potrivit unor termene și condiții, inclusiv în ceea ce privește tarifele, standardele tehnice, specificațiile, calitatea și întreținerea, transparente și rezonabile, care țin seama de fezabilitatea economică și sunt suficient de degrupate pentru ca furnizorul să nu fie nevoit să plătească pentru componente sau instalații ale rețelei care nu sunt necesare pentru furnizarea serviciului și
  - (c) la cerere, în alte puncte decât punctele terminale ale rețelei oferite majorității utilizatorilor, cu perceperea unor tarife care reflectă costul construirii instalațiilor suplimentare necesare.
- (2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului procedurile aplicabile pentru interconectarea cu un furnizor principal.

(3) Fiecare parte se asigură că furnizorii principali pun la dispoziția publicului fie acordurile lor de interconectare, fie ofertele lor de interconectare de referință, după caz.

ARTICOLUL 23.10

Accesul la infrastructura esențială a furnizorilor principali

Fiecare parte acordă autorității sale de reglementare din sectorul telecomunicațiilor competența de a impune ca un furnizor principal de pe teritoriul său să își pună infrastructura esențială la dispoziția furnizorilor de rețele sau servicii de telecomunicații conform unor termene și condiții rezonabile și nediscriminatorii în scopul furnizării de rețele și servicii de telecomunicații, cu excepția cazului în care acest lucru nu este necesar pentru realizarea unei concurențe efective pe baza datelor colectate și a evaluării pieței desfășurate de autoritatea de reglementare din sectorul telecomunicațiilor. Infrastructura esențială ale unui furnizor principal poate include elemente de rețea, servicii de circuite închiriate și facilități asociate.

ARTICOLUL 23.11

Resurse limitate

- (1) Fiecare parte se asigură că alocarea și acordarea drepturilor de utilizare a resurselor limitate, inclusiv a spectrului radio, a numerelor și a drepturilor de trecere se efectuează într-un mod deschis, obiectiv, prompt, transparent, nediscriminatoriu și proporțional și ținând seama de obiectivele de interes general. Procedurile, condițiile și obligațiile aferente drepturilor de utilizare trebuie să se bazeze pe criterii obiective, transparente, nediscriminatorii și proporționale.
- (2) Fiecare parte pune la dispoziția publicului utilizarea actuală a benzilor de frecvență alocate, dar nu este necesară identificarea detaliată a spectrului radio alocat pentru utilizări guvernamentale specifice.
- (3) Măsurile luate de o parte în ceea ce privește alocarea și atribuirea spectrului și gestionarea frecvențelor nu sunt măsuri incompatibile, *in sine*, cu articolele 17.8 și 18.7. În consecință, fiecare parte își rezervă dreptul de a stabili și a aplica măsuri de gestionare a spectrului și a frecvențelor care pot avea drept efect limitarea numărului de furnizori de servicii de telecomunicații, cu condiția să ia măsurile respective într-un mod compatibil cu prezenta parte. Acest drept include posibilitatea de a alocă benzi de frecvență ținând seama de necesitățile actuale și viitoare și de disponibilitatea spectrului.

ARTICOLUL 23.12

Portabilitatea numerelor

Fiecare parte se asigură că furnizorii de servicii publice de telecomunicații de pe teritoriul său asigură portabilitatea numerelor, în timp util și conform unor termene și condiții rezonabile.

ARTICOLUL 23.13

Serviciu universal

- (1) Fiecare parte are dreptul să definească tipul de obligații de serviciu universal pe care dorește să le mențină și să decidă asupra domeniului lor de aplicare și a punerii lor în aplicare.
- (2) Obligațiile de serviciu universal nu vor fi considerate anticoncurențiale în sine, cu condiția să fie administrate în mod proporțional, transparent, obiectiv și nediscriminatoriu. Administrarea unor astfel de obligații trebuie să fie neutră în ceea ce privește concurența și să nu fie mai împovărătoare decât este necesar pentru tipul de serviciu universal definit de partea în cauză.
- (3) Fiecare parte se asigură că procedurile pentru desemnarea furnizorilor serviciului universal sunt deschise tuturor furnizorilor de rețele sau servicii publice de telecomunicații și desemnează furnizorii serviciului universal printr-un mecanism eficient, transparent și nediscriminatoriu.

(4) În cazul în care o parte decide să finanțeze furnizarea serviciului universal de către un furnizor, aceasta se asigură că finanțarea respectivă nu depășește costul net cauzat de obligația de serviciu universal.

ARTICOLUL 23.14

Confidențialitatea informațiilor

(1) Fiecare parte se asigură că furnizorii de rețele sau servicii de telecomunicații care obțin informații confidențiale de la un alt furnizor de rețele sau servicii de telecomunicații în cadrul negocierii de aranjamente în temeiul articolelor 23.5, 23.6, 23.9 și 23.10 utilizează aceste informații doar în scopul pentru care au fost oferite și respectă întotdeauna confidențialitatea unor astfel de informații.

(2) Fiecare parte asigură confidențialitatea telecomunicațiilor și a datelor privind traficul aferent transmise în cursul utilizării rețelelor sau serviciilor publice de telecomunicații, cu condiția ca eventualele măsuri pe care partea respectivă le adoptă în acest scop să nu fie aplicate astfel încât să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată ori o restricție disimulată asupra comerțului cu servicii.

ARTICOLUL 23.15

Participație străină

În ceea ce privește furnizarea de rețele sau servicii de telecomunicații, altele decât transmisia radio publică, prin prezență comercială, niciuna dintre părți nu impune cerințe cu privire la asocieri în participațiune și nu limitează participarea capitalului străin sub forma unor limite procentuale maxime impuse asupra participației străine sau a valorii totale a investițiilor străine individuale sau cumulate.

ARTICOLUL 23.16

Accesul deschis și nediscriminatoriu la internet

- (1) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a se asigura că furnizorii de servicii de acces la internet permit utilizatorilor acestor servicii să acceseze și să distribuie informațiile, conținutul și serviciile pe care le doresc.
- (2) Alineatul (1) nu aduce atingere actelor cu putere de lege și normelor administrative ale unei părți referitoare la legalitatea informațiilor, a conținutului sau a serviciilor menționate la alineatul respectiv.
- (3) Fără a se aduce atingere alineatului (1), furnizorii de servicii de acces la internet pot pune în aplicare măsuri nediscriminatorii¹, rezonabile, transparente și proporționale de gestionare a rețelei, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți.

---

¹ Sub rezerva excepțiilor prevăzute în actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți.

(4) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a se asigura că furnizorii de servicii de acces la internet permit utilizatorilor acestor servicii să utilizeze dispozitivele pe care le doresc, cu condiția ca aceste dispozitive să nu afecteze securitatea altor dispozitive, a rețelei sau a serviciilor furnizate prin rețea.

ARTICOLUL 23.17

Roaming internațional

- (1) Părțile depun eforturi pentru a coopera în vederea promovării unor tarife transparente și rezonabile pentru serviciile de roaming internațional în așa fel încât să poată contribui la promovarea dezvoltării comerțului între părți și la creșterea bunăstării consumatorilor.
- (2) Fiecare parte poate lua măsuri în vederea sporirii transparenței și a concurenței în ceea ce privește tarifele de roaming internațional și alternativele tehnologice la serviciile de roaming, precum:
- (a) asigurarea faptului că informațiile cu privire la tarifele cu amănuntul sunt ușor accesibile publicului și
  - (b) reducerea la minimum a obstacolelor din calea utilizării unor alternative tehnologice la serviciile de roaming, care să le permită utilizatorilor finali, atunci când vizitează teritoriul unei părți venind de pe teritoriul celeilalte părți, să aibă acces la servicii de telecomunicații utilizând orice dispozitiv doresc.

CAPITOLUL 24

SERVICIILE ÎN DOMENIUL TRANSPORTULUI MARITIM INTERNAȚIONAL

ARTICOLUL 24.1

Domeniu de aplicare, definiții și principii

- (1) Prezentul capitol stabilește principiile privind liberalizarea serviciilor de transport maritim internațional în temeiul capitolelor 17, 18 și 19.
- (2) În sensul prezentului capitol, al capitolelor 17, 18 și 19 și al anexelor 17-A, 17-B și 17-C:
  - (a) „servicii de staționare și depozitare a containerelor” înseamnă activități care constau în depozitarea containerelor, atât în zone portuare, cât și în interiorul teritoriului, în vederea umplerii sau a golirii, a reparării și a punerii lor la dispoziție pentru expedieri;
  - (b) „servicii de vămuire” sau „servicii de brokeraj vamal” înseamnă activități care constau în îndeplinirea, în numele altei părți, a formalităților vamale privind importul, exportul sau transportul direct al mărfurilor, în numele unei alte părți, indiferent dacă acest serviciu reprezintă principala activitate a furnizorului de servicii sau o completare obișnuită a activității sale principale;

- (c) „operațiuni de transport din ușă în ușă sau multimodal” înseamnă transportul de mărfuri prin intermediul mai multor moduri de transport, incluzând un parcurs maritim internațional, pe baza unui singur document de transport;
- (d) „servicii de legătură” înseamnă transportul prealabil și ulterior pe mare al mărfurilor internaționale, inclusiv al mărfurilor containerizate, între porturi situate pe teritoriul uneia dintre părți, în drum spre o destinație din afara teritoriului părții respective;
- (e) „servicii de expediere de mărfuri” înseamnă activitatea care constă în organizarea și monitorizarea operațiunilor de transport în numele transportatorilor, prin achiziționarea serviciilor de transport și a serviciilor conexe, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale;
- (f) „mărfuri internaționale” înseamnă mărfurile transportate între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe sau între un port al unui stat membru și un port al altui stat membru;
- (g) „servicii de transport maritim internațional” înseamnă transportul de pasageri sau de mărfuri cu nave maritime între un port al unei părți și un port al celeilalte părți sau al unei țări terțe, inclusiv încheiere de contracte directe cu furnizorii altor servicii de transport, astfel încât operațiunile de transport la domiciliu sau multimodal să fie cuprinse în cadrul unui document de transport unic, dar nu includ dreptul de a furniza astfel de alte servicii de transport;

- (h) „servicii de agenturare maritimă” înseamnă activități care constau în reprezentarea, într-o zonă geografică dată, în calitate de agent, a intereselor comerciale ale uneia sau mai multor companii maritime de linie sau companii de transport maritim, în următoarele scopuri:
- (i) comercializarea și vânzarea serviciilor de transport maritim și a serviciilor conexe, de la ofertare până la facturare, precum și emisiunea de conosamente în numele companiilor, achiziționarea și revânzarea serviciilor conexe necesare, întocmirea documentelor și furnizarea de informații comerciale; sau
  - (ii) reprezentarea companiilor care organizează escała navei sau preluarea încărcăturilor atunci când este necesar;
- (i) „servicii maritime auxiliare” înseamnă servicii de manipulare a încărcăturilor maritime, servicii de vămuire, servicii de staționare și depozitare a containerelor, servicii de agenturare maritimă și servicii de expediere de mărfuri; și
- (j) „servicii de manipulare a încărcăturilor maritime” înseamnă activități desfășurate de operatori portuari, inclusiv operatorii de terminale, dar care nu includ activitățile directe ale docherilor, atunci când această forță de muncă este organizată independent de operatorii portuari sau de operatorii terminalului; activitățile vizate includ organizarea și supravegherea următoarelor operațiuni:
- (i) încărcarea sau descărcarea mărfurilor pe sau de pe o navă;

- (ii) amararea sau dezamararea mărfurilor; și
  - (iii) recepționarea sau livrarea și depozitarea în siguranță a mărfurilor înainte de expediere sau după descărcare.
- (3) Având în vedere nivelurile existente de liberalizare între părți în ceea ce privește transportul maritim internațional, se aplică următoarele principii:
- (a) părțile aplică efectiv principiul accesului nerestricționat la piețele și schimburile comerciale maritime internaționale pe o bază comercială și nediscriminatorie și
  - (b) fiecare parte acordă navelor care arborează pavilionul celeilalte părți sau care sunt exploatate de furnizori de servicii ai celeilalte părți un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat propriilor nave în ceea ce privește, inclusiv privind accesul la porturi, utilizarea infrastructurii și a serviciilor portuare și utilizarea serviciilor maritime auxiliare, precum și în ceea ce privește taxele și costurile aferente, instalațiile vamale și alocarea danelor și a instalațiilor de încărcare și descărcare.
- (4) La aplicarea principiilor menționate la alineatul (3), fiecare parte:
- (a) se abțin să introducă dispoziții privind partajarea încărcăturii în viitoarele acorduri cu țări terțe privind serviciile de transport maritim, inclusiv vracul solid și lichid și traficul de linie, și reziliază, într-un interval rezonabil de timp, astfel de clauze de partajare a încărcăturii, dacă sunt prevăzute în acorduri precedente și

- (b) de la intrarea în vigoare a prezentului acord, abrogă toate măsurile unilaterale și toate obstacolele administrative, tehnice sau de alt tip care ar putea constitui o restricție disimulată sau ar putea avea efecte discriminatorii asupra libertății de a furniza servicii de transport maritim internațional și se abțin să introducă astfel de măsuri și obstacole.
- (5) Fiecare parte permite furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți să dețină o întreprindere care este stabilită și funcționează pe teritoriul său în conformitate cu condițiile prevăzute în lista sa de angajamente specifice din anexele 17-A, 17-B și, respectiv, 17-C.
- (6) Fiecare parte pune la dispoziția furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți, conform unor termene și condiții rezonabile și nediscriminatorii, următoarele servicii portuare: pilotaj, asistență la remorcare și tracțiune, aprovizionare, alimentare cu combustibil și cu apă, colectarea gunoiului și eliminarea apei de balast, servicii de căpitanie, asistență la navigație, servicii operaționale la țărm, esențiale pentru exploatarea navelor, inclusiv comunicații și aprovizionare cu apă și energie electrică, instalații pentru reparații de urgență, locuri de ancoraj, dane și servicii de acostare.
- (7) Fiecare parte acordă furnizorilor de servicii de transport maritim internațional ai celeilalte părți permisiunea de reamplasa containerele goale, proprii sau închiriate, care nu sunt transportate ca marfă contra cost, între porturile Republicii Chile sau între porturile unui stat membru.

CAPITOLUL 25

SERVICIILE FINANCIARE

ARTICOLUL 25.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la:
  - (a) instituțiile financiare ale celeilalte părți;
  - (b) investitorii celeilalte părți și investițiile acestor investitori în instituții financiare de pe teritoriul părții; sau
  - (c) comerțul transfrontalier cu servicii financiare.
- (2) Pentru mai multă certitudine, capitolul 17 se aplică unei măsuri:
  - (a) legate de un investitor al unei părți și o investiție a acestuia într-un furnizor de servicii financiare care nu este o instituție financiară și

- (b) alta decât o măsură legată de furnizarea de servicii financiare, legată de un investitor al unei părți sau de o investiție a acestuia pe teritoriul celeilalte părți într-o instituție financiară.
- (3) Dispozițiile capitolelor 17 și 18 se aplică măsurilor care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol numai în cazul în care dispozițiile respective sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta.
- (4) Articolele 17.5, 17.16-17.23 și 18.10 se încorporează în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta.
- (5) Secțiunea D din capitolul 17 este încorporată în prezentul capitol și face parte din acesta numai pentru afirmațiile conform cărora o parte a încălcat articolul 17.5, 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20, 17.21, articolul 25.3 alineatul (2) sau articolul 25.5 alineatul (2).
- (6) Prezentul capitol nu se aplică unei măsuri adoptate sau menținute de o parte cu privire la:
- (a) activități desfășurate de o bancă centrală sau de o autoritate monetară sau de o altă entitate publică în aplicarea politicii monetare sau a politicii cursului de schimb;
  - (b) activități sau servicii care fac parte dintr-un plan public de pensii sau un sistem legal de asigurări sociale sau
  - (c) activități sau servicii realizate în contul sau cu garanția ori cu utilizarea resurselor financiare ale părții respective, inclusiv ale entităților sale publice.

(7) Fără a se aduce atingere alineatului (6), prezentul capitol se aplică în cazul în care o parte permite ca oricare dintre activitățile sau serviciile menționate la alineatul (6) litera (b) sau (c) să fie realizate de instituțiile sale financiare în concurență cu o entitate publică sau cu o instituție financiară.

(8) Articolele 25.3 și 25.5-25.9 nu se aplică în ceea ce privește achizițiile publice.

(9) Articolele 25.3 și 25.5-25.8 nu se aplică în ceea ce privește subvențiile acordate de o parte, inclusiv împrumuturile, garanțiile și asigurările care beneficiază de sprijin guvernamental.

ARTICOLUL 25.2

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexei 25:

(a) „furnizor de servicii financiare transfrontaliere al unei părți” înseamnă o persoană a unei părți care este implicată în activitatea de furnizare de servicii financiare pe teritoriul părții în cauză și care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar prin furnizarea transfrontalieră a unui astfel de serviciu;

- (b) „furnizare transfrontalieră de servicii financiare” sau „comerț transfrontalier cu servicii financiare” înseamnă furnizarea unui serviciu financiar:
- (i) de pe teritoriul unei părți pe teritoriul celeilalte părți sau
  - (ii) pe teritoriul unei părți de către o persoană a părții respective către un consumator de servicii al celeilalte părți;
- (c) „instituție financiară” înseamnă un furnizor al unuia sau al mai multor servicii financiare care este reglementat sau supravegheat în ceea ce privește furnizarea serviciilor respective ca instituție financiară în temeiul legislației părții pe al cărei teritoriu se află, inclusiv o sucursală de pe teritoriul părții respective a furnizorului de servicii financiare al cărui sediu central se află pe teritoriul celeilalte părți;
- (d) „serviciu financiar” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv serviciile de asigurări și serviciile conexe asigurărilor, serviciile bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor). Serviciile financiare includ următoarele activități:
- (i) servicii de asigurări și servicii conexe asigurărilor:
    - (A) asigurări directe (inclusiv coasigurări):
      - (1) asigurări de viață; și
      - (2) asigurări generale;

- (B) reasigurări și retrocesiuni;
  - (C) activități de intermediere a asigurărilor, de exemplu activități de brokeraj și de agenție și
  - (D) servicii auxiliare asigurărilor, cum ar fi serviciile de consultanță, de actuariat, de evaluare a riscurilor și de soluționare a cererilor de despăgubire; și
- (ii) servicii bancare și alte servicii financiare (cu excepția asigurărilor):
- (A) acceptarea depozitelor și a altor fonduri rambursabile de la public;
  - (B) împrumuturi de orice tip, inclusiv credite de consum, credite ipotecare, factoring și finanțarea tranzacțiilor comerciale;
  - (C) leasingul financiar;
  - (D) toate serviciile de plăți și transferuri monetare, inclusiv cărți de credit, carduri de cumpărături și cărți de debit, cecuri de călătorie și cecuri bancare;
  - (E) garanțiile și angajamentele;

- (F) tranzacționarea, în cont propriu sau în contul clienților, pe o piață valutară, o piață extrabursieră sau de alt tip, a următoarelor:
- (1) instrumente ale pieței monetare (inclusiv cecuri, efecte de comerț, certificate de depozit);
  - (2) valută;
  - (3) produse derivate, inclusiv futures și opțiuni;
  - (4) instrumente pe cursul de schimb și pe rata dobânzii, inclusiv produse cum ar fi swapuri și contracte forward pe rata dobânzii;
  - (5) valori mobiliare; sau
  - (6) alte instrumente negociabile și active financiare, inclusiv lingouri;
- (G) participarea la emisiunile de titluri de valoare de orice tip, inclusiv subscrierea și plasarea (publică sau privată) în calitate de agent și prestarea de servicii legate de aceste emisiuni;
- (H) intermedierea pe piețele interbancare;

- (I) gestionarea activelor, ca de exemplu gestionarea numerarului sau a portofoliului, toate formele de gestionare a plasamentelor colective, gestionarea fondurilor de pensii, precum și serviciile de custodie, de depozitare și fiduciare;
  - (J) servicii de decontare și compensare a activelor financiare, inclusiv a valorilor mobiliare, a produselor financiare derivate și a altor instrumente negociabile;
  - (K) furnizarea și transferul de informații financiare, prelucrarea datelor financiare și software-ul aferent; și
  - (L) servicii de consultanță, de intermediere și alte servicii financiare auxiliare privind toate activitățile enumerate la subpunctele (A)-(K), inclusiv furnizarea de informații privind creditele și evaluarea dosarelor de credit, cercetări și consultanță privind investițiile și portofoliile de investiții, precum și consultanță privind achizițiile, restructurările și strategiile societăților;
- (e) „furnizor de servicii financiare al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să furnizeze sau furnizează un serviciu financiar, dar nu include o entitate publică;
- (f) „investiție” înseamnă o investiție astfel cum este definită la articolul 17.2, cu excepția faptului că, în sensul prezentului capitol și al anexei 25, în ceea ce privește „creditele” și „titlurile de creanță”:
- (i) un împrumut sau un titlu de creanță emis de o instituție financiară este o investiție numai dacă este tratat drept capital reglementat de partea pe teritoriul căreia se află instituția financiară și

- (ii) un împrumut acordat de o instituție financiară sau un titlu de creanță deținut de o instituție financiară, altul decât un împrumut sau un titlu de creanță emis de o instituție financiară menționată la litera (i), nu este o investiție;
- pentru mai multă certitudine, un împrumut acordat de un furnizor transfrontalier de servicii financiare sau un titlu de creanță deținut de acesta, altul decât un împrumut pentru o instituție financiară sau un titlu de creanță emis de o instituție financiară, este o investiție în sensul capitolului 17 dacă un astfel de împrumut sau titlu de creanță îndeplinește criteriile definiției „investiției” prevăzute la articolul 17.2 litera (k);
- (g) „investitor al unei părți” înseamnă o persoană fizică sau juridică a unei părți care intenționează să efectueze, efectuează sau a efectuat o investiție în instituții financiare de pe teritoriul celeilalte părți;
- (h) „persoană juridică a unei părți” înseamnă:
- (i) pentru partea UE: o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu dreptul Uniunii Europene sau cel puțin cel al unuia dintre statele sale membre și care este implicată în activități comerciale substanțiale¹ pe teritoriul Uniunii Europene și
- (ii) pentru Chile: o persoană juridică constituită sau organizată în conformitate cu legislația din Chile și implicată în activități comerciale substanțiale pe teritoriul Republicii Chile;

---

¹ În conformitate cu notificarea Tratatului de instituire a Comunității Europene la OMC (WT/REG39/1), partea UE consideră conceptul de „legătură efectivă și continuă” cu economia unui stat membru, consacrat la articolul 54 din TFUE, ca fiind echivalent cu conceptul de „activități comerciale substanțiale”.

- (i) „serviciu financiar nou” înseamnă un serviciu de natură financiară, inclusiv orice serviciu referitor la produse existente și noi sau la modul în care este livrat un produs, care nu este furnizat de niciun furnizor de servicii financiare pe teritoriul unei părți, dar care este furnizat pe teritoriul celeilalte părți;
- (j) „entitate publică” înseamnă:
- (i) o administrație publică, o bancă centrală sau o autoritate monetară a unei părți sau o entitate deținută ori controlată de către una dintre părți, care este însărcinată în principal cu exercitarea unor funcții publice sau a unor activități desfășurate în scopuri publice, dar nu include o entitate însărcinată în principal cu furnizarea unor servicii financiare în condiții comerciale sau
  - (ii) o entitate privată care îndeplinește funcții ce îi revin în mod normal unei bănci centrale sau unei autorități monetare, atunci când exercită respectivele funcții și
- (k) „organism de autoreglementare” înseamnă un organism neguvernamental, inclusiv o bursă sau piață de valori mobiliare sau futures, agenție de compensare sau altă organizație sau asociație, care exercită autoritatea de reglementare sau de supraveghere asupra furnizorilor de servicii financiare sau a instituțiilor financiare conform legii sau prin delegare din partea administrațiilor publice sau a autorităților centrale, regionale sau locale, după caz.

ARTICOLUL 25.3

Tratament național

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor în instituțiile financiare ale celeilalte părți și întreprinderilor care constituie investiții în instituții financiare, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care îl acordă¹, în situații similare, propriilor investitori în instituțiile financiare și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor în instituțiile financiare ale celeilalte părți și investițiilor acestora în instituții financiare, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care îl acordă, în situații similare², propriilor investitori în instituțiile financiare și investițiilor lor în instituțiile financiare.
- (3) Tratamentul acordat de o parte în temeiul alineatelor (1) și (2) înseamnă:
- (a) în ceea ce privește o administrație publică regională sau locală din Chile, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către nivelul respectiv al administrației pentru investitorii în instituții financiare din Chile și pentru investițiile acestora în instituții financiare de pe teritoriul său;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

- (b) în ceea ce privește o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul cel mai favorabil acordat, în situații similare, de către administrația publică respectivă pentru investitorii în instituții financiare ai statului membru respectiv și pentru investițiile acestora în instituții financiare de pe teritoriul său¹.

ARTICOLUL 25.4

Achiziții publice

- (1) Fiecare parte se asigură că instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său li se acordă un tratament nu mai puțin favorabil decât cel acordat, în situații similare, propriilor instituții financiare în ceea ce privește orice măsură referitoare la achiziționarea de bunuri sau servicii de către o entitate contractantă în scopuri guvernamentale.
- (2) Aplicarea obligației de tratament național prevăzută la prezentul articol continuă să se supună excepțiilor de securitate și de ordin general prevăzute la articolul 28.3.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, tratamentul acordat de o administrație publică a unui stat membru sau dintr-un stat membru include nivelul regional și local de guvernare, după caz.

ARTICOLUL 25.5

Clauza națiunii celei mai favorizate

- (1) Fiecare parte acordă investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți și întreprinderilor acestora care constituie investiții în instituții financiare, în ceea ce privește stabilirea, un tratament nu mai puțin favorabil decât cel pe care îl acordă, în situații similare¹, investitorilor în instituții financiare ai unei țări terțe și întreprinderilor acestora care sunt instituții financiare.
- (2) Fiecare parte acordă investitorilor în instituțiile financiare ale celeilalte părți și investițiilor acestora în instituții financiare, în ceea ce privește exploatarea, un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care îl acordă, în situații similare², investitorilor în instituțiile financiare dintr-o țară terță și investițiilor lor în instituțiile financiare.
- (3) Alineatele (1) și (2) nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să acorde investitorilor în instituții financiare ai celeilalte părți sau investițiilor acestora în instituții financiare avantajul unui tratament rezultat din măsuri care prevăd recunoașterea standardelor, inclusiv a standardelor sau a criteriilor pentru autorizarea, acordarea de licențe sau certificarea unei persoane fizice sau a unei întreprinderi în vederea desfășurării unei activități economice, sau din măsuri prudentiale.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

² Pentru mai multă certitudine, pentru a se stabili dacă tratamentul este acordat în „situații similare” este necesară o analiză de la caz la caz, bazată pe fapte, care depinde de totalitatea situațiilor.

(4) Pentru mai multă certitudine, tratamentul menționat la alineatele (1) și (2) nu include procedurile sau mecanismele de soluționare a litigiilor în materie de investiții prevăzute în alte tratate internaționale de investiții și în alte acorduri comerciale. Dispozițiile de fond din alte tratate internaționale de investiții sau acorduri comerciale nu constituie în sine „tratament” conform alineatelor (1) și (2) și, prin urmare, nu pot conduce la o încălcare a prezentului articol, în absența unor măsuri adoptate sau menținute de una dintre părți. Măsurile unei părți aplicate în temeiul unor astfel de dispoziții de fond pot constitui „tratament” în temeiul prezentului articol și, prin urmare, pot conduce la o încălcare a prezentului articol.

ARTICOLUL 25.6

Accesul pe piață

(1) În sectoarele sau subsectoarele enumerate în secțiunea B din apendicele 25-1 și 25-2 în care sunt asumate angajamente privind accesul pe piață, niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține, în ceea ce privește accesul pe piață prin stabilirea sau exploatarea de instituții financiare de către investitori ai celeilalte părți, pe baza întregului său teritoriu sau pe baza unei subdiviziuni regionale, o măsură care:

- (a) limitează numărul de instituții financiare, sub formă de contingente numerice, monopoluri, furnizori exclusivi de servicii sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (b) limitează valoarea totală a tranzacțiilor sau a activelor serviciilor financiare, sub forma unor contingente numerice sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;

- (c) limitează numărul total de operațiuni ale serviciilor financiare sau cantitatea totală de servicii financiare produse, exprimate în unități numerice determinate sub forma unor contingente sau a cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice;
- (d) limitează numărul total de persoane fizice care pot fi angajate într-un anumit sector al serviciilor financiare sau pe care o instituție financiară le poate angaja, care sunt necesare pentru furnizarea unui anumit serviciu financiar și care se ocupă direct de furnizarea acestuia, sub formă de contingente numerice sau sub forma cerinței de efectuare a unui test privind necesitățile economice sau
- (e) restricționează sau impune anumite tipuri de entitate juridică sau de asociere în participațiune prin care o instituție financiară poate furniza un serviciu.

(2) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu împiedică o parte să solicite unei instituții financiare să furnizeze anumite servicii financiare prin intermediul unor entități juridice distincte dacă, în conformitate cu legislația părții respective, gama de servicii financiare furnizată de instituția financiară în cauză nu poate fi furnizată prin intermediul unei singure entități.

ARTICOLUL 25.7

Furnizare transfrontalieră de servicii financiare

(1) Articolele 18.4, 18.5, 18.6 și 18.7 sunt încorporate în prezentul capitol și fac parte integrantă din acesta și se aplică măsurilor care au efecte asupra furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere care furnizează serviciile financiare prevăzute în secțiunea A din apendicele 25-1 și 25-2.

(2) O parte permite persoanelor situate pe teritoriul său, precum și persoanelor fizice proprii, indiferent de locul unde se află, să achiziționeze servicii financiare de la furnizori de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți situați pe teritoriul celeilalte părți. Această obligație nu impune unei părți să permită furnizorilor respectivi să facă afaceri sau să își ofere serviciile pe teritoriul său. Oricare dintre părți poate defini sintagmele „a face afaceri” și „a-și oferi serviciile” în sensul acestei obligații, cu condiția ca definițiile respective să nu fie incompatibile cu alineatul (1) de la prezentul articol.

(3) Fără a se aduce atingere altor mijloace de reglementare prudencială a comerțului transfrontalier cu servicii financiare, o parte poate solicita înregistrarea sau autorizarea furnizorilor de servicii financiare transfrontaliere ai celeilalte părți și a instrumentelor financiare.

ARTICOLUL 25.8

Membrii echipei de conducere și consiliile de administrație

Niciuna dintre părți nu impune ca o instituție financiară a celeilalte părți care este stabilită pe teritoriul său să numească persoane fizice de o anumită cetățenie în calitate de membri ai consiliilor de administrație sau într-o funcție de conducere, cum ar fi cea de cadru de conducere sau de director.

ARTICOLUL 25.9

Cerințe de performanță

- (1) În legătură cu stabilirea sau cu exploatarea unei instituții financiare a unei părți sau a unei țări terțe pe teritoriul său, o parte nu impune și nu aplică nicio cerință și nu aplică niciun angajament:
- (a) de a exporta un anumit nivel sau procent de bunuri sau servicii;
  - (b) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
  - (c) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul său sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul său;
  - (d) de a corela în vreun fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea intrărilor de valută asociate cu instituția financiară respectivă;
  - (e) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care instituția financiară le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută;
  - (f) de a transfera tehnologie, un proces de producție sau alte cunoștințe protejate către o persoană fizică sau o întreprindere de pe teritoriul său;

- (g) de a furniza în mod exclusiv de pe teritoriul părții respective bunurile pe care le produce sau serviciile pe care le furnizează către o anumită piață regională sau către piața mondială;
- (h) de a stabili pe teritoriul său sediul central al instituției financiare respective pentru o anumită regiune a lumii mai vastă decât teritoriul părții respective sau pentru piața mondială;
- (i) de a angaja un anumit număr sau procent de cetățeni ai țării respective; sau
- (j) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.

(2) Niciuna dintre părți nu condiționează primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei instituții financiare a unei părți sau a unei țări terțe, de respectarea vreuneia dintre următoarele cerințe:

- (a) de a atinge un anumit nivel sau procent de conținut intern;
- (b) de a cumpăra, a utiliza sau a acorda o preferință pentru bunurile fabricate sau serviciile furnizate pe teritoriul lor sau de a achiziționa bunuri sau servicii de la persoane fizice sau întreprinderi de pe teritoriul lor;
- (c) de a corela în orice fel volumul sau valoarea importurilor cu volumul sau valoarea exporturilor sau cu valoarea fluxurilor de intrări de valută străină asociate cu instituția financiară respectivă;

- (d) de a restricționa vânzările de pe teritoriul său de bunuri sau servicii pe care instituția financiară le produce sau le furnizează prin corelarea în orice fel a vânzărilor respective cu volumul sau valoarea exporturilor sau a veniturilor în valută sau
- (e) de a restricționa exportul sau vânzarea în vederea exportului.
- (3) Alineatul (2) nu se interpretează ca împiedicând o parte să condiționeze primirea sau continuarea primirii unui avantaj, în legătură cu stabilirea sau cu exploatarea pe teritoriul său a unei instituții financiare de către un investitor al unei părți sau al unei țări terțe, de respectarea unei cerințe de a amplasa producția, de a furniza un serviciu, de a forma sau angaja lucrători, de a construi sau de a extinde anumite instalații ori de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare pe teritoriul său.
- (4) Alineatul (1) litera (f) nu se aplică dacă:
- (a) o parte autorizează utilizarea unui drept de proprietate intelectuală în conformitate cu articolul 31 sau 31a din Acordul TRIPS ori adoptă sau menține măsuri care impun divulgarea unor date sau informații proprietare care intră sub incidența articolului 39 alineatul (3) din Acordul TRIPS și sunt conforme cu acesta sau
- (b) cerința este impusă sau executarea angajamentului este cerută de o instanță judecătorească, de un tribunal administrativ sau de o autoritate de concurență pentru a remedia o practică determinată în urma unui proces judiciar sau administrativ a fi o încălcare a legislației concurenței a părții în cauză.

- (5) Alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească bunurile sau serviciile pentru a putea fi incluse în programe de promovare a exportului și de ajutor extern.
- (6) Alineatul (2) literele (a) și (b) nu se aplică cerințelor impuse de o parte importatoare cu privire la conținutul pe care trebuie să îl aibă bunurile pentru a beneficia de tarife preferențiale sau de contingente preferențiale.
- (7) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți să permită furnizarea transfrontalieră a unui anumit serviciu în cazul în care partea respectivă adoptă sau menține, în legătură cu furnizarea serviciului respectiv, restricții sau interdicții care sunt conforme cu rezervele, condițiile sau calificările specificate cu privire la un sector, un subsector sau o activitate dintre cele enumerate în anexa 25.
- (8) Prezentul articol nu aduce atingere angajamentelor asumate de o parte în temeiul Acordului OMC.

ARTICOLUL 25.10

Măsuri neconforme

- (1) Articolele 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 și 25.9 nu se aplică:
- (a) eventualelor măsuri neconforme existente menținute de:
- (i) pentru partea UE:
- (A) Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-1;
- (B) administrația publică centrală a unui stat membru, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-1;
- (C) o administrație publică de nivel regional a unui stat membru, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-1 sau
- (D) o administrație publică de nivel local și
- (ii) pentru Chile:
- (A) administrația publică centrală, astfel cum se prevede în secțiunea C din apendicele 25-2;

- (B) o administrație publică de nivel regional, astfel cum se prevede în secțiunea C din
apendicele 25-2 sau
- (C) o administrație publică de nivel local;
- (b) continuării sau reînnoirii imediate a oricărei măsuri neconforme menționate la litera (a) sau
- (c) unei modificări aduse oricăreia dintre măsurile neconforme menționate la prezentul alineat
litera (a), în cazul în care modificarea respectivă nu reduce conformitatea măsurii, în forma
acesteia existentă imediat înainte de modificare, cu articolul 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 sau 25.9.
- (2) Articolele 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 și 25.9 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la
sectoarele, subsectoarele sau activitățile prevăzute de partea respectivă în secțiunea D din
apendicele 25-1 și, respectiv, 25-2.
- (3) Niciuna dintre părți nu solicită, în temeiul unei măsuri adoptate după data intrării în vigoare
a prezentului acord și care face obiectul secțiunii D din apendicele 25-1 și, respectiv, 25-2, unui
investitor al celeilalte părți, pe motive de cetățenie, să vândă sau să cedeze în alt mod o instituție
financiară existentă la momentul intrării în vigoare a măsurii.
- (4) Articolul 25.6 nu se aplică unei măsuri luate de o parte cu privire la sectoarele, subsectoarele
sau activitățile prevăzute de partea respectivă în secțiunea B din apendicele 25-1 și, respectiv, 25-2.

(5) În cazul în care o parte a prevăzut o rezervă la articolul 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 sau 18.5 din anexa 17-A sau 17-B, rezerva respectivă constituie, de asemenea, o rezervă la articolul 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 sau 25.9, după caz, în situația în care sectorul, subsectorul sau activitatea care face obiectul rezervei intră sub incidența prezentului capitol.

ARTICOLUL 25.11

Excepție prudentială

(1) Nicio dispoziție a prezentului acord nu împiedică niciuna dintre părți să adopte sau să mențină măsuri din motive prudenciale precum:

(a) pentru protecția investitorilor, a deponenților, a deținătorilor de polițe sau a persoanelor față de care furnizorii de servicii financiare au obligații fiduciare sau

(b) pentru asigurarea integrității și stabilității sistemului financiar al unei părți.

(2) În cazul în care aceste măsuri nu sunt compatibile cu dispozițiile prezentei părți, ele nu pot fi utilizate de niciuna dintre părți ca mijloc de a se sustrage de la angajamentele sau obligațiile sale care decurg din prezenta parte.

ARTICOLUL 25.12

Tratamentul acordat informațiilor

Nicio dispoziție din prezenta parte nu se interpretează ca impunând unei părți obligația de a divulga informații referitoare la afacerile și la conturile clienților individuali sau orice informații confidențiale sau protejate deținute de entitățile publice.

ARTICOLUL 25.13

Reglementare internă și transparență

- (1) Capitolul 20, cu excepția articolului 20.1 alineatul (5) literele (c)-(f), și capitolul 36 nu se aplică măsurilor luate de o parte care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol.
- (2) În cazul în care acest lucru este realizabil și în conformitate cu sistemul său juridic pentru adoptarea măsurilor, fiecare parte:
  - (a) publică în prealabil:
    - (i) actele cu putere de lege și normele administrative cu aplicabilitate generală pe care propune să le adopte în legătură cu aspecte care intră în domeniul de aplicare al prezentului capitol sau

- (ii) documente care oferă suficiente detalii cu privire la aceste posibile noi acte cu putere de lege și norme administrative pentru a permite persoanelor interesate și celeilalte părți să evalueze dacă și în ce mod interesele lor ar putea fi afectate în mod semnificativ;
  - (b) oferă persoanelor interesate și celeilalte părți o posibilitate rezonabilă de a prezenta observații cu privire la actele cu putere de lege și normele administrative propuse sau la documentele publicate în temeiul literei (a);
  - (c) ține seama de observațiile prezentate în conformitate cu litera (b) și
  - (d) acordă un termen rezonabil între publicarea oricăror acte cu putere de lege și norme administrative în temeiul literei (a) punctul (i) și data la care furnizorii de servicii financiare trebuie să se conformeze acestora.
- (3) Prezentul articol se aplică măsurilor luate de o parte referitoare la cerințele și procedurile de acordare a licențelor, precum și la cerințele și procedurile de calificare și se aplică numai în sectoarele pentru care partea respectivă și-a asumat angajamente specifice în temeiul prezentului capitol și în cazul în care aceste angajamente specifice sunt aplicabile.
- (4) În cazul în care o parte adoptă sau menține măsuri referitoare la autorizația pentru furnizarea unui serviciu financiar, aceasta se asigură că:
- (a) măsurile respective se bazează pe criterii obiective și transparente¹;
  - (b) procedurile de autorizare sunt imparțiale și adecvate pentru ca solicitanții să demonstreze că îndeplinesc cerințele, dacă acestea există și

---

¹ Aceste criterii pot include, printre altele, competența și capacitatea de a furniza un serviciu, inclusiv capacitatea de a face acest lucru într-un mod compatibil cu cerințele de reglementare ale unei părți. Autoritățile competente pot evalua ponderea care trebuie acordată fiecărui criteriu.

- (c) procedurile de autorizare în sine nu împiedică în mod nejustificat îndeplinirea cerințelor.
- (5) În cazul în care o parte solicită o autorizație¹ pentru furnizarea unui serviciu financiar, aceasta publică sau pune în alt mod la dispoziția publicului, cu promptitudine, informațiile necesare pentru ca solicitantul să se conformeze cerințelor și procedurilor de obținere, menținere, modificare și reînnoire a autorizației respective. Aceste informații includ, printre altele, dacă sunt disponibile:
- (a) cerințele și procedurile pentru obținerea, menținerea, modificarea și reînnoirea respectivei autorizații;
  - (b) datele de contact ale autorităților competente relevante;
  - (c) procedurile de contestare sau de control al deciziilor referitoare la cereri;
  - (d) procedurile de monitorizare sau de asigurare a respectării termenelor și condițiilor pentru licențe și calificări; și
  - (e) posibilitățile de implicare a publicului, cum ar fi prin intermediul audierilor sau al observațiilor.

---

¹ În sensul prezentului capitol, „autorizație” înseamnă permisiunea de a furniza un serviciu financiar, acordată în urma unei proceduri pe care solicitantul trebuie să o urmeze pentru a demonstra conformitatea cu cerințele pentru acordarea licențelor sau cu cerințele de calificare.

- (6) În cazul în care o parte solicită o autorizație pentru furnizarea unui serviciu financiar, autoritățile competente ale părții respective:
- (a) în cazul în care acest lucru este posibil, permit solicitantului să depună o cerere în orice moment pe parcursul anului¹;
  - (b) dacă există anumite termene pentru solicitarea autorizării, acordă un termen rezonabil pentru depunerea cererii;
  - (c) inițiază prelucrarea cererii fără întârzieri nejustificate;
  - (d) depun eforturi pentru a accepta cererile în format electronic în aceleași condiții de autenticitate care li se aplică cererilor pe suport de hârtie și
  - (e) acceptă copii ale documentelor autentificate în conformitate cu dreptul intern al părții în cauză, în locul documentelor în original, cu excepția cazului în care sunt necesare documentele în original pentru a proteja integritatea procesului de autorizare.
- (7) Fiecare parte depune eforturi pentru ca aceste proceduri și formalități de autorizare să fie cât mai simple cu putință și nu complică și nu întârzie în mod nejustificat furnizarea serviciului financiar respectiv.
- (8) Fiecare parte depune eforturi pentru a stabili calendarul orientativ pentru prelucrarea unei cereri și, la cererea solicitantului și fără întârzieri nejustificate, furnizează informații cu privire la stadiul cererii.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, autoritățile competente nu sunt obligate să înceapă examinarea cererilor în afara programului lor de lucru și a zilelor lucrătoare oficiale.

(9) În cazul în care o autoritate competentă consideră că o cerere este incompletă în vederea prelucrării în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale părții respective, aceasta, într-un termen rezonabil și în măsura în care este realizabil:

- (a) informează solicitantul că cererea este incompletă;
- (b) la cererea solicitantului, identifică informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii sau oferă în alt mod îndrumări privind motivul pentru care cererea este considerată incompletă și
- (c) oferă solicitantului posibilitatea¹ de a prezenta informațiile suplimentare necesare pentru completarea cererii.

(10) În cazul în care niciuna dintre acțiunile prevăzute la alineatul (9) literele (a), (b) sau (c) nu este posibilă, autoritățile competente se asigură totuși că, în cazul în care cererea este respinsă din cauza caracterului incomplet, informează solicitantul în acest sens într-un termen rezonabil.

(11) Fiecare parte se asigură că autoritățile sale competente furnizează solicitanților, în legătură cu taxele de autorizare² pe care le percep, o listă a taxelor sau informații privind modul în care sunt stabilite cuantumul acestora și nu utilizează taxele ca mijloc de evitare a angajamentelor sau a obligațiilor părții în cauză.

---

¹ Această posibilitate nu impune unei autorități competente să acorde prelungiri ale termenelor.

² Taxele de autorizare nu includ taxele pentru utilizarea resurselor naturale, plățile pentru licitații, proceduri de ofertare sau alte mijloace nediscriminatorii de atribuire a concesiunilor sau contribuțiile obligatorii la furnizarea serviciului universal.

- (12) O autoritate competentă ia decizia în mod independent și nu răspunde în fața niciunei persoane care furnizează serviciile pentru care este necesară licența sau autorizația.
- (13) Fiecare parte se asigură că prelucrarea unei cereri, inclusiv luarea unei decizii definitive, este finalizată într-un termen rezonabil de la data depunerii cererii complete și că solicitantul este informat cu privire la decizia referitoare la cerere, în scris, în măsura în care acest lucru este posibil.
- (14) În cazul în care o cerere este respinsă de autoritatea competentă, solicitantul trebuie să fie informat, fie la cererea sa, fie la inițiativa autorității competente, în scris și fără întârzieri nejustificate. În măsura în care acest lucru este posibil, solicitantul este informat cu privire la motivele deciziei de respingere a cererii și cu privire la termenul pentru introducerea unei căi de atac împotriva deciziei respective. Solicitantul ar trebui să aibă posibilitatea, în limitele unui termen rezonabil, să depună din nou o cerere.
- (15) În cazul în care pentru acordarea autorizației sunt necesare examinări, autoritatea competentă le programează la intervale cu o frecvență rezonabilă și acordă un termen rezonabil pentru ca solicitanții să depună cererea de susținere a examinării.
- (16) Fiecare parte se asigură că, după ce este acordată, autorizația intră în vigoare fără întârzieri nejustificate, în conformitate cu termenele și condițiile specificate în aceasta.

ARTICOLUL 25.14

Servicii financiare noi pentru teritoriul unei părți

- (1) O parte permite unei instituții financiare a celeilalte părți, alta decât o sucursală, să furnizeze orice serviciu financiar nou pe care prima parte l-ar permite propriilor instituții financiare în conformitate cu legislația sa, în situații similare, cu condiția ca introducerea noilor servicii financiare să nu necesite acte cu putere de lege sau norme administrative noi sau modificarea actelor cu putere de lege sau a normelor administrative existente.
- (2) O parte poate stabili forma instituțională și juridică prin care serviciul financiar nou poate fi furnizat și poate solicita o autorizație pentru furnizarea serviciului respectiv. În cazul în care este necesară o astfel de autorizație, se adoptă o decizie într-un termen rezonabil, iar autorizația respectivă poate fi refuzată doar din motive prudențiale.
- (3) Prezentul articol nu împiedică o instituție financiară a unei părți să solicite celeilalte părți să analizeze posibilitatea autorizării furnizării unui serviciu financiar care nu este furnizat pe teritoriul niciunei părți. Cererea este supusă legislației aplicabile pe teritoriul părții care primește cererea și nu este supusă obligațiilor prevăzute la prezentul articol.

ARTICOLUL 25.15

Organisme de autoreglementare

În cazul în care o parte impune unei instituții financiare sau unui furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți obligația de a fi membru, de a participa sau de a avea acces la un organism de autoreglementare pentru a furniza un serviciu financiar pe teritoriul său, partea respectivă se asigură că organismul de autoreglementare respectă obligațiile prevăzute la articolele 17.9, 17.11, 18.4 și 18.5.

ARTICOLUL 25.16

Sisteme de plată și compensare

În conformitate cu termenele și condițiile de acordare a tratamentului național, fiecare parte acordă instituțiilor financiare ale celeilalte părți stabilite pe teritoriul său acces la sistemele de plată și de compensare operate de entități publice, precum și la facilitățile oficiale de finanțare și refinanțare disponibile pe parcursul desfășurării normale a activității. Prezentul articol nu are scopul de a oferi acces la facilitățile de creditor de ultimă instanță ale părții.

ARTICOLUL 25.17

Subcomitetul pentru servicii financiare

- (1) Subcomitetul pentru servicii financiare („subcomitetul”), instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1), este compus din reprezentanți ai părților responsabili pentru serviciile financiare.
- (2) Subcomitetul:
  - (a) supraveghează punerea în aplicare a prezentului capitol;
  - (b) examinează chestiunile referitoare la serviciile financiare care îi sunt prezentate de către o parte;
  - (c) poartă un dialog privind reglementarea sectorului serviciilor financiare cu scopul de a îmbunătăți cunoașterea reciprocă a sistemelor de reglementare ale părților și de a coopera pentru elaborarea de standarde internaționale și
  - (d) participă la procedurile de soluționare a litigiilor în conformitate cu articolul 25.20.

ARTICOLUL 25.18

Discuții tehnice și consultări

- (1) O parte poate solicita discuții tehnice și consultări cu cealaltă parte cu privire la orice chestiune care decurge din prezenta parte și care are un impact asupra serviciilor financiare. Cealaltă parte examinează această cerere într-un spirit pozitiv. Părțile raportează subcomitetului rezultatele discuțiilor și consultărilor lor.
- (2) Fiecare parte se asigură că, în cadrul acestor discuții tehnice și consultări, delegația sa include funcționari cu expertiză relevantă în domeniul serviciilor financiare.
- (3) Pentru mai multă certitudine, nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca impunând uneia dintre părți:
  - (a) să deroge de la actele cu putere de lege și normele sale administrative relevante privind schimbul de informații între autoritățile de reglementare financiară sau de la cerințele unui acord sau aranjament între autoritățile financiare ale părților sau
  - (b) să solicite autorităților de reglementare să ia o măsură care ar interfera cu anumite aspecte de reglementare, de supraveghere, administrative sau de aplicare.

(4) Nicio dispoziție a prezentului articol nu se interpretează ca împiedicând o parte care are nevoie de informații în scopuri de supraveghere cu privire la o instituție financiară situată pe teritoriul celeilalte părți sau la un furnizor de servicii financiare transfrontaliere al celeilalte părți să contacteze autoritatea de reglementare a celeilalte părți pentru a solicita informațiile.

(5) Pentru mai multă certitudine, prezentul articol nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor vreuneia dintre părți în temeiul capitolului 38.

ARTICOLUL 25.19

Soluționarea litigiilor

(1) Capitolul 38, inclusiv anexele 38-A și 38-B, se aplică, astfel cum a fost modificat prin prezentul articol, soluționării litigiilor privind aplicarea sau interpretarea prezentului capitol.

(2) Pe lângă cerințele prevăzute la articolul 38.9, membrii comisiei trebuie să aibă competențe sau experiență în dreptul serviciilor financiare sau în practica acestora, ceea ce poate include reglementarea instituțiilor financiare, cu excepția cazului în care părțile convin altfel.

(3) Subcomitetul recomandă Comitetului mixt întocmirea unei liste cu cel puțin 15 persoane care îndeplinesc cerințele menționate la alineatul (2), care doresc și sunt în măsură să îndeplinească funcția de membru al comisiei. Comitetul mixt întocmește această listă în termen de cel mult un an de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Lista se compune din trei subliste:

(a) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor părții UE;

(b) o sublistă de persoane întocmită pe baza propunerilor Republicii Chile și

(c) o sublistă a persoanelor care nu sunt cetățeni ai niciunei părți și care exercită funcția de președinte al comisiei.

(4) Fiecare sublistă este alcătuită din cel puțin cinci persoane. Comitetul mixt se asigură că lista cuprinde în orice moment acest număr minim de persoane.

(5) În sensul prezentului capitol, lista menționată la alineatul (3) din prezentul articol înlocuiește, după întocmire, lista stabilită în conformitate cu articolul 38.8 alineatul (1).

ARTICOLUL 25.20

Soluționarea litigiilor în materie de investiții privind serviciile financiare

- (1) Secțiunea D din capitolul 17, astfel cum a fost modificată prin prezentul articol, se aplică:
  - (a) litigiilor în materie de investiții referitoare la măsurile adoptate sau menținute de o parte referitoare la investitori și la investițiile acestora în instituții financiare cărora li se aplică prezenta parte a prezentului acord și în care un investitor susține că o parte a încălcat articolul 25.3 alineatul (2), articolul 25.5 alineatul (2), articolul 17.17, 17.18, 17.19 sau 17.20 sau
  - (b) litigiilor în materie de investiții inițiate în temeiul capitolului 17, în care a fost invocat articolul 25.11.

- (2) În cazul unui litigiu în materie de investiții în temeiul alineatului (1) litera (a) din prezentul articol sau în cazul în care pârâtul invocă articolul 25.11 în temeiul alineatului (1) litera (b) din prezentul articol, în termen de 60 de zile de la depunerea unei cereri la tribunal în conformitate cu articolul 17.30, formațiunea tribunalului care audiază cauza poate numi, după consultarea părților la litigiu și în temeiul articolului 17.50, unul sau mai mulți experți de pe lista adoptată în temeiul articolului 25.19 care să îi raporteze cu privire la orice chestiune de fapt referitoare la serviciile financiare, ridicată de o parte la litigiu în cadrul procedurii.

(3) Având în vedere importanța dreptului unei părți de a adopta sau de a menține măsuri din motive prudentiale, în cazul în care astfel de măsuri intră sub incidența articolului 25.11, articolul respectiv se aplică drept memoriu în apărare valabil în cazul unei cereri bazate pe oricare dintre celelalte dispoziții din prezenta parte a prezentului acord, inclusiv articolul 17.17. În urma unei cereri de consultări în temeiul articolului 17.27, pârâtul poate sesiza în scris subcomitetul pentru a stabili dacă și, în caz afirmativ, care este gradul în care măsura care face obiectul respectivei cereri de consultări este justificată în temeiul articolului 25.11. O astfel de sesizare se face cât mai curând posibil după primirea cererii de consultare. În urma unei astfel de sesizări, termenele menționate la articolele 17.27, 17.28 și 17.30 se suspendă.

(4) În urma unei sesizări în temeiul alineatului (3), subcomitetul încearcă cu bună credință să ia o decizie. Orice astfel de decizie se transmite cu promptitudine părților la litigiu.

(5) În măsura în care subcomitetul decide că măsura este justificată în temeiul articolului 25.11, nicio cerere nu poate fi înaintată tribunalului în temeiul articolului 17.30.

(6) În cazul în care subcomitetul nu a luat o decizie în termen de trei luni de la sesizarea efectuată în temeiul alineatului (3) din prezentul articol, suspendarea termenelor menționate la alineatul respectiv încetează să se aplice.

(7) Faptul că pârâtul nu face o sesizare în temeiul alineatului (3) din prezentul articol nu aduce atingere dreptului pârâtului de a invoca articolul 25.11 drept memoriu în apărare într-o etapă ulterioară a procedurii. Tribunalul nu formulează nicio concluzie defavorabilă ca urmare a faptului că subcomitetul nu a convenit asupra unei decizii.

CAPITOLUL 26

COMERȚUL DIGITAL

SECȚIUNEA A

DISPOZIȚII GENERALE

ARTICOLUL 26.1

Domeniu de aplicare

- (1) Prezentul capitol se aplică comerțului efectuat prin mijloace electronice.
- (2) Prezentul capitol nu se aplică serviciilor audiovizuale.

ARTICOLUL 26.2

Definiții

- (1) Prezentului capitol i se aplică definițiile de la articolele 17.2 și 18.2.

- (2) În sensul prezentului capitol:
- (a) „consumator” înseamnă orice persoană fizică sau juridică, dacă acest lucru este prevăzut de actele cu putere de lege și normele administrative ale părții în cauză, care utilizează sau solicită un serviciu public de telecomunicații în scopuri care nu sunt legate de activitatea sa comercială, industrială sau profesională;
  - (b) „comunicare de marketing direct” înseamnă orice formă de publicitate comercială prin care o persoană fizică sau juridică comunică mesaje de marketing în mod direct utilizatorilor finali prin intermediul unui serviciu public de telecomunicații și cuprinde cel puțin mesajele transmise prin poștă electronică și mesajele text și multimedia;
  - (c) „autentificare electronică” înseamnă un proces care permite confirmarea:
    - (i) identificării electronice a unei persoane fizice sau juridice sau
    - (ii) a originii și integrității unor date în format electronic;
  - (d) „sigiliu electronic” înseamnă date în format electronic utilizate de o persoană juridică, care sunt atașate la alte date în format electronic sau asociate logic cu acestea pentru asigurarea originii și a integrității acestor alte date;

- (e) „semnătură electronică” înseamnă date în format electronic atașate la alte date în format electronic sau asociate logic cu acestea și care îndeplinesc următoarele cerințe:
- (i) sunt utilizate de o persoană fizică în scopul de a accepta datele în format electronic la care se raportează și
  - (ii) sunt legate de datele în format electronic la care se raportează, astfel încât orice modificare ulterioară a datelor în format electronic poate fi detectată;
- (f) „servicii electronice de încredere” înseamnă un serviciu electronic care constă în crearea, verificarea și validarea semnăturilor electronice, a sigiliilor electronice, a mărcilor temporale electronice, a distribuției electronice înregistrate, a autentificării unui site și a certificatelor aferente serviciilor respective;
- (g) „utilizator final” înseamnă orice persoană fizică sau juridică ce utilizează sau solicită un serviciu public de telecomunicații, fie în calitate de consumator, fie, dacă acest lucru este prevăzut de actele cu putere de lege și normele administrative ale unei părți, în scopuri legate de activitatea comercială, industrială sau profesională;
- (h) „date cu caracter personal” înseamnă date cu caracter personal astfel cum sunt definite la articolul 8.3 litera (r); și
- (i) „serviciu public de telecomunicații” înseamnă un serviciu public de telecomunicații astfel cum este definit la articolul 23.2 litera (j).

ARTICOLUL 26.3

Dreptul de reglementare

Părțile își reafirmă dreptul de reglementare pe teritoriile lor, în vederea realizării unor obiective de politică legitime, cum ar fi protejarea sănătății publice, serviciile sociale, educația, siguranța, mediul, inclusiv schimbările climatice, moralitatea publică, protecția socială sau a consumatorilor, protecția vieții private și a datelor sau promovarea și protejarea diversității culturale.

ARTICOLUL 26.4

Excepții

Nicio dispoziție a prezentului capitol nu împiedică părțile să adopte sau să mențină măsuri în conformitate cu articolele 25.11, 39.1 și 39.2 pentru motivele de interes public prevăzute la articolele respective.

SECȚIUNEA B

FLUXURI DE DATE ȘI PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

ARTICOLUL 26.5

Fluxuri transfrontaliere de date

Părțile se angajează să asigure fluxuri transfrontaliere de date pentru a facilita comerțul digital. În acest sens, nicio parte nu restricționează fluxurile transfrontaliere de date între părți prin:

- (a) solicitarea de a utiliza instalații informatice sau elemente de rețea de pe teritoriul părții respective pentru prelucrare, inclusiv prin impunerea utilizării unor instalații informatice sau elemente de rețea care sunt certificate sau aprobate pe teritoriul părții respective;
- (b) solicitarea de a localiza datele pe teritoriul părții respective pentru stocare sau prelucrare;
- (c) interzicerea stocării sau a prelucrării pe teritoriul celeilalte părți sau
- (d) condiționarea transferului transfrontalier de date de utilizarea unor instalații informatice sau elemente de rețea de pe teritoriul părții respective ori de cerințe de localizare pe teritoriul părții respective.

ARTICOLUL 26.6

Protecția datelor cu caracter personal și a vieții private

- (1) Fiecare parte recunoaște că protecția datelor cu caracter personal și a vieții private este un drept fundamental și că standardele înalte în acest sens contribuie la încrederea în economia digitală și la dezvoltarea comerțului.
- (2) Fiecare parte poate adopta și menține măsurile pe care le consideră adecvate pentru a asigura protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, inclusiv adoptarea și aplicarea unor norme privind transferul transfrontalier de date cu caracter personal. Nicio dispoziție a prezentei părți a prezentului acord nu afectează protecția datelor cu caracter personal și a vieții private asigurată de măsurile luate de una dintre părți.

SECȚIUNEA C

DISPOZIȚII SPECIFICE

ARTICOLUL 26.7

Taxe vamale asupra transmisiilor electronice

Nicio parte nu aplică taxe vamale pentru transmisiile electronice între o persoană a părții respective și o persoană a celeilalte părți.

ARTICOLUL 26.8

Excluderea autorizării prealabile

- (1) Niciuna dintre părți nu impune obligația autorizării prealabile pentru simplul motiv că serviciul este furnizat online¹ și nici nu adoptă și nu menține o altă cerință cu efect echivalent.
- (2) Alineatul (1) nu se aplică serviciilor de telecomunicații, serviciilor de radiodifuziune, serviciilor de jocuri de noroc, serviciilor de reprezentare juridică sau serviciilor furnizate de notari sau de profesii echivalente în măsura în care acestea presupun o participare directă și specifică exercitării autorității publice.

ARTICOLUL 26.9

Încheierea de contracte prin mijloace electronice

- (1) Fiecare parte se asigură că actele cu putere de lege și normele sale administrative permit încheierea de contracte prin mijloace electronice și că cerințele legale pentru procesele contractuale nu creează obstacole în calea utilizării contractelor încheiate prin mijloace electronice și nu conduc la lipsirea de efect juridic și de valabilitate a unor astfel de contracte pentru că au fost încheiate prin mijloace electronice.

---

¹ Un serviciu este furnizat online atunci când este furnizat prin mijloace electronice și nu presupune prezența simultană a persoanelor.

(2) Alineatul (1) nu se aplică:

- (a) serviciilor de radiodifuziune, serviciilor de jocuri de noroc și serviciilor de reprezentare juridică;
- (b) serviciilor furnizate de notari sau de profesii echivalente în măsura în care acestea presupun o participare directă și specifică exercitării autorității publice și
- (c) contractelor care instituie sau transferă drepturi asupra bunurilor imobile, contractelor care necesită prin lege implicarea instanțelor, a autorităților publice sau a profesiilor care exercită o autoritate publică, contractelor de garanție acordată și/sau garanțiilor reale furnizate de persoane care acționează în scopuri care nu sunt legate de activitatea lor profesională, precum și contractelor reglementate de dreptul familiei sau de dreptul succesoral.

ARTICOLUL 26.10

Servicii electronice de încredere și autentificare electronică

- (1) Niciuna dintre părți nu neagă efectul juridic și admisibilitatea ca element de probă în cadrul procedurilor judiciare sau administrative a unui serviciu electronic de încredere sau a unei autentificări electronice numai pe baza faptului că este în format electronic.

- (2) Niciuna dintre părți nu adoptă și nu menține măsuri care:
- (a) ar interzice părților la o tranzacție electronică să determine reciproc metoda de autentificare electronică adecvată pentru tranzacția lor sau
  - (b) ar împiedica părțile la o tranzacție electronică să aibă posibilitatea de a dovedi autorităților judiciare sau administrative că tranzacția electronică respectă toate cerințele legale cu privire la serviciile electronice de încredere și la autentificarea electronică.
- (3) Fără a se aduce atingere alineatului (2), o parte poate solicita ca, pentru o anumită categorie de tranzacții electronice, metoda autentificării electronice sau a serviciului electronic de încredere:
- (a) să fie certificată de o autoritate acreditată în conformitate cu legislația sa sau
  - (b) să îndeplinească anumite standarde de performanță, care trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii și să vizeze exclusiv caracteristicile specifice ale categoriei de tranzacții electronice în cauză.

ARTICOLUL 26.11

Încrederea consumatorilor în mediul online

- (1) Părțile recunosc importanța consolidării încrederii consumatorilor în comerțul digital. Fiecare parte adoptă sau menține măsuri pentru a asigura protecția efectivă a consumatorilor implicați în tranzacții de comerț electronic, inclusiv măsuri care:
- (a) interzic practicile comerciale frauduloase și înșelătoare;
  - (b) impun furnizorilor de bunuri și servicii să acționeze cu bună-credință și să respecte practicile comerciale loiale, inclusiv prin interzicerea obligării consumatorilor la plata bunurilor și serviciilor nesolicitate;
  - (c) impun furnizorilor de bunuri sau servicii să furnizeze consumatorilor informații clare și complete cu privire la identitatea și datele lor de contact¹, precum și cu privire la bunuri sau servicii, la tranzacție și la drepturile aplicabile ale consumatorilor și
  - (d) oferă consumatorilor acces la căi de atac pentru a-și revendica drepturile, inclusiv dreptul la măsuri reparatorii în cazurile în care bunurile sau serviciile, deși achitate, nu sunt livrate sau furnizate astfel cum s-a convenit.

---

¹ În cazul furnizorilor de servicii intermediari, sunt incluse, de asemenea, identitatea și datele de contact ale furnizorului efectiv al bunului sau serviciului.

(2) Părțile recunosc importanța cooperării dintre agențiile lor naționale de protecție a consumatorilor sau alte organisme relevante cu privire la activitățile legate de comerțul electronic pentru a spori încrederea consumatorilor.

ARTICOLUL 26.12

Comunicări de marketing direct nesolicitate

(1) Fiecare parte se asigură că utilizatorii finali sunt protejați în mod eficace împotriva comunicărilor de marketing direct nesolicitate.

(2) Fiecare parte adoptă sau menține măsuri eficace privind comunicările de marketing direct nesolicitate care:

(a) impun furnizorilor de comunicări de marketing direct nesolicitate să se asigure că destinatarii pot să împiedice primirea în continuare a comunicărilor respective sau

(b) impun consimțământul destinatarilor, astfel cum se specifică în conformitate cu actele cu putere de lege și normele sale administrative, pentru a primi comunicări de marketing direct.

(3) În ceea ce privește comunicările de marketing direct, fiecare parte se asigură că acestea sunt clar identificabile ca atare, prezintă în mod clar persoana în numele căreia au fost trimise și conțin informațiile necesare pentru a permite utilizatorilor finali să solicite încetarea primirii lor, în mod gratuit și în orice moment.

ARTICOLUL 26.13

Interzicerea transferului obligatoriu de cod sursă sau a accesului la acesta

- (1) Niciuna dintre părți nu solicită transferul sau accesul la codul sursă al software-ului deținut de o persoană fizică sau juridică a celeilalte părți. Prezentul alineat nu se aplică transferului voluntar sau acordării accesului la codul sursă pe o bază comercială de către o persoană a celeilalte părți, de exemplu în contextul unei tranzacții de achiziții publice sau al unui contract negociat în mod liber. Nicio dispoziție a prezentului alineat nu împiedică o persoană a unei părți să acorde licența software-ului său în mod gratuit și cu sursă deschisă.
- (2) Pentru mai multă certitudine, articolele 25.11, 39.1 și 39.2 se pot aplica măsurilor unei părți adoptate sau menținute în contextul unei proceduri de certificare.
- (3) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere:
  - (a) cerințelor impuse de o instanță, un tribunal administrativ sau o autoritate de concurență pentru a remedia o încălcare a legislației concurenței;
  - (b) protecției și asigurării respectării drepturilor de proprietate intelectuală sau
  - (c) dreptului unei părți de a lua măsuri în conformitate cu articolul 28.3.

ARTICOLUL 26.14

Cooperarea în materie de reglementare în ceea ce privește comerțul digital

- (1) Părțile cooperează prin schimbul de informații cu privire la legislația lor, precum și cu privire la punerea în aplicare a acesteia, în ceea ce privește aspectele de reglementare care decurg din comerțul digital, inclusiv:
  - (a) recunoașterea și facilitarea serviciului electronic de încredere și a autentificării electronice transfrontaliere interoperabile;
  - (b) tratamentul comunicărilor de marketing direct;
  - (c) protecția consumatorilor în mediul online și
  - (d) orice alt aspect de reglementare relevant pentru dezvoltarea comerțului digital.
- (2) Părțile mențin un dialog bazat pe schimbul de informații menționat la alineatul (1).
- (3) Prezentul articol nu se aplică normelor și măsurilor unei părți privind protecția datelor cu caracter personal și a vieții private, nici în ceea ce privește transferul transfrontalier de date cu caracter personal.

ARTICOLUL 26.15

Reexaminare

La cererea oricăreia dintre părți, Subcomitetul pentru servicii și investiții menționat la articolul 18.10 examinează punerea în aplicare a prezentului capitol, în special având în vedere schimbările relevante care au un impact asupra comerțului digital și care ar putea rezulta din noile modele de afaceri sau tehnologii. Subcomitetul pentru servicii și investiții își prezintă constatările și poate formula recomandările necesare Comitetului mixt.

CAPITOLUL 27

CIRCULAȚIA CAPITALURILOR, PLĂȚI ȘI TRANSFERURI ȘI MĂSURI DE SALVGARDARE TEMPORARE

ARTICOLUL 27.1

Obiectiv și domeniu de aplicare

Obiectivul prezentului capitol este de a permite libera circulație a capitalurilor și efectuarea plăților aferente tranzacțiilor liberalizate în temeiul prezentei părți¹.

---

¹ Pentru mai multă certitudine, prezentul capitol face obiectul anexei 17-E.

ARTICOLUL 27.2

Cont curent

Fără a se aduce atingere altor dispoziții ale prezentei părți a prezentului acord, fiecare parte autorizează, într-o monedă liber convertibilă și în conformitate cu Statutul Fondului Monetar Internațional adoptat la Bretton Woods, New Hampshire, la 22 iulie 1944, orice transferuri sau plăți cu privire la tranzacțiile aferente balanței contului curent care intră sub incidența prezentei părți a prezentului acord.

ARTICOLUL 27.3

Circulația capitalurilor

Fără a se aduce atingere altor dispoziții ale prezentei părți, fiecare parte autorizează, în ceea ce privește tranzacțiile aferente contului de capital și contului financiar al balanței de plăți, libera circulație a capitalurilor în scopul liberalizării investițiilor și a altor tranzacții, astfel cum se prevede în capitolele 17, 18 și 25.

ARTICOLUL 27.4

Aplicarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative referitoare la circulația capitalurilor, plăți sau transferuri

(1) Articolele 17.20, 27.2 și 27.3 nu se interpretează ca împiedicând o parte să aplice propriile acte cu putere de lege și norme administrative referitoare la:

- (a) faliment, insolvență sau protejarea drepturilor creditorilor;
- (b) emiterea, comercializarea sau tranzacționarea instrumentelor financiare, precum titluri de valoare, contracte futures sau instrumente financiare derivate;
- (c) raportarea financiară sau înregistrarea contabilă a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor dacă acest lucru este necesar pentru a veni în sprijinul autorităților de aplicare a legii sau al autorităților de reglementare financiară;
- (d) infracțiuni penale, practici înșelătoare sau frauduloase;
- (e) asigurarea respectării ordinelor sau a hotărârilor pronunțate în cadrul procedurilor judiciare sau administrative; sau
- (f) sistemele de securitate socială, sistemele publice de pensii sau sistemele de economisire obligatorie.

(2) Actele cu putere de lege și normele administrative menționate la alineatul (1) din prezentul articol se aplică în mod echitabil și nediscriminatoriu, și nu într-un mod care ar constitui o restricție disimulată a circulației capitalurilor, a plăților sau a transferurilor.

ARTICOLUL 27.5

Măsuri temporare de salvagardare

În circumstanțe excepționale în care există sau riscă să apară dificultăți majore pentru funcționarea uniunii economice și monetare a părții UE, partea UE poate adopta sau menține măsuri de salvagardare cu privire la circulația capitalurilor, la plăți și la transferuri pe o perioadă de cel mult șase luni. Măsurile respective trebuie să fie limitate la strictul necesar.

ARTICOLUL 27.6

Restricții în caz de dificultăți în ceea ce privește balanța de plăți și finanțarea externă

- (1) Dacă una dintre părți se confruntă sau riscă să se confrunte cu dificultăți majore în ceea ce privește balanța de plăți sau finanțarea externă, partea respectivă poate adopta sau menține măsuri restrictive în ceea ce privește circulația capitalurilor, plățile sau transferurile¹.
- (2) Măsurile menționate la alineatul (1) din prezentul articol trebuie:
  - (a) trebuie să fie conforme cu Statutul Fondului Monetar Internațional, după caz;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, dificultățile majore existente sau potențiale în ceea ce privește balanța de plăți sau finanțarea externă pot fi cauzate, printre altele, de dificultăți majore, existente sau potențiale, legate de politicile monetare sau de curs de schimb.

- (b) să nu depășească ceea ce este necesar pentru a face față situației descrise la alineatul (1) din prezentul articol;
- (c) să fie temporare și să fie eliminate progresiv pe măsură ce situația specificată la alineatul (1) din prezentul articol se ameliorează;
- (d) trebuie să evite afectarea inutilă a intereselor comerciale, economice și financiare ale celeilalte părți; și
- (e) să fie nediscriminatorii față de țările terțe în situații similare.

(3) În cazul comerțului cu mărfuri, fiecare parte poate adopta măsuri restrictive pentru a-și proteja poziția financiară externă sau balanța de plăți. Aceste măsuri trebuie să fie conforme cu GATT 1994 și cu Înțelegerea privind dispozițiile referitoare la balanța de plăți ale Acordului general pentru tarife și comerț din 1994.

(4) În cazul comerțului cu servicii, fiecare parte poate adopta sau menține măsuri restrictive pentru a-și proteja poziția financiară externă sau balanța de plăți. Aceste măsuri trebuie să fie conforme cu articolul XII din GATS.

(5) O parte care adoptă sau menține măsurile menționate la alineatele (1) și (2) din prezentul articol le notifică cu promptitudine celeilalte părți.

(6) În cazul în care se adoptă sau se mențin restricții în temeiul prezentului articol, părțile se consultă în cel mai scurt timp în cadrul Subcomitetului pentru servicii și investiții, cu excepția cazului în care consultările au loc în cadrul altor foruri în care ambele părți sunt membre. Consultările evaluează dificultățile legate de balanța de plăți sau de poziția financiară externă, care au condus la măsurile respective, luând în considerare, printre altele, factori precum:

- (a) natura și amploarea dificultăților;
- (b) mediul economic și comercial extern; și
- (c) măsurile corective alternative care pot fi disponibile.

(7) În cadrul consultărilor desfășurate în temeiul alineatului (6) se examinează conformitatea măsurilor restrictive cu alineatele (1) și (2) din prezentul articol. Respectivă consultați se bazează pe toate constatările relevante cu caracter statistic sau factual prezentate de Fondul Monetar Internațional („FMI”), dacă sunt disponibile, iar concluziile iau în considerare evaluarea efectuată de FMI privind balanța de plăți și poziția financiară externă a părții în cauză.

CAPITOLUL 28

ACHIZIȚII PUBLICE

ARTICOLUL 28.1

Definiții

În sensul prezentului capitol și al anexelor 28-A și 28-B:

- (a) „bunuri și servicii comerciale” înseamnă bunuri și servicii de tipul celor care sunt în general vândute sau oferite spre vânzare în comerț altor cumpărători decât autoritățile publice, cumpărate de regulă de aceștia și utilizate în alte scopuri decât cele ale autorităților publice;
- (b) „serviciu de construcții” înseamnă un serviciu care are ca obiectiv realizarea prin orice mijloace a unor lucrări civile sau de construcții, pe baza diviziunii 51 din CPC;
- (c) „licitație electronică” înseamnă un proces repetitiv care implică utilizarea de mijloace electronice pentru prezentarea de către furnizori a unor prețuri noi și/sau a unor valori noi pentru elementele cuantificabile ale ofertei, altele decât prețul, care au legătură cu criteriile de evaluare, sau ambele, ceea ce duce la o clasificare sau la o reclassificare a ofertelor;

- (d) „în scris” sau „scris(ă)” înseamnă orice expresie scrisă cu litere sau cu cifre care poate fi citită, reprodusă și comunicată ulterior; aceasta poate include informațiile transmise și stocate prin mijloace electronice;
- (e) „procedură de negociere” înseamnă o metodă de achiziție prin care entitatea contractantă contactează unul sau mai mulți furnizori aleși de ea;
- (f) „măsură” înseamnă orice act cu putere de lege, normă administrativă, procedură, orientare sau practică administrativă sau orice acțiune a unei entități contractante legată de o achiziție publică reglementată;
- (g) „listă multifuncțională” înseamnă o listă de furnizori cu privire la care o entitate contractantă a hotărât că îndeplinesc condițiile de înscriere pe lista în cauză, pe care entitatea contractantă intenționează să o folosească de mai multe ori;
- (h) „anunț de intenție” înseamnă un anunț publicat de o entitate contractantă prin care invită furnizorii interesați să depună o cerere de participare, o ofertă sau ambele;
- (i) „operațiuni de compensare” înseamnă orice condiție sau măsură care încurajează dezvoltarea locală sau îmbunătățește contul balanței de plăți al unei părți, cum ar fi utilizarea conținutului de origine națională, acordarea de licențe pentru tehnologie, investițiile, comerțul în contrapartidă și acțiuni sau cerințe similare;
- (j) „licitație deschisă” înseamnă o metodă de achiziție prin care toți furnizorii interesați pot depune o ofertă;

- (k) „entitate contractantă” înseamnă o entitate care intră sub incidența secțiunii A, B sau C din anexa 28-A sau 28-B;
- (l) „furnizor calificat” înseamnă un furnizor care este recunoscut de o entitate contractantă ca îndeplinind condițiile de participare;
- (m) „licitație selectivă” înseamnă o metodă de achiziție prin care numai furnizorii calificați sunt invitați de entitatea contractantă să depună o ofertă;
- (n) „serviciile” includ serviciile de construcții, în absența unor dispoziții contrare;
- (o) „standard” înseamnă un document aprobat de un organism recunoscut care prevede, pentru utilizare comună și repetată, norme, orientări sau caracteristici pentru bunuri sau servicii sau pentru procesele și metodele de producție aferente acestora, document a cărui respectare nu este obligatorie și care, de asemenea, poate să includă sau să se refere exclusiv la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun, serviciu, proces sau metodă de producție;
- (p) „furnizor” înseamnă o persoană sau un grup de persoane care furnizează sau ar putea furniza bunuri sau servicii și

(q) „specificație tehnică” înseamnă o cerință din cadrul documentației de achiziție care:

(i) definește caracteristicile:

(A) bunurilor care urmează să fie achiziționate, inclusiv calitatea, performanța, siguranța și dimensiunile acestora sau procesele și metodele de producție a acestora sau

(B) serviciilor care urmează să fie achiziționate, inclusiv calitatea, performanța și siguranța acestora sau procesele sau metodele de furnizare a acestora sau

(ii) se referă la cerințe privind terminologia, simbolurile, ambalajul, marcarea sau etichetarea aplicabile unui bun sau serviciu.

ARTICOLUL 28.2

Obiectul și domeniul de aplicare

(1) Prezentul capitol se aplică oricărei măsuri privind achizițiile publice reglementate, indiferent dacă sunt sau nu efectuate exclusiv sau parțial prin mijloace electronice.

(2) În sensul prezentului capitol, „achiziție publică reglementată” înseamnă o procedură de achiziție publică desfășurată în scopuri guvernamentale:

(a) pentru un bun, un serviciu sau orice combinație a acestora:

(i) astfel cum se specifică în anexa 28-A sau 28-B și

(ii) care nu sunt achiziționate pentru a fi comercializate sau revândute sau pentru a fi utilizate în producția sau furnizarea de mărfuri sau servicii care se comercializează sau se revând;

(b) prin orice mijloace contractuale, inclusiv: cumpărare, leasing și închiriere sau cumpărare în rate, cu sau fără opțiuni de cumpărare;

(c) a cărei valoare, estimată în conformitate cu alineatele (6)-(8), este egală sau mai mare decât pragul relevant specificat în anexa 28-A sau 28-B la momentul publicării unui anunț în conformitate cu articolul 28.6;

(d) de către o entitate contractantă și

(e) care nu este exclusă în alt mod din domeniul de aplicare prevăzut la alineatul (3) din prezentul articol sau din anexa 28-A sau 28-B.

(3) Cu excepția cazului în care se prevede altfel în anexa 28-A sau 28-B, prezentul capitol nu se aplică:

- (a) achiziției sau închirierii de terenuri, de construcții existente sau de alte bunuri imobile sau a drepturilor asupra acestora;
- (b) acordurilor necontractuale sau oricărei forme de asistență pe care o parte o acordă, inclusiv acorduri de cooperare, granturi, împrumuturi, subvenții, infuzii de capital, garanții și stimulente fiscale;
- (c) achizițiilor sau cumpărării de servicii ale agențiilor fiscale sau ale depozitarilor, de servicii de lichidare și de gestionare pentru instituții financiare reglementate sau de servicii legate de vânzarea, de răscumpărarea și de distribuirea datoriei publice, inclusiv de împrumuturi și de obligațiuni de stat, de bonuri de trezorerie sau de alte titluri de valoare;
- (d) contractelor de ocupare a forței de muncă în sectorul public;
- (e) achizițiilor publice efectuate:
  - (i) în scopul precis de acordare de asistență internațională, inclusiv de ajutor pentru dezvoltare;

- (ii) în cadrul procedurii sau condiției specifice prevăzute într-un acord internațional referitor la staționarea trupelor sau la implementarea în comun a unui proiect de către țările semnatare; sau
- (iii) în cadrul procedurii sau condiției specifice a unei organizații internaționale sau finanțate prin granturi, împrumuturi sau alt tip de asistență internațională, în cazul în care procedura sau condiția aplicabilă nu ar fi conformă cu prezentul capitol; sau
- (f) serviciilor financiare.
- (4) Achizițiile publice care fac obiectul prezentului capitol sunt toate achizițiile reglementate de anexa 28-A sau 28-B, în care angajamentele fiecărei părți sunt stabilite după cum urmează:
- (a) în secțiunea A din anexele 28-A și 28-B, entitățile guvernamentale centrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
- (b) în secțiunea B din anexele 28-A și 28-B, entitățile guvernamentale subcentrale ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
- (c) în secțiunea C din anexele 28-A și 28-B, toate celelalte entități ale căror achiziții publice sunt reglementate de prezentul capitol;
- (d) în secțiunea D din anexele 28-A și 28-B, mărfurile care sunt reglementate de prezentul capitol;

- (e) în secțiunea E din anexele 28-A și 28-B, serviciile, altele decât serviciile de construcții, care sunt reglementate de prezentul capitol;
- (f) în secțiunea F din anexele 28-A și 28-B, serviciile de construcții care sunt reglementate de prezentul capitol;
- (g) în secțiunea G din anexele 28-A și 28-B, concesiunile de lucrări publice care sunt reglementate de prezentul capitol;
- (h) în secțiunea H din anexele 28-A și 28-B, orice note generale;
- (i) în secțiunea I din anexele 28-A și 28-B, mass-media în care partea își publică anunțurile de achiziții publice, anunțurile de atribuire și alte informații legate de sistemul său de achiziții publice, astfel cum se prevede în prezentul capitol;
- (j) în secțiunea J din anexa 28-B, cursul de schimb care trebuie utilizat pentru valorile prag.
- (5) În cazul în care, în cadrul unei achiziții publice reglementate, o entitate contractantă solicită unor persoane care nu intră sub incidența anexei 28-A sau 28-B să organizeze proceduri de achiziții publice în conformitate cu anumite cerințe, articolul 28.4 se aplică *mutatis mutandis* acestor cerințe.
- (6) Atunci când estimează valoarea unei achiziții publice pentru a se asigura dacă este vorba de achiziții publice reglementate, o entitate contractantă:
- (a) nu împarte achiziția publică în mai multe achiziții publice și nici nu selectează sau utilizează o anumită metodă de evaluare pentru a estima valoarea unei achiziții publice în vederea excluderii totale sau parțiale a acesteia din domeniul de aplicare al prezentului capitol și

- (b) include valoarea totală maximă estimată a achiziției publice pe toată durata sa, indiferent dacă este atribuită unuia sau mai multor furnizori, luând în considerare toate formele de remunerare, inclusiv:
- (i) prime, taxe, comisioane și dobânzi și
  - (ii) în cazul în care achiziția publică oferă posibilitatea unor opțiuni, valoarea totală a acestor opțiuni.
- (7) În cazul în care o solicitare individuală de achiziție publică conduce la atribuirea a mai mult de un contract sau la atribuirea de contracte în părți separate („contracte recurente”), baza de calcul pentru valoarea totală maximă estimată este:
- (a) valoarea contractelor recurente pentru același tip de bunuri sau servicii, atribuite în decursul ultimelor 12 luni sau în ultimul exercițiu financiar al entității contractante, corectată, dacă este posibil, pentru a ține seama de modificările anticipate de cantitate sau de valoare a bunurilor ori a serviciilor contractate pentru următoarele 12 luni sau
  - (b) valoarea estimată a contractelor repetitive pentru același tip de bun sau de serviciu care urmează să fie atribuite în decursul celor 12 luni care urmează atribuirii contractului inițial sau în timpul exercițiului financiar al entității contractante.

- (8) În cazul achizițiilor publice prin leasing, închiriere sau cumpărare în rate de bunuri sau servicii ori al achizițiilor publice pentru care nu se specifică un preț total, baza de evaluare este:
- (a) pentru contractele cu durată determinată:
    - (i) în cazul în care durata contractului este egală sau mai mică de 12 luni, valoarea maximă totală estimată pentru întreaga durată;
    - (ii) în cazul în care durata este mai mare de 12 luni, valoarea maximă totală estimată, care include orice valoare reziduală estimată;
  - (b) pentru contractele pe perioadă nedeterminată, tranșa lunară estimată înmulțită cu 48;
  - (c) în cazul în care nu se poate stabili cu certitudine dacă durata contractului este determinată, se aplică litera (b).

ARTICOLUL 28.3

Securitate și excepții de ordin general

- (1) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând una dintre părți să întreprindă o acțiune sau să nu dezvăluie informații pe care le consideră necesare pentru protejarea intereselor sale esențiale în materie de securitate în legătură cu achizițiile de arme, muniții sau materiale de război sau cu privire la achizițiile indispensabile pentru securitatea națională sau pentru apărarea națională.

(2) Sub rezerva cerinței ca astfel de măsuri să nu fie aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți în cazurile în care există aceleași condiții sau ar constitui o restricție disimulată în calea comerțului internațional, nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca împiedicând o parte să instituie sau să aplice măsuri:

- (a) necesare pentru protejarea moralei publice, a ordinii sau a siguranței publice;
  - (b) necesare pentru protejarea vieții sau a sănătății oamenilor, a animalelor sau a plantelor;
  - (c) necesare pentru protejarea proprietății intelectuale sau
  - (d) legate de produse sau servicii furnizate de persoane cu handicap, instituții filantropice sau prin munca deținuților.
- (3) Părțile înțeleg că litera (b) de la alineatul (2) include măsurile de mediu necesare pentru a proteja viața sau sănătatea oamenilor, a animalelor sau a plantelor.

ARTICOLUL 28.4

Principii generale

Nediscriminare

(1) În ceea ce privește orice măsură privind achizițiile publice reglementate, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, acordă imediat și necondiționat bunurilor și serviciilor celeilalte părți și furnizorilor celeilalte părți care oferă bunurile sau serviciile unei părți un tratament nu mai puțin favorabil decât tratamentul pe care partea respectivă, inclusiv entitățile sale contractante, îl acordă bunurilor, serviciilor și furnizorilor proprii.

(2) În ceea ce privește orice măsură referitoare la achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia:

- (a) nu acordă unui furnizor stabilit pe plan local un tratament mai puțin favorabil decât cel acordat unui alt furnizor stabilit pe plan local, pe baza gradului de control străin sau de participare străină la capital sau
- (b) nu discriminează un furnizor stabilit pe plan local pe baza faptului că bunurile sau serviciile oferite de furnizorul respectiv pentru o anumită achiziție publică sunt bunuri sau servicii ale celeilalte părți.

Utilizarea mijloacelor electronice

- (3) Părțile se asigură că toate comunicările și schimburile de informații pentru achizițiile publice reglementate se efectuează prin mijloace electronice, inclusiv pentru publicarea informațiilor privind achizițiile publice, a anunțurilor și a documentației de licitație, precum și pentru primirea ofertelor. Atunci când efectuează o achiziție publică reglementată prin mijloace electronice, o entitate contractantă:
- (a) se asigură că procedura de achiziții publice este desfășurată folosind sisteme de tehnologie a informațiilor și software, inclusiv cele legate de autentificarea și criptarea informațiilor, care sunt disponibile publicului larg și interoperabile cu alte sisteme de tehnologie a informațiilor și software disponibile publicului larg;
  - (b) instituie și menține mecanisme care asigură integritatea cererilor de participare și a ofertelor, fiind capabile inclusiv să înregistreze momentul primirii ofertelor și să prevină accesul necorespunzător la acestea și
  - (c) utilizează mijloace electronice de informare și comunicare pentru publicarea anunțurilor și a documentației de licitație în cadrul procedurilor de achiziții publice și, în cea mai mare măsură posibilă, pentru depunerea ofertelor.

Desfășurarea procedurii de achiziții publice

- (4) O entitate contractantă organizează procedurile de achiziții publice reglementate într-un mod transparent și imparțial care:
- (a) respectă dispozițiile prezentului capitol, utilizând metode precum licitația deschisă, licitația selectivă și licitația restrânsă și
  - (b) evită conflictele de interese și practicile de corupție, în conformitate cu legislația relevantă.

Reguli de origine

- (5) În sensul achizițiilor publice care fac obiectul prezentului capitol, o parte nu aplică reguli de origine bunurilor importate din cealaltă parte care sunt diferite de regulile de origine pe care partea respectivă le aplică în cursul normal al schimburilor comerciale pentru importurile aceluiași bunuri.

Compensări

- (6) În ceea ce privește achizițiile publice reglementate, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu are în vedere, nu solicită, nu impune și nu aplică nicio compensare în nicio etapă a achiziției publice.

Măsuri care nu sunt specifice achizițiilor publice

(7) Alineatele (1) și (2) nu se aplică taxelor vamale și impunerilor de orice natură aplicate la import sau în legătură cu importul; modului de percepere a acestor taxe și impuneri; altor reglementări sau formalități de import și măsurilor care afectează comerțul cu servicii, altele decât măsurile care guvernează achizițiile publice reglementate.

Măsuri anticorupție

(8) Fiecare parte se asigură că dispune de măsuri adecvate pentru a aborda și a preveni corupția în cadrul achizițiilor sale publice. Astfel de măsuri pot include proceduri prin care se asigură faptul că devin neeligibili pentru participarea la achizițiile publice ale părții respective, fie pe o perioadă nedeterminată, fie pentru o anumită perioadă, furnizorii cu privire la care autoritățile judiciare ale părții au stabilit, printr-o hotărâre definitivă, că s-au angajat în acte de dare sau luare de mită, în acțiuni frauduloase sau în alte acțiuni ilegale în legătură cu achizițiile publice pe teritoriul părții în cauză. Fiecare parte se asigură, de asemenea, că dispune de politici și proceduri pentru a elimina, în măsura posibilului, sau pentru a gestiona orice potențial conflict de interese din partea celor implicați în achiziții publice sau care au influență asupra unei achiziții publice.

ARTICOLUL 28.5

Informații privind sistemul de achiziții publice

- (1) Fiecare parte:
  - (a) publică cu promptitudine orice acte cu putere de lege, norme administrative, decizii judiciare, hotărâri administrative cu aplicabilitate generală și clauze contractuale standard care sunt obligatorii în temeiul unui act cu putere de lege sau al unei norme administrative și care sunt incluse ca referință în anunțuri, în documentația de licitație și în procedura de achiziții publice reglementate, precum și orice modificări ale acestora prin mijloacele electronice sau pe suport de hârtie desemnate oficial la nivel național, care sunt difuzate pe scară largă și rămân accesibile publicului și
  - (b) furnizează celeilalte părți, la cerere, o explicație a acestora.
- (2) Fiecare parte enumeră, în secțiunea I din anexa 28-A sau, respectiv, 28-B:
  - (a) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea respectivă publică informațiile prevăzute la alineatul (1);
  - (b) mijloacele electronice sau pe suport de hârtie în care partea respectivă publică anunțurile prevăzute la articolul 28.6, la articolul 28.8 alineatul (9) și la articolul 28.17 alineatul (2); și

- (c) adresa sau adresele de internet la care partea publică:
- (i) statisticile sale privind achizițiile publice, în conformitate cu articolul 28.17 alineatul (4); sau
  - (ii) anunțurile sale privind contractele atribuite în temeiul articolului 28.17 alineatul (5).
- (3) Fiecare parte notifică cu promptitudine subcomitetului menționat la articolul 28.21 orice modificare a informațiilor sale enumerate în secțiunea I din anexa 28-A sau, respectiv, 28-B.

ARTICOLUL 28.6

Anunțuri

Anunțul de intenție

- (1) Pentru fiecare achiziție publică reglementată, o entitate contractantă publică un anunț de intenție, cu excepția situațiilor prevăzute la articolul 28.14.
- (2) Cu excepția unor dispoziții contrare din prezentul capitol, fiecare anunț de intenție include:
  - (a) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității contractante și a obținerii tuturor documentelor relevante privind achiziția publică, costurile acestora și condițiile de plată, dacă este cazul;

- (b) o descriere a achiziției publice, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau a serviciilor care urmează să fie achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată;
- (c) în cazul contractelor repetate, dacă este posibil, o estimare a perioadei publicării următoarelor anunțuri de intenție;
- (d) o descriere a eventualelor opțiuni;
- (e) termenul în care se vor livra bunurile sau serviciile sau durata contractului;
- (f) metoda de achiziții publice care va fi utilizată și dacă aceasta va implica negocieri sau un mecanism de licitație electronică;
- (g) atunci când este cazul, adresa și eventualul termen pentru depunerea cererilor de participare la procedura de achiziție;
- (h) adresa și termenul pentru depunerea ofertelor;
- (i) limba sau limbile în care pot fi depuse ofertele sau cererile de participare, dacă acestea pot fi depuse într-o altă limbă decât o limbă oficială a părții entității contractante;

- (j) o listă și o scurtă descriere a condițiilor pentru participarea furnizorilor, inclusiv a cerințelor privind documente sau certificări specifice care trebuie prezentate de furnizori în legătură cu achiziția publică, cu excepția cazului în care aceste cerințe sunt incluse în documentația de licitație care este pusă la dispoziție tuturor furnizorilor interesați odată cu anunțul de intenție;
- (k) în cazul în care, în temeiul articolului 28.8, entitatea contractantă intenționează să selecteze un număr limitat de furnizori calificați care să fie invitați să participe la licitație, criteriile care vor fi utilizate pentru a-i selecta și, după caz, orice limită privind numărul de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și
- (l) o mențiune conform căreia achiziția publică este reglementată de prezentul capitol.

Anunțul succint

(3) Pentru fiecare achiziție publică preconizată, entitatea contractantă publică un anunț succint care trebuie să fie ușor accesibil, în același moment în care publică anunțul de intenție, în una dintre limbile oficiale ale OMC¹. Anunțul succint trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

- (a) obiectul achiziției publice;

---

¹ Pentru mai multă certitudine, limbile oficiale ale OMC sunt engleza, spaniola și franceza.

- (b) ultima zi în care se pot depune oferte sau, după caz, o eventuală ultimă zi în care se pot depune cereri de participare la procedura de achiziție publică sau cereri de includere pe o listă multifuncțională și
- (c) adresa la care se pot solicita documentele referitoare la procedura de achiziții publice.

Anunțul de achiziții publice planificate

(4) Entitățile contractante sunt încurajate să publice cât mai devreme în cursul fiecărui exercițiu financiar un anunț privind planurile lor de achiziții publice viitoare („anunț de achiziții publice planificate”). Anunțul de achiziții publice planificate ar trebui să includă obiectul achiziției publice și data planificată a publicării anunțului de intenție.

(5) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B poate utiliza un anunț de achiziții publice planificate ca anunț de intenție, cu condiția ca acesta să includă toate informațiile menționate la alineatul (2) din prezentul articol de care dispune entitatea, precum și o declarație prin care furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul pentru respectiva procedură de achiziții publice.

Norme comune anunțurilor

(6) Anunțul de intenție, anunțul succint și anunțul de achiziții publice planificate trebuie să fie accesibile direct, prin mijloace electronice, în mod gratuit, prin intermediul unui punct unic de acces pe internet. În plus, anunțurile pot fi publicate, de asemenea, pe un suport de hârtie adecvat, care trebuie să fie difuzat pe scară largă și să rămână ușor accesibil publicului, cel puțin până la expirarea termenului indicat în anunț.

Mijlocul de comunicare adecvat, pe suport de hârtie și electronic, este enumerat de fiecare parte în secțiunea I din anexa 28-A sau, respectiv, 28-B.

(7) Fără a se aduce atingere cerințelor prevăzute la alineatul (6) privind accesibilitatea anunțurilor de intenție, a anunțurilor succinte și a anunțurilor de achiziții publice planificate, prin mijloace electronice și gratuite prin intermediul unui punct unic de acces, Chile creează, de la data intrării în vigoare a prezentului acord și pentru perioada de tranziție de trei ani până când punctul unic de acces va fi pe deplin operațional, un portal ca alternativă temporară la un punct unic de acces, care ar trebui să fie accesibil în mod gratuit și ar trebui să furnizeze linkuri către platformele sau site-urile pe care sunt publicate anunțurile. Portalul trebuie să conțină linkuri către maximum patru site-uri, și anume:

(a) *Mercado público*;

(b) *Ministerio de Obras Públicas*;

(c) *Dirección General de Concesiones* și

(d) *Diario Oficial*.

(8) Părțile prevăd o examinare periodică a alineatului (7) din prezentul articol, inclusiv o discuție în cadrul subcomitetului menționat la articolul 28.21, în special cu privire la stadiul punerii în aplicare a punctului unic de acces.

ARTICOLUL 28.7

Condiții de participare

(1) O entitate contractantă limitează condițiile de participare la o procedură de achiziții publice la condițiile esențiale pentru a asigura faptul că un furnizor dispune de capacitățile juridice, financiare, comerciale și tehnice pentru a se achita de obligațiile care îi revin în cazul în care este declarat câștigător al procedurii de achiziții publice respective.

(2) Atunci când stabilește condițiile de participare, o entitate contractantă:

(a) nu impune condiția ca, pentru ca un furnizor să participe la o procedură de achiziții publice, acesta trebuie să fi câștigat anterior unul sau mai multe contracte atribuite de o entitate contractantă a unei părți;

(b) poate solicita o experiență anterioară relevantă, în cazul în care aceasta este esențială pentru ca furnizorul să îndeplinească cerințele procedurii de achiziții publice și

(c) nu impune ca experiența anterioară pe teritoriul părții să fie o condiție a procedurii de achiziții publice.

(3) Atunci când evaluează dacă un furnizor îndeplinește condițiile de participare, entitatea contractantă:

(a) evaluează capacitatea financiară și competențele comerciale și tehnice ale furnizorului pe baza activităților economice ale acestuia desfășurate atât pe teritoriul părții din care face parte entitatea contractantă, cât și în afara acestuia și

(b) își bazează evaluarea pe condițiile pe care entitatea contractantă le-a specificat în prealabil în anunțuri sau în documentația de licitație.

(4) În cazul în care există dovezi justificative și cu condiția ca acest lucru să nu fie aplicat într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată între părți, o parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate exclude un furnizor din motive precum:

(a) faliment;

(b) fals în declarații;

(c) neajunsuri semnificative sau persistente la îndeplinirea unei cerințe sau a unei obligații de fond în cadrul unui contract sau al unor contracte încheiate anterior;

- (d) hotărâri definitive pronunțate cu privire la infracțiuni grave sau alte delictе grave;
- (e) abateri profesionale grave sau fapte sau omisiuni care se reflectă negativ asupra integrității comerciale a furnizorului sau
- (f) neplata impozitelor.

ARTICOLUL 28.8

Calificarea furnizorilor

Sisteme de înregistrare și proceduri de calificare

(1) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, poate menține un sistem de înregistrare în cadrul căruia furnizorii interesați sunt obligați să se înregistreze și să furnizeze anumite informații. În acest caz, partea respectivă se asigură că furnizorii interesați au acces, prin mijloace electronice, la informațiile privind sistemul de înregistrare și că pot solicita înregistrarea în orice moment. Autoritatea competentă îi informează într-un termen rezonabil cu privire la decizia de a aproba sau respinge această solicitare. În cazul în care solicitarea este respinsă, decizia trebuie să fie motivată în mod corespunzător.

- (2) Fiecare parte se asigură că:
- (a) entitățile sale contractante depun eforturi pentru reducerea la minimum a diferențelor dintre procedurile lor de calificare și
  - (b) în cazul în care entitățile sale contractante mențin sisteme de înregistrare, entitățile depun eforturi în vederea reducerii la minimum a diferențelor în ceea ce privește propriile sisteme de înregistrare.
- (3) O parte, inclusiv entitățile sale contractante, nu adoptă și nici nu aplică un sistem de înregistrare sau o procedură de calificare care are drept scop sau efect crearea de obstacole inutile în calea participării furnizorilor celeilalte părți în cadrul procedurii sale de ofertare.

Licitație selectivă

- (4) În cazul în care intenționează să utilizeze licitația selectivă, o entitate contractantă:
- (a) include în anunțul de intenție cel puțin informațiile prevăzute la articolul 28.6 alineatul (2) literele (a), (b), (f), (g), (j), (k) și (l) și invită furnizorii să depună o cerere de participare și
  - (b) pune la dispoziția furnizorilor calificați, până la începerea perioadei de depunere a ofertelor, cel puțin informațiile prevăzute la articolul 28.6 alineatul (2) literele (c), (d), (e), (h) și (i) și le notifică acest lucru în conformitate cu articolul 28.12 alineatul (3) litera (b).

(5) O entitate contractantă permite tuturor furnizorilor calificați să participe la o anumită procedură de achiziții publice, exceptând situația în care entitatea contractantă menționează în anunțul de intenție o limitare a numărului de furnizori cărora li se va permite să depună oferte și criteriile sau motivele pentru selecția numărului limitat de furnizori. O invitație de a depune o ofertă se adresează numărului de furnizori care este necesar pentru a asigura concurența.

(6) În cazul în care documentația de licitație nu este pusă la dispoziția publicului de la data publicării anunțului menționat la alineatul (4), entitatea contractantă se asigură că documentele respective sunt puse la dispoziție concomitent tuturor furnizorilor calificați selectați în conformitate cu alineatul (5).

Liste multifuncționale

(7) O entitate contractantă poate utiliza o listă de furnizori multifuncțională, cu condiția ca un anunț prin care furnizorii interesați sunt invitați să solicite includerea pe listă:

(a) să fie publicat anual și

(b) în cazul în care este publicat prin mijloace electronice, să fie pus la dispoziție în mod permanent, pe suportul adecvat menționat în secțiunea I din anexele 28-A și 28-B.

- (8) Anunțul prevăzut la alineatul (7) cuprinde:
- (a) o descriere a bunurilor sau serviciilor sau a categoriilor acestora pentru care se poate folosi lista;
  - (b) condițiile de participare pe care furnizorii trebuie să le îndeplinească pentru a figura pe listă și metodele pe care entitatea contractantă le va utiliza pentru a verifica dacă un furnizor îndeplinește condițiile;
  - (c) denumirea și adresa entității contractante și alte informații necesare în vederea contactării entității și a obținerii tuturor documentelor relevante privind lista;
  - (d) perioada de valabilitate a listei și mijloacele de reînnoire sau de încetare a utilizării acesteia sau, dacă nu se prevede perioada de valabilitate, o mențiune referitoare la metoda prin care se va notifica încetarea utilizării listei și
  - (e) o mențiune că lista poate fi utilizată pentru achizițiile publice reglementate de prezentul capitol.
- (9) Fără a se aduce atingere alineatului (7), atunci când valabilitatea unei liste multifuncționale este de trei ani sau mai puțin, o entitate contractantă poate publica anunțul menționat la alineatul (7) numai o dată, la începutul perioadei de valabilitate a listei, cu condiția ca:
- (a) anunțul să precizeze perioada de valabilitate și să nu mai fie publicate anunțuri ulterioare; și

(b) să fie publicat prin mijloace electronice și pus la dispoziție în mod permanent în timpul perioadei de valabilitate.

(10) O entitate contractantă permite furnizorilor să solicite în orice moment să fie incluși pe o listă multifuncțională și îi include pe listă, într-un termen rezonabil de scurt, pe toți furnizorii calificați.

(11) În cazul în care un furnizor care nu este inclus pe o listă multifuncțională depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice bazată pe o listă multifuncțională, împreună cu toate documentele necesare, în termenul prevăzut la articolul 28.10 alineatul (2), entitatea contractantă examinează cererea. Entitatea contractantă nu poate refuza să ia în calcul furnizorul respectiv pentru procedura de achiziții publice pe motiv că entitatea contractantă nu dispune de suficient timp pentru a examina cererea, decât în cazuri excepționale în care, având în vedere complexitatea achiziției publice, entitatea nu poate finaliza examinarea cererii în termenul prevăzut pentru prezentarea ofertelor.

Entitățile din secțiunile B și C din anexa 28-A sau 28-B

(12) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B poate utiliza un anunț prin care invită furnizorii să solicite includerea pe o listă multifuncțională ca anunț de intenție, cu condiția ca:

- (a) anunțul să fie publicat în conformitate cu alineatul (7) din prezentul articol și să includă informațiile prevăzute la alineatul (8) din prezentul articol, cât mai multe din informațiile cerute la articolul 28.6.2 alineatul (2) și o declarație conform căreia acesta reprezintă un anunț de intenție sau că numai furnizorii de pe lista multifuncțională vor primi anunțurile de achiziție viitoare acoperite de lista multifuncțională și
- (b) entitatea să ofere cu promptitudine furnizorilor care și-au exprimat față de entitate interesul pentru o anumită procedură de achiziții publice suficiente informații pentru a le permite să își evalueze interesul pentru procedura respectivă, inclusiv toate celelalte informații necesare în temeiul articolului 28.6.2 alineatul (2), în măsura în care aceste informații sunt disponibile.

(13) O entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B poate permite unui furnizor care a solicitat includerea pe o listă multifuncțională în conformitate cu alineatul (10) din prezentul articol să depună o ofertă în cadrul unei anumite proceduri de achiziții publice în cazul în care entitatea contractantă are suficient timp pentru a analiza dacă furnizorul respectiv îndeplinește condițiile de participare.

Informații privind deciziile entității contractante

(14) Entitatea contractantă informează prompt orice furnizor care depune o cerere de participare la o procedură de achiziții publice sau o solicitare de includere pe o listă multifuncțională cu privire la decizia entității contractante referitoare la respectiva cerere sau solicitare.

(15) În cazul în care entitatea contractantă respinge cererea unui furnizor de participare la o procedură de achiziții publice sau solicitarea acestuia de includere pe o listă multifuncțională, dacă nu îl mai recunoaște ca fiind un furnizor calificat sau îl elimină de pe o listă multifuncțională, entitatea îl informează cu promptitudine pe furnizor și, la cererea acestuia, îi transmite o explicație în scris a motivelor deciziei sale.

ARTICOLUL 28.9

Specificații tehnice

(1) O entitate contractantă nu întocmește, nu adoptă și nu aplică nicio specificație tehnică și nu stabilește nicio procedură de evaluare a conformității care are drept scop sau efect crearea unor obstacole inutile în calea comerțului internațional.

- (2) Dacă este cazul, atunci când stabilește specificațiile tehnice pentru mărfurile sau serviciile care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă:
- (a) definește specificațiile tehnice bazate mai degrabă pe cerințe de performanță și de funcționare decât pe cerințe de proiectare sau descriptive și
  - (b) fundamentează specificațiile tehnice pe standarde internaționale, dacă acestea există; în caz contrar, le fundamentează pe reglementări tehnice naționale, pe standarde naționale recunoscute sau pe coduri pentru construcții.
- (3) Atunci când în specificațiile tehnice se utilizează caracteristici de proiectare sau descriptive, entitatea contractantă indică, atunci când este cazul, că va lua în considerare ofertele de mărfuri sau servicii echivalente care îndeplinesc, în mod demonstrabil, cerințele procedurii de achiziții publice, incluzând formulări precum „sau echivalent(ă)” în documentația de licitație.
- (4) Entitatea contractantă nu stabilește specificații tehnice care impun sau care se referă la o anumită marcă sau denumire comercială, brevet, drept de autor, model sau tip, origine specifică ori la un anumit producător sau furnizor, cu excepția cazului în care nu există un mod îndeajuns de precis sau de inteligibil de a descrie cerințele respectivei proceduri de achiziții publice și cu condiția ca, în astfel de cazuri, entitatea să includă în documentația de licitație formulări precum „sau echivalent(ă)”.

(5) Entitatea contractantă nu solicită și nici nu acceptă, într-o manieră în care ar putea avea ca efect înlăturarea concurenței, o consultanță care poate fi folosită în pregătirea sau adoptarea oricărei specificații tehnice pentru o anumită procedură de achiziții publice din partea unei persoane care poate avea un interes comercial în ceea ce privește procedura respectivă.

(6) Pentru mai multă certitudine, fiecare parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, poate, în conformitate cu dispozițiile prezentului articol, elabora, adopta sau aplica specificații tehnice cu scopul de a promova conservarea resurselor naturale sau de a proteja mediul.

ARTICOLUL 28.10

Documentația de licitație

(1) O entitate contractantă pune la dispoziția furnizorilor documentația de licitație, care include toate informațiile necesare pentru a le permite furnizorilor să pregătească și să depună oferte admisibile. Cu excepția cazului în care informațiile respective sunt prevăzute deja în anunțul de intenție, documentația de licitație include o descriere completă privind:

(a) achiziția publică, inclusiv natura și cantitatea bunurilor sau serviciilor care urmează a fi achiziționate sau, în cazul în care cantitatea nu este cunoscută, cantitatea estimată și orice cerințe care trebuie îndeplinite, inclusiv orice specificație tehnică, certificat de evaluare a conformității, planuri, desene sau materiale instructive;

- (b) toate condițiile de participare, inclusiv o listă a informațiilor și a documentelor pe care furnizorii sunt obligați să le prezinte în ceea ce privește condițiile de participare;
- (c) toate criteriile de evaluare pe care entitatea le va aplica la atribuirea contractului și, exceptând cazul în care prețul este singurul criteriu, importanța relativă a criteriilor respective;
- (d) atunci când entitatea contractantă va desfășura procedura de achiziție publică prin mijloace electronice, orice cerințe privind autentificarea și criptarea sau alte cerințe legate de transmiterea informațiilor prin mijloace electronice;
- (e) atunci când entitatea contractantă va organiza o licitație electronică, regulile, inclusiv identificarea elementelor ofertei legate de criteriile de evaluare, pe baza cărora va fi desfășurată licitația;
- (f) atunci când ofertele vor fi deschise în cadrul unei ședințe publice, data, ora și locul deschiderii și, după caz, persoanele autorizate să fie prezente;
- (g) orice alte termene sau condiții, inclusiv condițiile de plată și orice limitare a mijloacelor prin care pot fi depuse ofertele, de exemplu pe suport de hârtie sau prin mijloace electronice și
- (h) orice date la care trebuie livrate bunurile sau prestate serviciile.

- (2) La stabilirea datei de livrare a bunurilor sau de prestare a serviciilor care fac obiectul procedurii de achiziții publice, entitatea contractantă ține seama de anumiți factori precum complexitatea procedurii de achiziții publice, nivelul de subcontractare necesar și intervalul de timp realist necesar pentru producția, scoaterea din stoc și transportul mărfurilor de la punctul de livrare sau pentru furnizarea serviciilor.
- (3) Criteriile de evaluare menționate în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pot include, printre altele, prețul și alte elemente de cost, calitatea, valoarea tehnică, caracteristicile de mediu și condițiile de livrare.
- (4) În cel mai scurt timp posibil, o entitate contractantă:
- (a) pune la dispoziție documentația de licitație pentru a garanta că furnizorii interesați dispun de suficient timp pentru a depune oferte admisibile;
  - (b) furnizează, la cerere, documentația de licitație oricărui furnizor interesat și
  - (c) răspunde oricărei cereri rezonabile de informații relevante, adresată de orice furnizor interesat sau participant în termenul stabilit în legislația fiecărei părți, cu condiția ca aceste informații să nu ofere furnizorului respectiv un avantaj față de ceilalți furnizori.

Modificări

- (5) În cazul în care entitatea contractantă modifică criteriile sau cerințele prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație pusă la dispoziția furnizorilor care participă la procedură sau modifică ori publică din nou anunțul sau documentația de licitație, aceasta transmite în scris orice astfel de modificări sau anunțul ori documentația de licitație modificat(ă) sau republicat(ă):
- (a) tuturor furnizorilor care participă la procedură în momentul modificării, al amendării sau al republicării, dacă aceștia sunt cunoscuți de către entitate, și, în toate celelalte cazuri, în același mod în care au fost puse la dispoziție informațiile inițiale și
  - (b) într-un termen adecvat, având în vedere natura și complexitatea achiziției publice, care să le permită furnizorilor respectivi să își modifice ofertele și să le depună din nou, după caz.

ARTICOLUL 28.11

Considerente de mediu și sociale

- (1) O parte poate permite entităților sale contractante să utilizeze considerente de mediu și sociale pe tot parcursul procedurii de achiziții publice, cu condiția ca acestea să nu fie discriminatorii, să respecte interdicția de compensare prevăzută la articolul 28.4 alineatul (6) și să aibă legătură cu obiectul contractului.

(2) Pentru mai multă certitudine, considerentele de mediu și sociale nu trebuie să fie pregătite, adoptate sau aplicate într-un mod care ar constitui un mijloc de discriminare arbitrară sau nejustificată sau o restricție disimulată în calea comerțului dintre părți.

ARTICOLUL 28.12

Termene

(1) O entitate contractantă acordă furnizorilor, în conformitate cu necesitățile proprii rezonabile, suficient timp pentru a pregăti și a depune cereri de participare și oferte admisibile, ținând seama de factori precum:

- (a) natura și complexitatea achiziției;
- (b) măsura în care anticipează că va fi necesară subcontractarea și
- (c) timpul necesar pentru transmiterea ofertelor prin alte mijloace decât cele electronice, atât din străinătate, cât și din țara respectivă, în cazul în care nu sunt utilizate mijloace electronice.

Aceste termene, inclusiv eventualele prelungiri ale acestora, sunt aceleași pentru toți furnizorii interesați sau participanți.

(2) O entitate contractantă care utilizează licitația selectivă stabilește că termenul pentru depunerea cererilor de participare nu poate fi, în principiu, mai scurt de 25 de zile de la data publicării anunțului de intenție. În cazul în care o stare de urgență justificată în mod corespunzător de către entitatea contractantă face ca un astfel de termen să nu fie posibil, termenul poate fi redus la nu mai puțin de 10 zile.

(3) Cu excepția alineatelor (4), (5), (7) și (8), o entitate contractantă stabilește că termenul de depunere a ofertelor nu este mai scurt de 40 de zile:

(a) în cazul unei licitații deschise, de la data publicării anunțului de intenție; sau

(b) în cazul unei licitații selective, entitatea le comunică furnizorilor că vor fi invitați să prezinte oferte, indiferent dacă se utilizează sau nu o listă multifuncțională.

(4) O entitate contractantă poate reduce termenul de depunere a ofertelor, stabilit în conformitate cu alineatul (3), la nu mai puțin de 10 zile dacă:

(a) entitatea contractantă a publicat un anunț de achiziții publice planificate, astfel cum este descris la articolul 28.6 alineatul (4), cu cel puțin 40 de zile și cel mult 12 luni înainte de publicarea anunțului de intenție, iar anunțul de achiziții publice planificate conține:

(i) o descriere a procedurii de achiziții publice;

- (ii) termenele-limită aproximative pentru prezentarea ofertelor sau a cererilor de participare;
  - (iii) o declarație a faptului că furnizorii interesați ar trebui să își exprime față de entitatea contractantă interesul cu privire la achiziție;
  - (iv) adresa de la care se pot obține documentele referitoare la procedura de achiziții publice și
  - (v) cât mai multe dintre informațiile prevăzute a fi incluse în anunțul de intenție în conformitate cu articolul 28.6 alineatul (2), în măsura disponibilității acestora;
- (b) în cazul contractelor recurente, entitatea contractantă indică într-un anunț de intenție inițial faptul că în anunțurile ulterioare se vor stabili termenele de depunere a ofertelor, în temeiul prezentului alineat sau
- (c) respectarea termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) nu este posibilă din cauza apariției unei situații urgente, justificate corespunzător de entitatea contractantă.
- (5) O entitate contractantă poate reduce cu cinci zile termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) pentru fiecare dintre următoarele situații:
- (a) anunțul de intenție se publică prin mijloace electronice;

- (b) toată documentația de licitație este pusă la dispoziție prin mijloace electronice de la data publicării anunțului de intenție și
- (c) entitatea acceptă depunerea de oferte prin mijloace electronice.
- (6) Aplicarea alineatului (5) coroborat cu alineatul (4) nu poate conduce în niciun caz la o reducere a termenului de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la mai puțin de 10 zile de la data publicării anunțului de intenție.
- (7) Fără a se aduce atingere unei alte dispoziții a prezentului articol, dacă o entitate contractantă achiziționează bunuri sau servicii comerciale ori o combinație a acestora, entitatea respectivă poate reduce termenul de depunere a ofertelor stabilit în conformitate cu alineatul (3) la cel puțin 13 zile, cu condiția să publice simultan, prin mijloace electronice, anunțul de intenție și documentația de licitație. În plus, dacă entitatea acceptă oferte de bunuri sau servicii comerciale prin mijloace electronice, aceasta poate reduce termenul stabilit în conformitate cu alineatul (3) la cel puțin 10 zile.
- (8) În cazul în care o entitate contractantă care intră sub incidența secțiunii B sau C din anexa 28-A sau 28-B a selectat toți furnizorii calificați sau un număr limitat al acestora, termenul de depunere a ofertelor poate fi stabilit de comun acord între entitatea contractantă și furnizorii selectați. În absența unui acord, termenul nu poate fi mai scurt de 10 zile.

ARTICOLUL 28.13

Negocierea

- (1) O parte poate prevedea ca entitățile sale contractante să desfășoare negocieri cu furnizorii în cadrul unei achiziții publice reglementate:
  - (a) dacă entitatea și-a exprimat intenția de a desfășura negocieri în anunțul de intenție prevăzut la articolul 28.6 alineatul (2) sau
  - (b) atunci când din evaluare rezultă că nicio ofertă nu este în mod clar cea mai avantajoasă în ceea ce privește criteriile specifice de evaluare stabilite în anunțul de intenție referitor la contractul de achiziție publică sau în documentația de licitație.
- (2) O entitate contractantă:
  - (a) se asigură că orice eliminare a furnizorilor care participă la negocieri este efectuată în conformitate cu criteriile de evaluare prevăzute în anunțul de intenție sau în documentația de licitație și
  - (b) dacă negocierile sunt încheiate, stabilește, pentru restul furnizorilor participanți, un termen comun de depunere a unor eventuale oferte noi sau revizuite.

ARTICOLUL 28.14

Procedura de licitație restrânsă

(1) Cu condiția să nu aplice prezenta dispoziție în scopul evitării concurenței între furnizori sau într-o manieră care să creeze o discriminare față de furnizorii celeilalte părți sau o protecție în favoarea furnizorilor interni, entitatea contractantă poate recurge la procedura de licitație restrânsă și poate opta să nu aplice articolele 28.6, 28.7, 28.8, 28.10, 28.12, 28.13, 28.15 și 28.16 în oricare dintre următoarele situații:

(a) dacă:

- (i) nu a fost depusă nicio ofertă sau niciun furnizor nu a solicitat participarea;
- (ii) niciuna dintre ofertele depuse nu îndeplinește cerințele esențiale ale documentației de licitație;
- (iii) niciunul dintre furnizori nu a îndeplinit condițiile de participare sau
- (iv) ofertele depuse au fost declarate coluzive de către autoritatea competentă, cu condiția ca cerințele din documentația de licitație să nu fie modificate substanțial;

- (b) dacă bunurile sau serviciile pot fi furnizate numai de către un anumit furnizor și nu există bunuri sau servicii alternative sau substitutive rezonabile din oricare dintre următoarele motive:
- (i) obiectul achiziției este o operă de artă;
  - (ii) protecția acordată prin brevete, drepturi de autor sau alte drepturi exclusive sau
  - (iii) absența concurenței din motive tehnice;
- (c) pentru livrări suplimentare efectuate de către furnizorul inițial de mărfuri și servicii, care nu au fost incluse în procedura de achiziții publice inițială, atunci când schimbarea furnizorului de astfel de mărfuri sau servicii suplimentare:
- (i) nu poate fi realizată din motive economice sau tehnice, precum cerințe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamente, software, servicii sau instalații existente achiziționate în cadrul procedurii de achiziții publice inițiale și
  - (ii) i-ar cauza entității contractante inconveniente substanțiale sau ar duplica semnificativ costurile suportate de entitatea contractantă;
- (d) în măsura în care este strict necesar atunci când, din motive de extremă urgență apărute ca urmare a unor evenimente care nu puteau fi prevăzute de entitatea contractantă, bunurile sau serviciile nu ar putea fi obținute la timp prin organizarea unei licitații deschise sau selective;

- (e) pentru mărfuri achiziționate pe o piață de materii prime;
- (f) în cazul în care o entitate contractantă achiziționează un prototip sau un bun sau un serviciu nou, care a fost dezvoltat la cererea sa și pentru aceasta, în cursul unui anumit contract de cercetare, de experimentare, de studiu sau de dezvoltare inițială; dezvoltarea inițială a unui prototip sau a unui bun sau serviciu nou poate include producția sau furnizarea limitată în scopul încorporării rezultatelor testelor de pe teren și pentru a demonstra că bunul sau serviciul este adecvat pentru producția sau furnizarea pe scară largă la standarde acceptate de calitate, însă nu include producția sau furnizarea pe scară largă pentru a stabili viabilitatea comercială sau pentru a amortiza cheltuielile de cercetare și dezvoltare;
- (g) pentru achiziții efectuate în condiții extrem de avantajoase disponibile numai pe o perioadă foarte scurtă cu ocazia unor acte prin care se dispune în mod atipic de bunuri, precum cele generate de lichidări, de administrări judiciare sau de falimente, și nu pentru achizițiile curente de la furnizori obișnuiți sau
- (h) atunci când contractul este atribuit câștigătorului unui concurs de proiecte, cu condiția ca:
  - (i) modul în care a fost organizat concursul să respecte principiile prezentului capitol, în special referitor la publicarea unui anunț de intenție și
  - (ii) participanții să fi fost evaluați de un juriu independent, în vederea atribuirii unui contract de proiectare unui câștigător.

(2) O entitate contractantă întocmește un raport în scris cu privire la fiecare contract atribuit în conformitate cu alineatul (1). Raportul conține denumirea entității contractante, valoarea și tipul de bunuri sau servicii care fac obiectul procedurii de achiziții și o declarație în care se precizează circumstanțele și condițiile prevăzute la alineatul (1) care au justificat utilizarea procedurii restrânse.

ARTICOLUL 28.15

Licitații electronice

În cazul în care intenționează să organizeze o procedură de achiziții publice reglementată prin intermediul unei licitații electronice, entitatea contractantă pune la dispoziție fiecărui participant, înainte să înceapă licitația electronică:

- (a) metoda de evaluare automată, inclusiv formula matematică, care se bazează pe criteriile de evaluare prevăzute în documentația de licitație și care va fi utilizată la clasificare sau la reclasificare în timpul licitației;
- (b) rezultatele oricărei evaluări inițiale a elementelor ofertei sale în cazul în care contractul se atribuie pe baza criteriului ofertei celei mai avantajoase și
- (c) orice alte informații relevante referitoare la modul de desfășurare a licitației.

ARTICOLUL 28.16

Tratarea ofertelor și atribuirea contractelor

Tratarea ofertelor

- (1) O entitate contractantă primește, deschide și tratează toate ofertele în cadrul unor proceduri care garantează echitatea și imparțialitatea procesului de achiziții publice, precum și confidențialitatea ofertelor.
- (2) O entitate contractantă nu penalizează niciun furnizor a cărui ofertă este primită după termenul specificat pentru primirea ofertelor dacă întârzierea se datorează exclusiv unei erori de tratare a ofertei din partea entității contractante.
- (3) Atunci când o entitate contractantă oferă unui furnizor ocazia de a corecta erori neintenționate de formă în perioada dintre deschiderea ofertelor și atribuirea contractului, entitatea contractantă oferă aceeași ocazie tuturor furnizorilor participanți.

Atribuirea contractelor

- (4) Pentru a fi luată în considerare la atribuirea contractului, o ofertă trebuie să fie elaborată în scris și, în momentul deschiderii ofertelor, trebuie să îndeplinească cerințele esențiale prevăzute în anunțuri și în documentația de licitație și să îi aparțină unui furnizor care îndeplinește condițiile de participare.

(5) Cu excepția cazului în care constată că nu este în interesul public să atribuie un contract, entitatea atribuie contractul furnizorului cu privire la care a stabilit că are capacitatea de a duce la îndeplinire contractul și că, pe baza doar a criteriilor de evaluare precizate în anunțuri și în documentația de licitație, a depus:

(a) cea mai avantajoasă ofertă sau

(b) prețul cel mai scăzut, dacă prețul este singurul criteriu.

(6) Atunci când entitatea contractantă primește o ofertă care prevede un preț neobișnuit de scăzut față de prețurile prevăzute în celelalte oferte depuse, poate verifica dacă furnizorul îndeplinește condițiile de participare și poate executa contractul.

(7) O entitate contractantă nu utilizează opțiuni, nu anulează o procedură de achiziții publice sau nu modifică contracte care au fost deja atribuite într-un mod care eludează obligațiile prevăzute în prezentul capitol.

(8) Fiecare parte depune toate eforturile pentru a prevedea, ca regulă generală, o perioadă de așteptare între atribuirea și încheierea unui contract, cu scopul de a acorda suficient timp ofertanților necâștigători pentru a examina și a contesta decizia de atribuire.

ARTICOLUL 28.17

Transparența informațiilor privind procedura de achiziții publice

Informații oferite furnizorilor

(1) Entitatea contractantă aduce la cunoștința furnizorilor participanți, cu promptitudine, deciziile sale referitoare la atribuirea contractului și, la cererea unui furnizor, transmite informațiile respective în scris. Sub rezerva articolului 28.18 alineatele (2) și (3), entitatea contractantă îi transmite, la cerere, unui furnizor a cărui ofertă nu a fost considerată câștigătoare o explicație cu privire la motivele pentru care entitatea nu a selectat oferta sa și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare.

Publicarea informațiilor privind atribuirea contractelor

(2) În termen de cel mult 72 de zile de la atribuirea fiecărui contract care intră sub incidența prezentului capitol, o entitate contractantă publică un anunț prin mijlocul de comunicare adecvat, electronic sau pe suport de hârtie, menționat în secțiunea I din anexa 28-A sau 28-B. În cazul în care entitatea publică anunțul doar prin mijloace electronice, informațiile trebuie să rămână ușor accesibile pentru o perioadă rezonabilă. Anunțul include cel puțin următoarele informații:

- (a) o descriere a bunurilor sau serviciilor achiziționate;
- (b) numele și adresa entității contractante;

- (c) numele furnizorului câștigător;
- (d) valoarea ofertei declarate câștigătoare sau a ofertelor cu cel mai mare și cel mai mic preț luate în considerare la atribuirea contractului;
- (e) data atribuirii și
- (f) tipul metodei de achiziționare utilizate și, în cazurile în care s-a utilizat procedura restrânsă în conformitate cu articolul 28.14, o descriere a circumstanțelor care justifică utilizarea acesteia.

Mentținerea documentației, a rapoartelor și a trasabilității electronice

- (3) Fiecare entitate contractantă trebuie să păstreze, pentru o perioadă de cel puțin trei ani de la data la care atribuie un contract:
  - (a) documentația și rapoartele procedurilor de licitație și ale contractelor atribuite referitoare la achizițiile publice reglementate, inclusiv rapoartele prevăzute la articolul 28.14 și
  - (b) date care să asigure trasabilitatea adecvată a desfășurării prin mijloace electronice a achizițiilor publice reglementate.

Schimbul de date statistice

(4) La cererea celeilalte părți și în vederea discuțiilor din cadrul subcomitetului menționat la articolul 28.21, fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți statistici privind achizițiile publice reglementate de bunuri, servicii și servicii de construcții, inclusiv, în cea mai mare măsură posibilă, statistici privind concesiunile de lucrări. În conformitate cu articolul 28.23, părțile cooperează pentru a obține o mai bună înțelegere reciprocă a statisticilor privind achizițiile publice.

(5) În cazul în care o parte solicită ca anunțurile referitoare la contractele atribuite, în conformitate cu alineatul (2), să fie publicate prin mijloace electronice și dacă anunțurile respective sunt accesibile publicului prin intermediul unei baze de date unice, într-o formă care permite o analiză a contractelor vizate, partea în cauză poate să prezinte, în locul raportării adresate subcomitetului menționat la articolul 28.21, un link către site, împreună cu orice instrucțiuni necesare pentru accesarea și utilizarea datelor respective.

ARTICOLUL 28.18

Comunicarea informațiilor

Furnizarea de informații părților

(1) La cererea celeilalte părți, o parte furnizează cu promptitudine orice informații necesare pentru a stabili dacă o achiziție publică reglementată s-a desfășurat în mod corect, imparțial și în conformitate cu prezentul capitol, inclusiv informații privind caracteristicile și avantajele relative ale ofertei declarate câștigătoare. În cazurile în care comunicarea informațiilor respective ar aduce prejudicii concurenței în cadrul licitațiilor viitoare, partea care primește informațiile nu le divulgă niciunui furnizor decât după consultarea părții care a furnizat informațiile și după primirea acordului acesteia.

Nedivulgarea informațiilor

(2) Fără a se aduce atingere vreunei alte dispoziții a prezentului capitol, o parte, inclusiv entitățile contractante ale acesteia, nu comunică unui anumit furnizor informații care ar putea aduce prejudicii concurenței echitabile între furnizori, cu excepția cazului în care acest lucru este impus de lege sau cu acordul scris al furnizorului care a pus la dispoziție informațiile respective.

(3) Nicio dispoziție a prezentului capitol nu se interpretează ca impunând unei părți, inclusiv entităților contractante, autorităților și organismelor sale de control jurisdicțional să divulge informații confidențiale, în cazul în care divulgarea acestora:

- (a) ar împiedica aplicarea legii;
- (b) ar putea aduce atingere concurenței echitabile între furnizori;
- (c) ar aduce prejudicii intereselor comerciale legitime ale anumitor persoane, inclusiv protecției proprietății intelectuale sau
- (d) ar fi contrare interesului public.

ARTICOLUL 28.19

Procedurile de control interne

(1) Fiecare parte stabilește o procedură de control administrativ sau jurisdicțional rapidă, eficientă, transparentă și nediscriminatorie prin care un furnizor poate reclama, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul respectiv are sau a avut un interes:

- (a) o încălcare a prezentului capitol sau

- (b) nerespectarea măsurilor unei părți de punere în aplicare a prezentului capitol, în cazul în care furnizorul nu are dreptul de a contesta direct o încălcare a prezentului capitol în temeiul legislației unei părți.

Normele procedurale pentru toate contestațiile se elaborează în scris și sunt puse la dispoziția publicului larg.

- (2) În cazul în care un furnizor depune o reclamație, în contextul unei achiziții publice reglementate în care furnizorul are sau a avut un interes, prin care invocă existența unei încălcări sau nerespectări menționate la alineatul (1), partea în cauză își încurajează entitatea contractantă care desfășoară procedura de achiziții publice și furnizorul să soluționeze reclamația prin consultări. Entitatea analizează imparțial și în timp util orice astfel de reclamație într-un mod care nu aduce prejudicii participării furnizorului în cauză la proceduri de achiziții publice aflate în curs sau viitoare ori dreptului acestuia de a cere măsuri corective în cadrul procedurii de control administrativ sau jurisdicțional.
- (3) Fiecărui furnizor i se acordă un interval de timp suficient pentru a pregăti și a depune o contestație, interval care în niciun caz nu este mai scurt de 10 zile de la data la care furnizorul a luat cunoștință de motivul reclamației sau ar fi trebuit în mod rezonabil să ia cunoștință de acesta.
- (4) Fiecare parte stabilește sau desemnează cel puțin o autoritate administrativă sau judiciară imparțială, care este independentă de entitățile sale contractante, pentru a primi și a analiza o reclamație depusă de un furnizor în contextul unei achiziții publice reglementate.

- (5) În cazul în care un alt organism decât una dintre autoritățile menționate la alineatul (4) examinează într-o primă etapă o reclamație, partea respectivă se asigură că furnizorul are dreptul de a ataca decizia inițială în fața unei autorități administrative sau judiciare independente de entitatea contractantă a cărei procedură de achiziții publice face obiectul reclamației.
- (6) Fiecare parte se asigură că un organism de control jurisdicțional, care nu este instanță judecătorească, supune decizia sa unui control jurisdicțional sau are garanții procedurale care prevăd că:
- (a) entitatea contractantă răspunde în scris contestației și divulgă toate documentele relevante organismului de control jurisdicțional;
  - (b) participanții la proceduri („participanții”) au dreptul de a fi audiați înainte ca organismul de control jurisdicțional să ia o decizie cu privire la reclamație;
  - (c) participanții au dreptul să fie reprezentați și însoțiți;
  - (d) participanții au acces la toate procedurile;
  - (e) participanții au dreptul de a solicita ca procedurile să se desfășoare în public și să fie prezentați martori și
  - (f) hotărârile sau recomandările organismului de control jurisdicțional se adoptă cu promptitudine, în scris, și includ o explicație a motivelor care stau la baza fiecărei hotărâri sau recomandări.

- (7) Fiecare parte adoptă sau menține proceduri care prevăd:
- (a) măsuri provizorii prompte, menite să îi permită furnizorului să participe în continuare la procedura de achiziții publice; astfel de măsuri interimare pot duce la suspendarea procesului de achiziții publice; procedurile pot prevedea că se poate ține cont de consecințele negative majore asupra intereselor vizate, inclusiv asupra interesului public, atunci când se decide dacă ar trebui aplicate astfel de măsuri; decizia de a nu acționa se motivează în scris și
  - (b) atunci când un organism de control jurisdicțional a constatat că a existat o încălcare sau nerespectare prevăzută la alineatul (1), acțiuni corective sau compensații pentru pierderea sau prejudiciul suferit, care pot fi limitate fie la costurile pregătirii ofertei, fie la costurile ocazionate de reclamație, fie la ambele tipuri de costuri.

ARTICOLUL 28.20

Modificări și rectificări ale domeniului de aplicare

- (1) Partea UE poate modifica sau rectifica anexa 28-A, iar Republica Chile poate modifica sau rectifica anexa 28-B.

Modificări

- (2) În cazul în care una dintre părți intenționează să își modifice anexa, astfel cum se menționează la alineatul (1), partea respectivă:
- (a) notifică acest lucru în scris celeilalte părți; și
  - (b) include în notificare o propunere de ajustări compensatorii adecvate pentru cealaltă parte, în vederea menținerii unui nivel al domeniului de aplicare comparabil cu cel existent anterior modificării.
- (3) Fără a se aduce atingere dispozițiilor alineatului (2) litera (b) din prezentul articol, o parte nu este obligată să ofere ajustări compensatorii dacă modificarea se referă la o entitate asupra căreia partea respectivă a eliminat în mod efectiv exercitarea oricărui control sau influență din partea sa. Controlul sau influența administrației publice asupra achizițiilor publice reglementate ale entităților enumerate în secțiunea A, B sau C din anexa 28-A sau 28-B este considerat(ă) a fi eliminat(ă) efectiv în cazul în care este vizată achiziția publică a entității respective, dacă entitatea este expusă concurenței pe piețe la care accesul nu este restricționat.
- (4) În cazul în care o parte notifică celeilalte părți, în conformitate cu alineatul (2), o modificare preconizată a anexei sale, cealaltă parte obiectează în scris în cazul în care contestă:
- (a) faptul că o ajustare propusă în conformitate cu alineatul (2) litera (b) este adecvată pentru a menține un nivel comparabil al acoperirii convenite sau
  - (b) faptul că modificarea vizează o entitate asupra căreia controlul sau influența părții respective s-a încheiat efectiv în conformitate cu alineatul (3).

Cealaltă parte depune o obiecție scrisă în temeiul prezentului alineat în termen de 45 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (2) litera (a) din prezentul articol, în caz contrar considerându-se că a acceptat ajustarea sau modificarea, inclusiv în sensul capitolului 38.

Rectificări

(5) Părțile consideră următoarele modificări ale anexei 28-A sau, respectiv, 28-B ca fiind rectificări de natură pur formală, cu condiția ca ele să nu afecteze acoperirea existentă prevăzută în prezentul capitol:

- (a) o modificare a denumirii unei entități;
- (b) fuziunea a două sau mai multe entități enumerate în secțiunile A, B și C din anexa 28-A sau 28-B;
- (c) separarea unei entități enumerate în secțiunile A, B și C din anexa 28-A sau 28-B în două sau mai multe entități care sunt adăugate, toate, la entitățile enumerate în aceeași secțiune din anexa 28-A sau 28-B.

(6) În cazul în care o parte propune o rectificare a anexei 28-A sau, respectiv, 28-B, partea respectivă notifică acest lucru celeilalte părți din doi în doi ani după data intrării în vigoare a prezentului acord.

(7) O parte poate notifica celeilalte părți o obiecție la o rectificare propusă în termen de 45 de zile de la data la care a primit notificarea. În cazul în care o parte transmite o obiecție, aceasta precizează motivele pentru care consideră că rectificarea propusă nu este o modificare prevăzută la alineatul (5) și descrie efectul rectificării propuse asupra acoperirii convenite prevăzute în prezentul capitol. În cazul în care nicio astfel de obiecție nu este transmisă în scris în termen de 45 de zile de la primirea notificării, se consideră că cealaltă parte a fost de acord cu rectificarea propusă.

Consultări și soluționarea litigiilor

(8) În cazul în care cealaltă parte ridică obiecții cu privire la modificarea sau rectificarea propusă în termen de 45 de zile, părțile încearcă să soluționeze chestiunea prin consultări, după primirea notificării. În cazul în care părțile nu ajung la un acord în termen de 60 de zile de la primirea obiecției, partea care dorește să își modifice sau să își rectifice anexa poate supune chestiunea procedurii de soluționare a litigiilor în temeiul prezentei părți. Modificarea sau rectificarea propusă va produce efecte numai atunci când ambele părți au fost de acord sau pe baza unei decizii definitive în conformitate cu procedura prevăzută în capitolul 38.

(9) Faptul că nu se ajunge la un acord în cadrul procedurii de consultare prevăzute la alineatul (8) din prezentul articol nu scutește părțile de obligația de a desfășura consultări în temeiul capitolului 38.

ARTICOLUL 28.21

Subcomitetul pentru achiziții publice

La cererea unei părți, Subcomitetul pentru achiziții publice („subcomitetul”) instituit în temeiul articolului 8.8 alineatul (1) se reunește pentru a aborda chestiuni legate de punerea în aplicare și funcționarea prezentului capitol, inclusiv următoarele:

- (a) chestiuni privind achizițiile publice care îi sunt sesizate de una dintre părți;
- (b) monitorizarea activităților de cooperare întreprinse de părți, astfel cum se prevede la articolul 28.23;
- (c) facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii la achizițiile publice reglementate, astfel cum se prevede la articolul 28.22 și
- (d) discuții privind stadiul punerii în aplicare a punctului unic de acces în temeiul articolului 28.6 alineatul (7).

ARTICOLUL 28.22

Facilitarea participării întreprinderilor mici și mijlocii

- (1) Părțile recunosc contribuția importantă pe care întreprinderile mici și mijlocii („IMM-uri”) o pot aduce la creșterea economică și la ocuparea forței de muncă, precum și importanța facilitării participării IMM-urilor la achizițiile publice.
- (2) Părțile recunosc importanța achizițiilor publice electronice pentru facilitarea participării IMM-urilor la procedurile de achiziții publice prin asigurarea transparenței.
- (3) Părțile recunosc, de asemenea, importanța alianțelor de afaceri dintre furnizorii fiecărei părți și, în special, dintre IMM-uri, inclusiv participarea în comun la procedurile de licitație.
- (4) Părțile pot:
  - (a) să furnizeze informații referitoare la măsurile pe care le utilizează pentru a contribui, a promova, a încuraja sau a facilita participarea IMM-urilor la achizițiile publice;
  - (b) să coopereze la elaborarea unor mecanisme de informare a IMM-urilor cu privire la mijloacele de participare la achizițiile publice reglementate în temeiul prezentului capitol.

- (5) Pentru a facilita participarea IMM-urilor la achizițiile publice reglementate, fiecare parte, în măsura în care este posibil:
- (a) precizează o definiție a IMM-urilor într-un portal electronic;
  - (b) depune eforturi pentru a pune la dispoziție întreaga documentație de licitație în mod gratuit;
  - (c) ia orice altă măsură menită să faciliteze participarea IMM-urilor la achizițiile publice reglementate de prezentul capitol, cu condiția ca aceste măsuri să nu fie discriminatorii față de întreprinderile celeilalte părți.

ARTICOLUL 28.23

Cooperare

- (1) Părțile depun toate eforturile pentru a dezvolta activități de cooperare în vederea realizării unei mai bune înțelegeri a sistemelor lor de achiziții publice și a unui acces mai bun la piețele lor, în domeniul precum:
- (a) schimbul de experiență și de informații, cum ar fi cadrele de reglementare, cele mai bune practici și statisticile;

- (b) facilitarea participării furnizorilor la achizițiile publice reglementate, în special în ceea ce privește IMM-urile;
  - (c) dezvoltarea și extinderea utilizării mijloacelor electronice în sistemele de achiziții publice;
  - (d) consolidarea capacităților prin încurajarea învățării reciproce a funcționarilor publici și a personalului entităților contractante în vederea îndeplinirii dispozițiilor prezentului capitol.
- (2) Părțile informează subcomitetul menționat la articolul 28.21 cu privire la orice astfel de activități.

ARTICOLUL 28.24

Negocieri ulterioare

Subcomitetul privind achizițiile publice menționat la articolul 28.21 examinează funcționarea prezentului capitol și, în termen de cel mult patru ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord, poate propune Comitetului mixt să recomande părților să poarte noi negocieri în vederea deschiderii unui acces suplimentar la piață.